

Juã

Juã 'ga ka'arana okwasiat inuga janee Jejuí 'ga kwaawukaawamũ rakue.

Juã 'ga Jejuí 'ga remimu'efera mũ. Jejuí 'ga rupi wata ma'efera 'ga. Jejuí 'ga rupi o enune Juã 'ga oporowykyau 'uwa 'ga pyri, weki'yra 'ga pyri 'jau. Pira 'gã ipyyka taityuu pyu. A'eramũ 'gã ime'ega ka'aranũũ are. A'ere Juã 'ga, Jejuí 'ga omo'wyr ire 'uwa 'ga rejari awau watau Jejuí 'ga rupi.

Ywag ipe Jejuí 'ga jewyr ire Janeruwarete 'ga 'Agesagea ka'arana kwasiarukari Juã 'ga upe rakue. A'eramũ 'ga ka'arana kwasiaa inuga Jejuí 'ga ree.

Jarejuwarete 'ga kwaawukaat

1 ¹Ywy apoe'emauwe Jarejuwarete 'ga kwaawukaara 'ga akou rakue. Jarejuwarete 'ga ra'yra 'ga futat 'ga kwaawukaara janee. 'Uwarete 'ga retee futat 'ga akou rakue. 'Uwarete 'ga 'jawe futat 'ga rekoí. ²Ywy apoe'emauwe futat 'ga akou 'ga pyri rakue. ³Janeruwarete 'ga mama'e apoukaa 'ga upe. Nitywi futari 'ga amũ 'ga poaawamũ mama'e are rakue. Jarejuwarete 'ga kwaawukaara 'ga etee futat mama'e apou rakue. ⁴Ga futat 'ara resaukaa ae upe. Jarejuwarete 'ga 'ga ikwaawukaa nanẽ ae upe nũ. Mama'e reny 'jawe 'ga. Sã'ã ae mama'e renyramũ mama'e resak katu katua. Nan futat 'ga Jarejuwarete 'ga kwaawukaa ae upe. ⁵Ypytunimũ 'ã ae tata monyka. A'ere 'ã ypytunaiwa nomowewa'uweri tataa. Nan tee futat aetywera nomateepawa'uweri Janeruwarete 'ga kwaawa.

⁶Janeruwarete 'ga 'ga amũ mua oje'ega mome'waramũ rakue. Aipo 'ga rera Juã. ⁷Aipo 'ga upe Janeruwarete 'ga 'i rakue: “Ere ewau je kwaawukaara 'ga mome'wau 'gã nupe”, 'jau 'ga 'ga upe rakue.

A'eramũ Juã 'ga awau 'ga mome'wau 'gã nupe, 'ga rerowiarukaa 'gã nupe rakue. ⁸NaJuã 'ga rui Janeruwarete 'ga kwaawukaara 'ga. A'ere 'ga ruri 'ga mome'wau te 'gã nupe rakue.

—Janeruwarete 'ga kwaawukaara 'ga mome'wau je ruri pẽ nupe— 'jau 'ga 'gã nupe rakue. ⁹—'Au futat 'ga ruri. 'Ga ae mu'e oje'eg a'je are futat. Janeruwarete 'ga je'eg are nipo 'ga awau ae mul'jau. A'eramũ nipo 'ga Jarejuwarete 'ga kwaawukaa ae upe— 'jau Juã 'ga 'gã nupe rakue.

¹⁰Jarejuwarete 'ga kwaawukaara 'ga 'ut 'au wyy pe rakue. 'Au futat 'ga oporogytau wyy pewaramũ ae upe. Ymã te 'ga wyy pewaramũ ae apoi rakue. A'etea 'ã 'gã 'ga rerowiare'ema. ¹¹Opytuna 'gã wyy pe 'ga

ruri. A'etea 'ã 'ga pytuna 'gã 'ga rerowiare'ema futat. ¹²A'ere 'gã amũ 'ga rerowiari. A'eramũ 'ga werowiaara 'gã mogyau 'Uwarete 'ga ra'yramũ.

¹³Naywy pewara 'gã na'yra 'jawe rũi aipo 'gã. Omenar ire te 'ã kũjã wa'yramũ. A'eramũ 'ã eẽ mena ra'yra u'aa eẽ wi. A'ere nanarũi ae rekoï Jarejuwarete 'ga ra'yramũ. Wemifutar imũ etee futat Janeruwarete 'ga jane mogyau wa'yramũ. Wa'yrarete 'ga rerowiaara 'gã etee te 'ga imogyau wa'yramũ.

¹⁴Jarejuwarete 'ga kwaawukaara 'ga ojemu'jaga aeramũ rakue. Jane pype 'ga akou rakue. Jane ree 'ga oporomutaramũ. 'Ga 'ã mama'e a'jea mome'wara te. Jarejuwarete 'ga nanẽ 'ga ikwaawukaa janee nũ. 'Ga futat Janeruwarete 'ga ra'yraretea. Nirũi futari 'ga. A'eramũ Janeruwarete 'ga wa'yrarete 'ga mougou oje'jawewaramũ.

¹⁵Aipoa 'ga Juã 'ga imome'wau ojepyriwara 'gã nupe rakue:

—Je rewiri 'ga ruri, a'e je ako pẽ nupe ikue. Jejeuwe'emauwe futat 'ga rekoï rakue. A'eramũ 'ga a'eramũ kũima'eeteeteramũ akou. Je apyraapa akou kũima'eeteeteramũ— 'jau Juã 'ga 'gã nupe rakue.

¹⁶Iporomutat 'ga nanimenime jane ree. A'eramũ 'ga opota'waramũ jane ree. Mama'e esagea 'ga iapou'jau'japa janee. ¹⁷Ymã te Janeruwarete 'ga oje'ega monou Moisesi 'ga upe rakue. A'eramũ Moisesi 'ga janeypy 'gã mu'jau 'ga je'eg are. “Ga je'ega renup katu katuaramũ pẽnesageay Jarejuwarete 'ga upe”, 'jau Moisesi 'ga 'gã nupe rakue. A'ere Jejui 'ga 'i janee: “Pẽtywerete agawewi 'ã pẽẽ. A'etea 'ã Janeruwarete 'ga iporomutat pẽ nee”, 'jau Jejui 'ga janee. Jejui 'ga amanũmũ janetywera mepyau. A'e pyu 'ga 'Uwarete 'ga mota'wau jane upe. 'Uwarete 'ga je'eg are nanẽ 'ga jane mu'jau nũ. ¹⁸Nitywi 'ga amũ Janeruwarete 'ga resakara mũ. 'Ga ra'yrarete 'ga etee te 'ga wesak. A'eramũ 'ga etee futat 'Uwarete 'ga kwaawukaa janee.

Juã Batista 'ga

(Mateu 3.1-22; Luka 3.15-16)

¹⁹Judeu 'gã 'wyrria'ri 'gã amũ akou Jerusareg ipe. A'e 'gã 'jau mainana 'gã amũ nupe, Levita 'gã amũ netee:

—Pe'je pejewau pejeporonupa Juã Batista 'ga upe. “Maranuaramũ te ereko?” pe'je ki pejewau 'ga upe— 'jau 'gã 'gã nupe.

A'eramũ 'gã awau 'yrete pe, Jotãuy pe. Ty owajara katy 'gã awau. Amunawa mũ pyri 'gã awau, Petani 'jawa pyri. Owaẽmawe 'gã 'jau Juã 'ga upe:

—Maranuaramũ te ereko, aru'e ore enee kũi?— 'jau 'gã 'ga upe.

²⁰A'eramũ Juã 'ga 'jau 'gã nupe:

—Jarejuwarete 'ga remimura 'ga rapesakara nipo peko. Naa'eramũ rũi je rekoï— 'jau etee Juã 'ga aipo 'gã nupe.

²¹A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe nũ:

—Maranuaramũ ajee ereko ki 'ei? Eliasiramũ nipo ereko? Saa'e ene rekoa 'ager imũ Jarejuwarete 'ga mome'ua 'gã nupe rakue. A'eramũ nipo ene?— 'jau 'gã 'ga upe.

—Naani. Na'ga rüi je— 'jau etee Juã 'ga 'gã nupe aipo 'ga 'eramü.

—Jarejuwarete 'ga je'ega mome'waramü te ra'u ene nü?

Oreremiapesaga 'ga futat te ra'u ene nü?— 'jau 'gã 'ga upe.

—Naani. Naaipo arüi je— 'jau etee Juã 'ga 'gã nupe nü.

²²A'eramü 'gã 'jau Juã 'ga upe nü:

—Ejemome'u oree. Maran ajee ore aramuara 'gã nupe ene mome'ui ki 'ei?— 'jau 'gã 'ga upe.

²³A'eramü Juã 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ajemome'u je pẽ nupe. Pënea'at nipo Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'ga je'eger are? Isai 'ga je'eger are? Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Isai 'ga upe rakue: “Amunawe'em ipe 'ga amü rekoi wafukaita. ‘Pekwap Jarejararete 'ga rape katu'oka imonou 'ga renune’, 'jau 'ga amü wafukaita akou”, 'jau Isai 'ga ikwasiaa inuga rakue— 'jau Juã 'ga 'gã nupe.

“Pekwap Jarejararete 'ga rape katu'ok imonou 'ga renune” 'ea “pejetywer awi pepoit” 'ea. A'eramü Juã 'ga aipo 'ga 'eawer imü etee futat 'ua wafukaita ojepyriwara 'gã nupe.

—Pejetywer awi pepoit. Pe'je pejekatu'oka Jarejararete 'ga ruawamü, 'jau je 'ã pẽ nupe tekou— 'jau Juã 'ga 'gã nupe.

²⁴Aipo 'erauwe fariseu 'gã nemimurera 'gã 'jau nü:

²⁵—Ma'eramü ajee 'gã erepymĩ ekoete ekou 'ü? “NaJarejuwarete 'ga remimurera rüi je. NaEliasi 'ga rüi je. Napënemiesaga rüi je”, ere te 'ã oree— 'jau 'gã Juã 'ga upe.

²⁶Ojeupe aipo 'erauwe Juã 'ga 'jau 'gã nupe:

—Je futat 'ã apymĩ 'gã 'y pe. A'ere 'ga amü rekoi pẽ pype. Nepekwaawi we te 'ga. ²⁷Je rewiri te nipo 'ga ruri. 'Ga te kũima'eteetea. Je nakũima'eteete rüi. Je akotee'i ma'ea te— 'jau Juã 'ga 'gã nupe.

²⁸Jotãuy pe Juã 'ga otywer awi opoit ma'e 'gã pymĩnamü 'gã 'ua oponupa ee 'ga upe.

Jejui 'ga janetywera mepyat

²⁹Ai'iwe Juã 'ga Jejui 'ga resaka. Wepejã 'ga ruramü 'ga 'ga resaka. A'eramü Juã 'ga 'jau tekotee 'gã nupe:

—Pe'je pejemã'jäu 'ga ree. Kwe 'ga ako je amome'u pẽ nupe ai'i. Kweramü Janeruwarete 'ga remimurera 'ga ruri. Sã'ã mainana 'gã karupa'mĩ jukaa iapya Jarejuwarete 'ga upe. A'e resag ire 'ã Janeruwarete 'ga janetywera moia jane wi. Nan tee futat nipo kwe 'ga. Anure 'ga manüi janetywera moiawamü. 'Ga manü are nipo Janeruwarete 'ga janetywera moia jane wi— 'jau Juã 'ga 'gã nupe. ³⁰—Kaaruwamü ako je 'ga mome'ui pẽ nupe ai'i. “Je rewiri 'ga ruri”, 'jau je ako pẽ nupe ai'i. “Ga kũima'eteetea. Naje 'jawe rüi 'ga”, 'jau je ako pẽ nupe te'ama kaaruwamü ai'i. “Je rewiri 'ut ma'e 'ga jejeuwe'emauwe 'ga rekoi rakue”, 'jau je ako pẽ nupe ai'i— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama.

31-34—Ymã te Janeruwarete 'ga 'i jee ikue: “Ere ewau 'gã pymiãu 'y pe, otywer awi 'gã poira resaukaawamũ tekotee 'gã nupe. Anure 'ga amũ ruri ojepymiãukaa enee. 'Ga ree teresak je 'Agesage jywa pykau 'jawe 'jau”, 'jau Janeruwarete 'ga jee ai'i— 'jau Juã 'ga 'gã nupe. —“Aipo 'ga anure nipo je 'Agesage omono pẽ nupe pẽnerekwaramũ”, 'jau Janeruwarete 'ga jee ai'i— 'jau Juã 'ga 'gã nupe. —“Je 'Agesagea tepẽ momyau 'jau”, 'jau Janeruwarete 'ga jee ikue— 'jau Juã 'ga 'gã nupe. —A'ea je aesak 'ga ree ai'i. 'Ga pymĩ re 'ua ojypa pykau 'jawe ai'i— 'jau Juã 'ga 'gã nupe. —A'eramũ “'ga futat Jarejuwarete 'ga ra'yra”, a'e je ako pẽ nupe ai'i— 'jau 'ga 'gã nupe. —Ymã te je 'i te'ÿina tejeupe ikue: “Awÿja sipo poromũ Aeruwarete 'ga amut oreo oreywera moiawamũ?” 'jau je te'ÿina tejeupe ikue. Je nanẽ 'ga kwaape'ema futat ikue nũ. A'etea ako je ojot pẽ pymiãu 'y pe tekou ai'i— 'jau 'ga 'gã nupe. —Ae pymiãu je ruri Jarejuwarete 'ga ra'yra 'ga kwaawukaawamũ Israeu 'ga juapyreramũ pẽ nupe— 'jau 'ga 'gã nupe.

Jejui 'ga remiayuw ypy 'gã

35 Ai'iwe Juã 'ga oporogytau u'ama wemiayuwa 'gã nupe nũ. Mukũja 'gã nupe oporogytau u'ama. 36 Poje Jejui 'ga okwapa 'gã pyu. 'Ga resakawe Juã 'ga 'jau wemiayuwa 'gã nupe:

—Kweramũ Janeruwarete 'ga remimurera 'ga kwawi. Karupa'mĩ 'jawe futat nipo 'ga manũ janetywera moiawamũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

37 Ojeupe 'ga mome'urauwe Juã 'ga remiayuwa 'gã awau Jejui 'ga rewiri. A'eramũ futat 'gã Jejui 'ga ree ojemojo'okaipa Juã 'ga wi.

38 Wewiri 'gã orauwe Jejui 'ga ojerowaka 'gã nee:

—Ma'ja are te peko?— 'jau 'ga 'gã nupe.

—Naani. Ma'ape te ene'wyrã, aru'e tee ore enee— 'jau 'gã 'ga upe.

39—Pe'je pejejuã je rupi. Tepeesak 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'gã awau Jejui 'ga rupi. Awau 'gã owaẽma 'ga rekwawa upe 'ga pyri. Kwara jerewamũ 'gã awau owaẽma. Owaẽm ire 'gã 'upa oporogytau kwara rese poromukuran.

40,41 Jejui 'ga rewiri oo ma'e 'ga amũ rera Andrea. Juã 'ga Jejui 'ga mome'ua renuparera poromũ. A'eramũ Andre 'ga awau 'ga rewiri. A'ere Andre 'ga awau weki'yra 'ga rog ipe, Simão 'ga rog ipe:

—Janeruwarete 'ga remimurera 'ga ore aruesak ai'i— 'jau 'ga weki'yra 'ga upe awau.

Kristu 'jau 'gã Jarejuwarete 'ga remimurera 'ga upe.

42 A'eramũ Andre 'ga weki'yra 'ga rerawau Jejui 'ga upe. 'Ga resakawe Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Simão nipo enerera. Eneruwa 'ga rera Juã. 'Awamũ je ene re'rogi. Sefa je anug ene ree— 'jau 'ga 'ga upe.

'Gã je'eg imũ Sefa 'ga inuga 'ga ree. Pedro 'ea futat poromũ. Pedroa 'ea itaa.

Natanaeu 'ga upe Jejui 'ga 'eawet

⁴³Ai'iwe Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Garireja ywy pe je oi— 'jau 'ga 'gã nupe.

Wata enunewe Jejui 'ga awau Filipe 'ga rekaa. 'Ga resakawe 'ga Filipe 'ga mo'wya:

—Ere ejua je rupi— 'jau 'ga 'ga upe.

—Nai'i— 'jau 'ga 'ga upe.

⁴⁴Filipe 'ga Pesaita pewara. Simão Pedro 'ga, Andre 'ga. Mïmera 'gã aipo pewara.

⁴⁵Omo'wyräuwe Filipe 'ga awau Natanaeu 'ga rekaa. 'Ga resakawe 'ga 'jau:

—Ymã te 'ã Moisesi 'ga ka'arana kwasiari inuga 'ga amũ ree rakue. Aipo 'ga ore aruesak. Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'ga nanẽ ka'arana kwasiaa 'ga ree rakue nũ— 'jau 'ga 'ga upe awau. —'Ga futat ore aruesak ai'i. Jose 'ga ra'lyra 'ga. Jejui 'ga. Nasare awi 'ga ruri— 'jau 'ga Natanaeu 'ga upe.

⁴⁶Aipo 'ga 'eramũ Natanaeu 'ga 'jau:

—A'jea sipo? Nasare awi sipo mama'e esage ruri?— 'jau Natanaeu 'ga Filipe 'ga upe, aipo 'eramũ.

—Ere ejua 'ga resaka— 'jau Filipe 'ga 'ga upe.

A'erauwe 'ga awau 'ga resaka 'ga rupi. ⁴⁷Werowygauwe Jejui 'ga Natanaeu 'ga resaka.

—Koromũ esage ma'e 'ga. Israeu 'ga juapyrerarete 'ga— 'jau 'ga 'ga resakawe. —Ni'mei 'ga. Mama'e a'jea te tee noko 'ga omome'u. Niporerekoemã 'ga— 'jau Jejui 'ga 'ga upe u'ama.

⁴⁸—Kuu. 'Awamue te 'ã je resag ape kũi. Maran ene a'eramũ je kwaapa ki 'ei?— 'jau 'ga Jejui 'ga upe aipo 'eramũ.

—Figueira 'ywa 'wyr ipe ene renamũ je ene resagi ai'i. Ene upe Filipe 'ga porogyta enunewe je ene resagi ai'i— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

⁴⁹—Kuu. Jarejuwarete 'ga ra'yraretea futat nipo ajee ene ki sa— 'jau Natanaeu 'ga Jejui 'ga upe. —Ene 'ã 'wryiararetea oree, Israeu 'ga juapyreramũ oree— 'jau 'ga 'ga upe.

⁵⁰—Figueira 'ywa 'wyr ipe je ene resagi 'erauwe te je rerowiar ape ra'e?— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. —Anure nipo mama'e esagea pẽnemiapoe'ema futat je iapoi. Aipoa teresak 'jau— 'jau Jejui 'ga Natanaeu 'ga upe u'ama.

⁵¹A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe najuejue etee:

—Mama'e a'jea te tee je amome'u pẽ nupe. Je 'ã pẽneki'yraretea. Anure nipo pẽẽ ywaga woga resaka. Ywagipewara 'gã jywa je ree tura nipo pẽẽ esaka. 'Gã jeupira nanẽ nipo pẽẽ esaka nũ. A'eramũ nipo pẽẽ 'jau: “A'jea futat. Janeruwarete 'ga remimurera 'ga ra'e”, 'jau nipo pẽẽ jee aipo resag ire— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

'Ya Jejuí 'ga imu'jaga y'wayramû

2 ^{1,2}Mukûi oser ire Jejuí 'ga awau ajepeja amunaw ipe, Kana 'j'aw ipe. Peu 'gã amû akoukatu. A'eramû 'gã maraka apou 'gã ajuerekokatuawamû. A'eramû akokatu ma'e 'ga Jejuí 'ga y eẽ mo'wya wekokatu resaka. Jejuí 'ga nanẽ imo'wya nû. 'Ga remimu'eramû nanẽ ore mo'wy'wya 'j'au. ³A'ere maraka teepawe'emaue y'way teepawamû 'gã nui, 'gã nekokatuawa rewara teepawamû 'gã nui. A'eramû Jejuí 'ga y eẽ 'j'au 'ga upe:

—Si'ri. Y'waya teepap— 'j'au eẽ 'ga upe.

⁴Aipo 'eramû eẽ ra'yra 'ga 'j'au eẽ upe:

—Tene ra'ne. Nowaẽmi we futat Janeruwarete 'ga pãjẽ resaukaawa upe jee— 'j'au 'ga oy eẽ upe.

⁵Aipo 'ga 'eramû 'ga y eẽ 'j'au maraka'ywa 'ga remiayuwa 'gã nupe:

—Jera'yra kiã 'eawer imû etee ki peapo mama'ea— 'j'au eẽ 'gã nupe.

⁶Aipoa 'gã jatykaaw ipe 'y ryrûa 'upa. Tuwuu ma'ea. Aipoa 'y ryrûa 100 litro pyyka. Itakanafûa poromû. 'Gã jepoeitawa yrûa futat. Judeu 'gã au'jeteramû ojepoeita ojekatu'okawamû Jarejuwarete 'ga upe. ⁷A'ere Jejuí 'ga oje'ega maraka'ywa 'ga remiayuwa 'gã nupe:

—Pe'je pejewau 'y rerua 'y ryrû pype imatyneema— 'j'au 'ga 'gã nupe.

Aipo 'ga 'erauwe maraka'ywa 'ga remiayuwa 'gã 'y rerawau 'y ryrû matyneema.

⁸'Y ryrûa 'gã imatyneem ire Jejuí 'ga oje'ega imatyneemarera 'gã nupe:

—Pe'je ara jaraa erawau maraka'ywa 'ga upe— 'j'au 'ga 'gã nupe.

A'erauwe 'gã ara jaraa erawau 'ga upe. ⁹Ojeupe erurauwe maraka'ywa 'ga itykua esaka. A'ere 'ga itykure'emaue ijemu'jagi y'wayramû, uwayramû. Maraka'ywa 'ga nokwaawi 'y jemu'jaga y'wayramû. A'ere 'ga remiayuwa 'gã ikwaawi futari. 'Ga itykura resakawe 'ga akokatu ma'e 'ga renûina.

¹⁰—Esageay ma'ea ra'ne te 'ã y'waya neretykurukari jarejee rai'i. 'Gã itykupaw ire amunipo 'ã y'waynana rykurukaa 'gã nupe rai'i. A'ere 'ã ene y'waynana ra'ne eretykurukat 'gã nupe. Y'wayrete mÿina mapawamû itykurukaripyramû 'gã nupe rai'i— 'j'au 'ga akokatu ma'e 'ga upe.

¹¹Aipo resaka taetu ore, 'ga remimu'eramû, 'ga rerowiaa.

—Jarejuwarete 'ga pãjẽa futat 'ga wereko ra'e— 'j'au ore arajaupe.

Kana 'j'awa amunaw ipe ra'ne Jejuí 'ga aeremiapoe'ema apo ppy ppy oree ikue. 'Uwarete 'ga pãjẽ resaukaa oree ikue. Aipoa amunawa 'upa Garireja wpy pe.

¹²Aipo apo re Jejuí 'ga awau ajepeja amunaw ipe nû, Kafanaû pe nû. 'Ga y eẽ, 'ga rewirera 'gã, 'ga remimu'eramû 'j'au ore arawau 'ga rupi ikue. Peu oropytawaipe nû.

Wyra me'egara 'gã mû'ëawet

(*Mateu 21.12-13; Maku 11.15-17; Luka 19.45-46*)

¹³Egitu wpy awi oropypy ppy 'gã nenû'ëawer are wea'awa maraka apoawa upe iwaẽm ja'wyja'wyrauwe ore arawau Jerusareg ipe. Peu ore arawau

orosou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe. ¹⁴Ga mogytaaw ipe osouwe Jejui 'ga wyra me'egara 'gã nesaka. Kwaiwete wyra me'egara 'gã 'upa peu. Kwatau, karupa'mĩ, pykau. Mĩmera 'ga ime'ega 'upa. Amumera 'ga ajemogyau 'yjejana pyri ka'aranũũ mojoyy'rau judeu ka'aranũũ are. ¹⁵Gã nesakawe Jejui 'ga tupaama pyyka wyra mopikawamũ. A'eramũ 'ga ipyu imonou imũ'jãu jui. Kwatau, karupa'mĩ. Mĩmera 'ga imonou imũ'jãu jui. Ka'aranũũ mojoyy'ruara 'gã 'yjejana 'ga imonou imuewiwya imojerepa 'gã nui. Ka'aranũũ monou imomopomopoa futat 'gã nui. ¹⁶Pykau me'egara 'gã nupe 'ga oje'ega:

—Pe'je pykau rerawau enũ'jãu. Au'je Jeruwarete 'ga mogytaawa mÿi re pykau me'egawamũ— 'jau 'ga oje'ega moywyrafena 'gã nupe. —Au'je Jeruwarete 'ga mogytaawa mÿi re wyra me'egawamũ. 'Ga muorypawa te 'ã 'aga 'oga— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁷Aipo renupawe orojea'aramũ ikwasiaripyre are. A'eramũ ore 'jau arajaupe: —Ymã te Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'gã nupe aipo are rakue— 'jau ore arajaupe. —“Ku'jyp. Mama'e tywera 'gã wapo enemogytaawa 'og ipe. A'eramũ je temara'neramũ 'gã nee. A'eramũ je tejejukau enerog are”, 'jau 'ga amũ ikwasiaa inuga ymã rakue— 'jau ore arajaupe.

¹⁸A'e pype judeu 'gã 'wyrria'ri 'gã 'ua oje'ega Jejui 'ga upe:

—Ma'eramũ ene 'gã mũ'jãu 'ũ? Awÿja 'gã mũ'jãukaa enee ki 'ei?— 'jau 'gã 'ga upe. —Jarejuwarete 'ga emur ire aeremiapoe'ema eapo amũ oree 'ga pãjẽ mũ kũi. A'e resag ire taru'e enee 'jau: “A'jea futat 'ga 'gã mũ'ei Ku'jywa 'ga je'eg imũ ra'e”, taru'e enee 'jau kũi— 'jau 'gã 'ga upe.

¹⁹—Aga 'oga retyg ire je imuapya 'ara rupi etee imowyri kũi— 'jau 'ga 'gã nupe.

²⁰—Kuu. Ereapo ekoete awi nũ'ũ. Namuapya 'ara rupi etee rũi 'gã 'aga 'oga apoi rakue kũi. Kwarẽtai seis te 'gã kwara magwawi 'aga 'oga apoupap rakue kũi— 'jau 'gã 'ga upe aipo 'ga 'eramũ.

²¹A'ere 'ga naoga tee rũi imome'ui 'gã nupe. 'Aga 'oga 'eramũ 'ga wete are te 'ga oje'ega rerekoi. ²²A'eramũ ore anure Jejui 'ga remimu'eramũ 'ga 'eawer are orojea'aramũ, 'ga feraw ire ikue. “A'jea futat Jejui 'ga imome'ui ikue”, 'jau ore arajaupe. A'eramũ ore Jarejuwarete 'ga je'ega rerowiaa. Jejui 'ga 'eawera nanẽ ore erowiaa nũ.

Jejui 'ga jane kwaapa katu katu

²³Jerusareg ipe Jejui 'ga kwaiwete aeremiapoe'ema apou 'Uwarete 'ga pãjẽ mũ ikue. Aipo resag ire kwaiwete 'gã 'ga rerowiaa. A'ere amumera 'gã 'ga rerowiat 'mei etee. ²⁴A'eramũ Jejui 'ga ojemogypyke'ema 'gã nee. Okwaap 'ga 'gã. Wereco tywearama 'gã 'ga ikwaapa. A'eramũ 'ga ojerowiare'ema 'gã nee. ²⁵A'eramũ Jejui 'ga oporonupe'ema ee: “Mal'ja e'li sipo 'gã ajaupe?” 'jawe'em Jejui 'ga 'gã nupe. Jejui 'ga ae kwaapa. Aerea'awa miamũ 'ga okwaap katu katu.

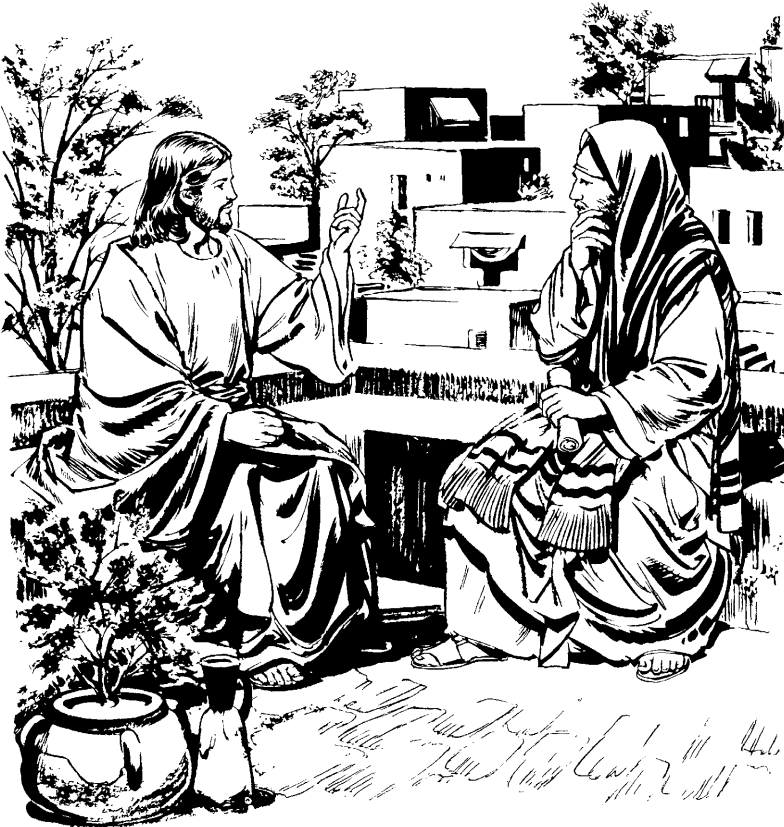
Nikutemu 'ga upe Jejui 'ga 'eawet

3 ¹ Poje Nikutemu 'ga 'ua oporogytau Jejui 'ga upe. Nikutemu 'ga opytuna 'gã nupe oje'êma'ea. Fariseua nanê 'ga nũ. ² Ypytunimũ Nikutemu 'ga 'ua oporogytau Jejui 'ga upe:

— Janeruwarete 'ga 'ga amut jane mu'jawamũ, aru'e ore arajaupe ene ree jepi. Janeruwarete 'ga remiayuwamũ etee ae aereapioe'ema apoi. 'Ga remiayuwe'emamũ ae nuapoa'uweri. A'eramũ ore 'jau enee: Janeruwarete 'ga pãjê mũ futat 'ga mama'e apoi. A'eramũ ore 'jau arajaupe: Janeruwarete 'ga remimurera 'ga futat ra'e, 'jau ore arajaupe— 'jau Nikutemu 'ga Jejui 'ga upe.

³ Aipo 'erauwe Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

— Mama'e a'jea je amome'u amũ enee. 'Ga amũ nipo u'aru'jape'ema. A'eramũ 'ga nosea'uweri Jarejuwarete 'ga rupaw ipe awau— 'jau Jejui 'ga Nikutemu 'ga upe.

(Juã 3.1-13)

⁴A'eramũ Nikutemu 'ga 'jau:

—Maran ae kũima'eramũ u'aru'japa nũ ki 'ei? Maran ae waranuw ire osou awau oy reweg ipe nũ ki 'ei?— 'jau Nikutemu 'ga Jejui 'ga upe aipo 'eramũ.

^{5,6}—Pejey awi peje'aa pẽẽ eẽ mena ra'yra futat. A'ere Janeruwarete 'ga werowiar ire te pẽ mogyi wa'yramũ. A'eramũ 'ga U'agesage mua pẽ nupe pẽnerekwaramũ. A'eramũ pẽẽ pejejemogyau u'aru'jap ma'e 'jawe. 'Ga 'Agesage rerekware'ema 'gã nu'aru'jawi— 'jau 'ga Nikutemu 'ga upe.

⁷—Eneporesag awi je ree aipo ejeupe 'eramũ. A'jea futat je 'i enee. E'aru'jaw iki, a'e je enee. Aipoa a'jea futat. ⁸Sã'ã ywytua. Neresaga'uweri 'ã ywytua. Ifua etee 'ã ereenup. Nerekwaawa'uweri tuawa. Nerekwaawi nanẽ iwawa nũ. Nan tee futat Janeruwarete 'ga 'Agesagea. Neresaga'uweri 'ga 'Agesagea. Wemifutar imũ etee te Janeruwarete 'ga U'agesage monoi 'gã amũ nupe, 'gã mu'aru'japa nũ. A'ere nenereapyoi ee— 'jau Jejui 'ga Nikutemu 'ga upe.

⁹—Maran poa ojeapou ki 'ei? Nakwaawi je ene'ea ki 'ei— 'jau Nikutemu 'ga 'ga upe.

¹⁰A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe nũ:

—Ene 'ã moromu'jara agawewi Israeu 'ga juapyrera 'gã nupe. A'etea 'ã ene jeje'ega kwaape'ema? ¹¹Mama'e a'jea te je amome'u pẽ nupe. Orojemikwaawa 'ã ore oromome'u pẽ nupe, orojemiesaga retee. A'etea 'ã neperowiari oreje'ega— 'jau 'ga Nikutemu 'ga upe.

¹²—Ywy pewara agawewi je 'ã amome'u mama'ea pẽ nupe. A'etea 'ã naje rerowiari pejepe. Maran sipo ajee je rerowiat pejepe ywag ipewara mama'ea je imome'uramũ?— 'jau 'ga 'ga upe. ¹³—Nitywi ae ywag ipe oo ma'eferamũ. Je tee te 'ã ojot ywag awi ikue. A'eramũ je tejemiesagera mome'wau pẽ nupe. Je 'ã pẽneki'yra futat.

¹⁴—Enerea'at nipo ene jareypy are? Moja a'agawa apoawer are? Ymã te janepy 'gã atai awau jũ me rakue. A'ere 'gã kwaiwete nuenuwi Jarejuwarete 'ga je'ega. A'eramũ 'ga oje'ega renupare'ema 'gã u'waukaa moja upe. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'jau Moisesi 'ga upe: “Ita eapo moja a'agawamũ. A'ere imonou imu'ama ikutuka 'yw are”, 'jau 'ga Moisesi 'ga upe rakue. A'eramũ Moisesi 'ga ita apou moja a'agawamũ rakue. Aipo apo re 'ga imonou imu'ama 'yw are rakue. A'eramũ moja remiu'ufera 'gã amã'jãu aipo itamoi a'agaw are. A'eramũ futat moja remiu'ufera 'gã oferapap. Namanũi futari 'gã. Nan tee futat nipo imara'ne ma'e 'gã

(Juã 3.14)

je monoi 'ypeywar are je mu'ama— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. ¹⁵—A'eramũ nipo je rerowiaara 'gã juejue awau ajemogyau Jarejuwarete 'ga pyri amanũ'jape'ema futat— 'jau Jejui 'ga Nikutemu 'ga upe, 'ga mu'jau ojee.

¹⁶—Janeruwarete 'ga iporomutat nanimenime pẽ nee. A'eramũ 'ga a'eramũ wa'yramũ je mua 'au ywy pe ikue. Majepei tee agawewi je 'ga ra'yramũ. A'etea 'ga je mut 'awa ywy pe je jukaukaa pẽ nupe. A'eramũ je rerowiaara 'gã amanũmũ numiamũ. A'ere 'gã oi oferapa Jarejuwarete 'ga rupaw ipe 'ga pyri amanũ'jape'ema futat. Peu futat 'gã jemogyi nakwaparimũ ete rui— 'jau Jejui 'ga Nikutemu 'ga upe. ¹⁷—Napẽ nereko tyweawamũ rui 'ga je muri 'au ywy pe. Pẽ katu'okawamũ te 'ga je muri— 'jau 'ga Nikutemu 'ga upe.

¹⁸—Jeruwarete 'ga je rerowiaaramũ pẽ nerekou tywere'em. A'ere 'ga je rerowiare'ema 'gã nupe 'ga 'i: “Pejerekoukat tywet futat nipo”, 'jau. Naje rerowiari 'gã. A'eramũ 'ga aipo 'jau 'gã nupe. ¹⁹Janeruwarete 'ga ra'yramũ je tejua 'au ywy pe pẽ mu'jau Tejuwarete 'ga ree. A'ere pẽ mũ nepẽporokwaawiweri 'ga ree. 'Ga remifutar are nanẽ pẽ pejeporokwaawiwere'emamũ nũ. Mama'e tywera etee pẽ iapou. A'eramũ pẽ mama'e esage are pejeporokwaawiwere'emamũ. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga aipo 'gã nerekou tyweate 'gã manũ re— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

²⁰—Mama'e tywera apoara 'gã nioweri Jarejuwarete 'ga ra'yramũ je pyri. Naapoi futari je mama'e tywera. A'eramũ mama'e tywera apoara 'gã ojenosõu je pyri oo awi. “Omo'gõguu je 'ga tewau 'ga pyri ne”, 'jau itywet ma'e 'gã ojenosõu je wi. ²¹A'ere mama'e esage apoara 'gã nuri Jarejuwarete 'ga ra'yramũ je pyri katu katu futat. A'eramũ nipo 'gã nesakara 'gã 'jau: “Aljea futat. Jarejuwarete 'ga je'ega 'gã werowiat”, 'jau nipo 'gã 'gã nemiapofera resag ire— 'jau Jejui 'ga Nikutemu 'ga upe, 'ga mu'jau ojee.

Jejui 'ga Juã Batista 'ga imome'wau'japa

²²A'e awi Jejui 'ga wemimu'eramũ ore rerawau Judeja ywy pe nũ. Peu ore oropytawaipe. Peu futat 'ga 'gã amũ pymiãu 'y pe, otywer awi 'gã poira resaukaawamũ. ²³Juã 'ga nanẽ 'gã amũ pymiãu akou ajepeja amunaw ipe, Enom 'jaw ipe. Enom 'jawa 'upa Salim 'jawa pyri. Peu typyu'iramũ 'ya. A'eramũ 'ga 'gã pymiãu akou peu. ²⁴Moromunepawa pype amunewe'emaue Juã 'ga 'gã pymiãu akou aipo pe.

²⁵A'eramũ Juã 'ga remimu'e 'gã amũ oje'ega moywyrafena judeu 'ga amũ upe. Ae pymi are 'gã ajamueu.

²⁶A'eramũ Juã 'ga remimu'e 'gã amũ awau oporogytau 'ga upe: —Enerea'tat te ene ejemimome'uawera 'ga ree? Jotãu tyowajara katy 'ga rekoï ene retee rakue. 'Awamũ nanẽ 'ga akou 'gã pymiãu 'y pe nũ. A'eramũ 'gã awaupap 'ga rewiri ojepymiãukaa 'ga upe. Ene rewiri ako ma'efera 'gã we futat awau ojepymiãukaru'japa 'ga upe nũ— 'jau 'gã awau imome'wawayau Juã 'ga upe.

²⁷A'eramũ Juã 'ga 'jau wemimu'e 'gã nupe: —Je nanẽ jerekõẽai 'ga ree nũ. Sã'ã Janeruwarete 'ga je monoa je moporowykyukara ojeupe ikue. Nan tee futat 'ga Jejui 'ga

monoi imoporowykyaukaa ojeupe. Ojeupe Janeruwarete 'ga ore moporowykyukare'em ire amunipo 'ã ore noroporowykyi 'ga upe— 'jau 'ga imome'wau 'gã nupe. ²⁸—A'e je ako pẽ nupe ai'i: “NaJarejuwarete 'ga remimurera rüi je. 'Ga renunewara te je”, 'jau je ako pẽ nupe ai'i— 'jau Juã 'ga 'gã nupe. ²⁹—Sã'ã aeku'ia ajuee kújãmuku rerekokaturamũ. Nan tee futat jeku'iramũ tekou 'ga ree. “Kwaiwete 'gã oi 'ga rewiri” 'e renupa jeku'iramũ— 'jau Juã 'ga 'gã nupe. ³⁰—Jejui 'ga rewiri oo ma'e 'gã ojeme'yi kwaiwete futat. Je rewiri oo ma'e 'gã te ajee nojeme'yi futari. Jema'e 'gã inãinãni'ĩ etee futat— 'jau Juã 'ga 'gã nupe. —Nanuara futat esage je upe— 'jau etee Juã 'ga.

Ywag awi 'ut ma'efet

³¹Ywy pewara 'gã akotee ma'ea futat. Wemiapo'li are tee 'gã porogytai. A'ere ywag awi 'ut ma'e 'ga nanarüi. 'Ga a'jea futat 'ga küima'eteetea. 'Ga ree te a'jea futat ae jemogypygyaretei. ³²Ywag ipe wemiesagera ywag awi 'ut ma'e 'ga imome'wau. Wemienuwera nanẽ 'ga imome'wau nü. A'ere 'gã inãinãni'ĩ etee 'ga rerowiari. Nuerowiari 'gã kwaiwetewete 'ga. ³³'Ga je'ega rerowiaara 'gã 'jau ajaupe:

—A'jea futat 'ga Janeruwarete 'ga je'ega kwaawukaara 'ga ra'e— 'jau 'gã ajemogyau ajaupe.

³⁴Janeruwarete 'ga U'agesage muapap wemimurera 'ga upe. A'eramũ 'ga amuarera 'ga je'ega mome'wau katu 'gã nupe. ³⁵Janeruwarete 'ga oporomutaramũ wa'yra 'ga ree. A'eramũ 'ga opãjẽ mua wa'yra 'ga upe. A'eramũ 'ga 'jau:

—Tepãjẽa je omono teja'yra 'ga upe. A'eramũ 'ga mama'e esage apou jee— 'jau 'ga.

³⁶Janeruwarete 'ga ra'yra 'ga rerowiaara 'gã ajemogyau ipyauramũ. Amanũ re 'gã awau Jarejuwarete 'ga pyri. Peu futat 'gã ajemogyau namutat. A'ere 'ga je'ega renupare'ema 'gã nanarüi. Nooi futari 'gã Jarejuwarete 'ga pyri amanũ re. Nuenuwi 'gã 'ga ra'yra 'ga je'ega. A'eramũ nipo 'ga 'gã nerekou tyweaete wojere'emamũ futat.

Samari pewara kújã ãẽ

4 ¹Anure 'gã amũ awau Jejui 'ga mome'wau fariseu 'gã nupe: —Ekoay Jejui 'ga kwaiwete 'gã pymãu 'y pe. Wemiayuwamũ 'ga 'gã pymĩ kwaiwete— 'jau 'gã awau imome'wau fariseu 'gã nupe. —Juã 'ga 'ã kwaiwete agawewi 'gã opymĩ. A'ere Jejui 'ga te Juã 'ga remipymĩmera 'gã apyraawi— 'jau 'gã awau imome'wau fariseu 'gã nupe.

²(Na'ga rüi agawewi 'gã pymãu 'y pe. 'Ga remimu'eramũ agawewi ore 'gã pymĩ. A'etea 'gã “Jejui 'ga 'gã opymĩ 'y pe”, e'li imome'wau fariseu 'gã nupe).

³Fariseu 'gã nupe omome'u kwaaw ire, Jejui 'ga awau Judeja ywy awi.

—Garireja ywy pe soo jarejewya 'jau nü— 'jau 'ga oree. ⁴—A'ere jeoweramũ Samari ywy pyterimũ. Kwe rupi futat jarewau jarewaẽma Garireja ywy pe— 'jau Jejui 'ga oree.

⁵A'eramũ ore arawau Samari ywy rupi. Arawau orowaẽma amunawa mũ upe. Sika 'jawa upe orowaẽma. Peu ore oropytawaipa. Ymã te janeypy 'ga, Jako 'ga ywy pe monoi wa'yra 'ga upe, Jose 'ga upe rakue. Sika 'jawa 'upa aipo ywya pyri. ⁶Peu Jako 'ga remiywykaiwera ywy kwawukuua 'ũina, 'ymuawa. Aje kwara kwawamũ arawau orowaẽma 'ymuawa upe. A'eramũ Jejui 'ga afuakapawamũ. A'eramũ 'ga wapyka 'ũina 'ymuawa reme'y'warimũ. ^{7,8}Ga pytu'uramũ ore arawau amunaw ipe orojemi'urama mua.

Orojemi'urama mua ore orauwe Samari pewara eẽ mũ 'ua 'y piaramũ. A'eramũ Jejui 'ga 'jau eẽ upe:

—Emut ara 'ya jee— 'jau 'ga eẽ upe.

⁹A'eramũ eẽ 'jau 'ga upe:

—Ma'eramũ ene eje'ega jee rã, judeuramũ rã?— 'jau eẽ 'ga upe. —Je Samari pewara— 'jau eẽ 'ga upe.

Judeu 'gã niporomutari Samari pewara 'gã nee ra'e jepi. A'eramũ eẽ judeu ojeupe ije'egamũ aipo 'jau 'ga upe.

¹⁰A'eramũ Jejui 'ga 'jau eẽ upe nũ:

—“Ya emut ara jee”, a'e ako je enee ko. A'ere 'ã naje kwaawi te ape. Jarejuwarete 'ga remimurama nanẽ nerekwawamũ nũ— 'jau 'ga eẽ upe. —Je kwaaw ire amunipo 'ã “Ya emut ara jee”, ere jee ra'e. 'Ya tejeupe ene enũi re amunipo je 'ã 'y monoi enee ra'e— 'jau 'ga eẽ upe 'ũina. —Je remimonoa amunipo 'ã ene mogou nakwaparimũ warãu rũi— 'jau 'ga eẽ upe.

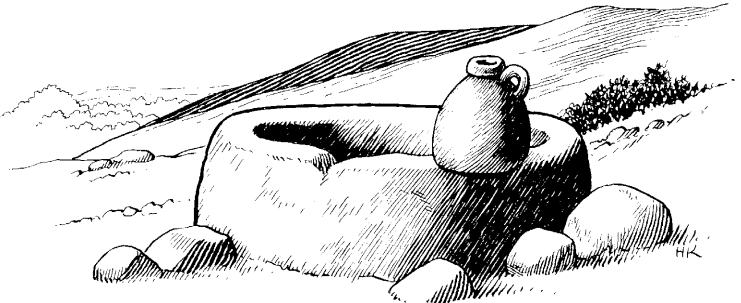
¹¹Aipo ojeupe 'ga 'eramũ eẽ 'jau 'ga upe:

—Nenetywi 'y muawa pyu. Ikwawukuu 'ymuawa. A'eramũ ene imuawa pyu etywe'emamũ, maran sipo ene 'y mua jee?— 'jau eẽ 'ga upe.

Naeapyoi eẽ ojeupe 'ga 'e are.

¹²—Janeramỹiwera kĩa Jako te 'ã kũima'eeteetea ako rakue. Ymã kĩa futat ywy kwawukuu wyykajukari 'ymuawamũ rakue. 'Aga 'ymuawa pypewara 'ya futat kĩa itykua rakue. Kĩa ra'yra wã, kĩa reymap. Mĩmera oy'wau 'au rakue. 'Awamũ kĩa remiapofera orema'ea futat 'ũina— 'jau eẽ 'ga upe. —“Je te jarejamỹja aapyraap”, ere te jee poromũ?— 'jau eẽ Jejui 'ga upe.

¹³A'eramũ Jejui 'ga 'jau eẽ upe:

(Juã 4.7-28)

—'Aga 'y rykuara 'gã oo o'yuweju'jawa futat nũ— 'jau 'ga êẽ upe. ¹⁴—
 A'ere 'gã jema'e tykur ire ni'yuweju'jawi akou. Jema'ea 'ywu'ywura 'jawe
 tee 'üi itykuara 'gã wywyteripe, 'gã mogyau nakwaparimũ rüi futat— 'jau
 'ga êẽ upe. —Sã'ã 'ywu'ywura rypawe'ema. Nan futat jema'ea. Jema'ea ae
 mogyau namutat. Jema'ea rykur ire nene'yuweju'jawi futari— 'jau 'ga êẽ
 upe. —Jeporoywera ene mogo nakwaparimũ rüi futat— 'jau Jejui 'ga êẽ upe.

¹⁵A'eramũ kũjã êẽ 'jau 'ga upe:

—Ere ajee ema'e ara mua jee rã. A'eramũ je te'yuweju'jawe'emamũ,
 tejoru'jape'ema 'au 'y piaramũ— 'jau êẽ 'ga upe.

¹⁶—Ere ajee ewau emena 'ga rerua 'au jee ra'ne— 'jau Jejui 'ga êẽ upe.

¹⁷Aipo ojeupe 'ga 'eramũ êẽ 'jau:

—Najemeni je tekou— 'jau êẽ 'ga upe.

A'eramũ Jejui 'ga 'jau êẽ upe:

—A'jea futat ere nũ ã. Nenemeni futari ene nũ ã. ¹⁸Nenemenu'jau'jawi
 tãmējẽ futat ene nũ ã. Nomoygi tãmējẽ futat sïku pyu nũ ã— 'jau Jejui 'ga
 êẽ upe, aipo 'eramũ. —A'jea futat 'awamũ nenemeni futari. Ene pyri ako
 ma'e 'ga naenemena rüi futat— 'jau 'ga êẽ upe.

¹⁹Aipo ojeupe 'ga 'eramũ êẽ 'jau 'ga upe:

—Koo. Maran ene je kwaapa a'i rã? Ene futat nipo Jarejuwarete kĩa
 je'ega mome'wara. ²⁰Ymã te oreypya Jarejuwarete kĩa muorywi 'au futat
 rakue. A'ere pẽẽ judeuramũ “Jerusareg ipe tee futat Jarejuwarete 'ga
 simuoryp”, pe'je ra'e jepi— 'jau êẽ 'ga upe.

²¹A'eramũ Jejui 'ga 'jau êẽ upe nũ:

—Anure nipo 'gã 'jawe'em 'aga wytyra upe: “'Agamũ futat 'ga muorypawa
 wytyra”, 'jawe'em futat 'gã. Jerusarega upe nanẽ nipo 'gã aipo 'jawe'em futat
 nũ— 'jau 'ga êẽ upe. ²²—“Ore Samari pewaramũ Jarejuwarete 'ga aramuoryp”,
 'jau pẽẽ na'e jepi numiamũ. A'ere nepekwaawi 'ga. A'ere ore judeuramũ 'ga
 kwaawi futari. 'Ga ojekwaawukaa oree. Judeuramũ 'ga ore mũ mogoi ae
 katu'okaramũ— 'jau 'ga 'üina êẽ upe imome'wau. ²³—Anure nipo Jarejuwarete
 'ga muorypara 'gã 'ga muorypa a'jea futat. 'Awamuete 'gã 'ga kwaawi ramue. 'Ga
 'Agesagea 'ga muorywukaa 'gã nupe. Omuorypararetea Janeruwarete 'ga wekat
 ojeupe— 'jau 'ga êẽ upe. ²⁴—Naae 'jawe rüi Janeruwarete 'ga. Nuesaga'uweri ae
 'ga. No'oi 'ga ae 'jawe. A'eramũ 'ga muorypara 'gã ojepoarukaa 'ga 'Agesage upe.
 A'eramũ 'gã 'ga muorypa futat, 'ga kwaapa futat— 'jau 'ga êẽ upe.

²⁵A'eramũ êẽ 'jau 'ga upe:

—A'jea futat aipoa. Anure nipo Jarejuwarete kĩa remimurama kĩa ruri futari,
 Kristu kĩa. Kĩa futat nipo jane mueapyou mama'e are— 'jau êẽ Jejui 'ga upe.

²⁶—Je futat aipoa. Je futat Kristua. Je futat aje'eg te'yïna enee— 'jau 'ga êẽ upe.

²⁷Êẽ upe aipo 'epawa pype ore arajua orojewya amunaw awi nũ. Êẽ upe 'ga
 porogyta 'ga renamũ ore oroporesagamũ etee 'ga ree. Judeu 'gã noje'egarüi
 futari kũjã upe ra'e jepi. A'ere ore a'eramũ miamũ noroporonuwi ee 'ga upe:
 “Ma'eramũ te ereporogyta e'yïna êẽ upe?” naru'ei futari ore 'ga upe.

28 A'erauwe êẽ awau ojewya amunaw ipe. 'Y ryrũa êẽ ejaa imỹina awau peuwara 'gã nupe Jejui 'ga mome'wau.

29—Pe'je pejejua soo kiã resaka 'jau. Jerekwawera kiã omome'upap jee ko— 'jau êẽ peuwara 'gã nupe. —Kristu kiã ra'u 'ut 'ũina peu ko. Janeruwarete kiã remimurera kiã ra'u 'ũi peu ko— 'jau êẽ awau imome'wau amunaw ipewara 'gã nupe.

30 A'erauwe 'gã nuri ojekyita amunaw awi 'ga resaka.

31 Êẽ o ypyrauwe ore 'jau Jejui 'ga upe:

—Kweramũ janeremi'urama. Ere ejemi'waa— 'jau ore 'ga upe.

32—Naani. Irãinã'nĩ te 'ã jeremi'ua. Nepekwaawi futari jeremi'ua mama'ea— 'jau etee 'ga oree.

33—'Ga amũ sipo mama'ea werut 'ga upe pa ra'e?— 'jau etee ore arajaupe.

34 A'eramũ 'ga 'jau oree:

—Pêẽ te 'ã pejememi'urama tywamũ etee pẽnẽkõẽãi pejemogyau. A'ere je temuarera 'ga remifutar imũ mama'e apo are te jerekõẽãjamũ. 'Ga porowyky apoupap te je ruri ikue— 'jau etee 'ga oree. 35—“Irũpãwẽ jay magwaw ire oreko pypiara sinigi”, 'jau pêẽ 'ã jepi. A'ere 'awamũ je 'i pê nupe: Pemã'ẽ pejeko are esaka. Osinig futat ra'e. A'ere je napeko arũi imome'ui pê nupe. 'Awamũ futat 'gã kwaiwete je rerowiari ja'wya'wy. 'Awamũ futat 'gã je rerowiari ojeupe pêẽ je mome'u re. Sã'ã pêẽ pejeko pypiara sinigamũ peoa imono'oga. Nan tee futat 'awamũ iwaẽmi je rerowiarukaawa upe. Pẽporomuku awi pejewau je mome'wau 'gã nupe— 'jau 'ga 'ũina oree. 36—Sã'ã kojara 'ga wemiayuwa 'gã mepya. A'yi tymara 'gã 'ga 'ã imepyau imono'ogara 'gã neewe. A'eramũ 'gã 'ã wekõẽãjamũ. Nan tee futat jeremiayuwa 'gã. A'yi tymara 'gã 'jawe je mome'wara 'gã. Ko pypiara mono'ogara 'gã 'jawe je rerowiarukaara 'gã— 'jau Jejui 'ga oree. —Najuejue etee futat nipo 'gã wekõẽãjamũ 'ga amũ je rerowiarãmũ. Je rerowiaara 'gã juejue nipo awaupap ywag ipe ajemogyau Jarejuwarete 'ga pyri amanũ re— 'jau Jejui 'ga oree. 37,38—Amono je pêẽ kwe pe tejerowiarukaa kwe pewara 'gã nupe ikue. A'jea futat aipo jane'ea, “'Ga amũ nipo awau ityma. A'ere isinig ire nipo ajepeja 'ga 'ua imono'ogaramũ”, 'jau jane jepi— 'jau 'ga oree. —Nan futat je pê monoi tejemome'waukaa 'gã nupe ikue. 'Gã amũ 'ã awau pê nenunewe je mome'wau 'gã nupe rail'i. A'eramũ kwaiwete 'gã a'eramũ je rerowiat eneje'ega anupawe ikue— 'jau 'ga oree.

39 Ore upe 'ga porogytapaw ire, Samari pewara 'ga 'ua kwaiwete 'ga resaka. “Jejui kiã jerekwawera amome'u jee”, kũjã êẽ 'eramũ 'gã awau kwaiwete Jejui 'ga resaka, 'ga rerowiaa kwaiwete. 40 A'eramũ 'gã 'jau Jejui 'ga upe:

—Epyta 'au ore pype ra'ne, 'jau 'gã 'ga upe.

A'eramũ ore oropytau 'gã pyri. Mukũi etee orosea.

41 'Gã pype akou Jejui 'ga ojemome'wau 'gã nupe. A'eramũ tekotee 'gã nanẽ 'ga rerowiaa kwaiwete nũ. 42 A'eramũ 'gã 'jau kũjã êẽ upe:

—Eneje'ega ra'ne ako ore aruerowiat ai'i. A'ere ore 'awamũ 'ga je'ega rerowiari. Ojemome'u 'ga oree— 'jau 'ga eẽ upe. —“'Ga futat 'ã ae katu'okara”, 'jau ore jepi— 'jau 'gã eẽ upe.

Oje'eg imũ etee 'ga katu'okawet

⁴³Mukũi oroser ire ore arawau Garireja ywy pe nũ. ⁴⁴Jejui 'ga retea futat 'jau ikue: “Sã'ã Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'ga oa kwe pe 'ga je'ega mome'wau. A'eramũ 'ã kwe pewara 'gã jẽmĩ erowiaa. A'ere 'ã 'ga 'wyr ipewara 'gã jẽmĩ nuerowiari 'ga. 'Ga pytuna 'gã miamũ 'ã 'ga rerowiare'ema ajemogyau”, 'jau 'ga ikue. ⁴⁵A'eramũ ore arawau Garireja ywy pe nũ, Jejui 'ga ywy pe nũ. 'Ga resakawe peuwara 'gã wekõëãjamũ ajemogyau. 'Gã nanẽ awau Jerusareg ipe maraka magwapa rai'i. Peu 'gã Jejui 'ga remiapofera resaka rai'i. A'e resakarera 'gã wekõëãjamũ ajemogyau oywy pe 'ga resakawe.

⁴⁶Kana 'jawa amunaw ipe, Garireja ywy pype 'up ma'e pe, ore arawau orojewya nũ. Peu futat 'ga 'y mul'jaga y'wayramũ ai'i. A'e pe ore rekoramũ 'wryriara 'ga remiyuwa 'ga 'ua Jejui 'ga renũina.

—Ejot jera'yra 'ga resaka jee— 'jau 'ga 'ua Jejui 'ga upe.

'Ga upe 'ut ma'e 'ga ra'yra futat ojero'wu ete 'upa, tapojete 'upa ajepi amunaw ipe 'upa, Kafanaũ pe 'upa. ⁴⁷“Judeja ywy awi Jejui 'ga ruri ojewya akou 'au nũ” 'e renupawe ta'yjero'wu ma'e 'ga awau Kana 'jaw ipe Jejui 'ga poreawua:

—Ejot jera'yra 'ga resaka jee. Tapojete 'ga 'upa. Amanũ ja'wyja'wy 'ga. A'eramũ ene ejua 'ga resaka jee— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

⁴⁸A'eramũ Jejui 'ga 'jau:

—Aeremiapoe'ema apo resag ire tãmẽjẽ te je rerowiat pejepe. Je iapoe'emamũ neperowiari futari— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁴⁹A'ere ta'yjero'wu ma'e 'ga 'iu'jawi etee futat Jejui 'ga upe nũ:

—Ere ejua futat je rupi jera'yra 'ga manũ'emauwe— 'jau etee 'ga 'ga upe.

⁵⁰Aipo 'eramũ Jejui 'ga oje'ega 'ga upe:

—Ere ewau ejewya eje'wyr ipe. Namanũi futari enera'yra 'ga— 'jau 'ga ta'yriara 'ga upe.

Aipo ojeupe 'eramũ 'ga Jejui 'ga rerowiaa. A'eramũ 'ga awau ojewya wa'yra 'ga resaka. ⁵¹'Ga waw ipe 'ga remiyuwa 'gã 'ua 'ga rowosõu.

—Namanũi futari enera'yra kũi. Ijaruete 'ga ai'i kũi— 'jau 'gã 'ga upe.

⁵²Aipo 'ga 'eramũ ta'yriara 'ga oporonupa ee 'gã nupe:

—Ma'ape kwara kwawamũ 'ga ajarueteramũ rai'i ki 'ei?— 'jau 'ga 'gã nupe.

—Aje kwara kwawamũ futat ai'i— 'jau 'gã 'ga upe.

⁵³A'eramũ 'ga ikwaapa:

—Aje kwara kwawamũ futat Jejui 'ga 'i jee ai'i— 'jau 'ga Jejui 'ga mome'wau wemiyuwa 'gã nupe.

A'eramũ ta'yriara 'ga Jejui 'ga rerowiaa nanimenime opytuna 'gã netee.

⁵⁴Aiporamũ futat Jejui 'ga aeremiapoe'ema apou'japa ikue. Garireja ywy pewara 'gã nupe ra'ne 'ga 'y mul'jaga y'wayramũ ikue. A'ere 'ga

poromũ 'wryriara 'ga remiayuwa 'ga ra'yra majarueteu 'gã nupe nũ.
Judeja ywy awi 'ur ire 'ga aipo apou Garireja ywy pewara 'gã nupe ikue.

Iteu ma'e 'ga

5 ¹Anure Jejuí 'ga awau Jerusareg ipe nũ. Judeu 'gã maraka apou peu. A'eramũ Jejuí 'ga awau maraka apo resaka. ²Jerusarega ojeosõu futat. Kwaiwete iosoma rokwarã. Iosoma rokwarã mü rupi 'gã karupa'mĩ rerawau. A'eramũ 'gã karupa'mĩ okwat 'jau jupe. Aipo okwarã pyri 'yupawu'ia mü 'upa. Judeu 'gã aipo 'yupawu'ia renũina, Peseta 'jau jupe. Iywyri tapý'ia ajemogyau, sĩku tapýja ajemogyau iywyri. ³Aipoa tapýja 'wyr ipe futat 'gã ojero'wu ma'e 'gã majatykau erua. Eae'em, ika'na ma'e, iteu ma'e. Mĩmera 'gã 'gã imajatykau, 'gã katu'okawa rapesaka 'gã nerua imogyau tapýja 'wyr ipe. Kwaiwete 'gã 'upa iapesaka peu. ⁴Y ryjuapirauwe ipyriwara 'gã 'jau ajaupe: —Ywagipewara 'ga nipo kwe 'ut 'y motyjuapiau já'nũ— 'jau 'gã ajaupe. Tyjuapi pyrauwe ojero'wu ma'e 'gã awau ojemunepa 'y pe ajemogyau. A'ere ipype ose ypy ypy ma'e 'ga etee 'ga jekatu'ogi. ⁵Iteu ma'e 'ga amũ 'ũina peu namutat. Trítai oito 'ga kwara magwapa oteuramũ 'ũina. A'ere 'ga nojekatu'og ymani.

⁶Poje Jejuí 'ga awau peu. A'eramũ Jejuí 'ga 'ga resakawe 'jau ojeupe: “Ymã we te 'ga teuramũ rakue pa”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga 'jau 'ga upe: —Erefutat te je ekatu'oga?— 'jau Jejuí 'ga 'ga upe.

⁷—Ëë. Afutat futat je tekatu'oga nũ'ũ— 'jau 'ga 'ga upe. —Naje poari'i 'gã amũ ki 'ei. 'Y ryjuapirauwe je rerawawe'em je munepe'ema 'y pe ki 'ei— 'jau 'ga 'ga upe 'ũina. —'Y repejãn je orauwe 'gã amũ na'ne 'gã oi je renunewe opo 'y pe jepi— 'jau 'ga 'ga upe 'ũina imome'wau.

⁸A'eramũ Jejuí 'ga 'jau 'ga upe:

—Efu'am ejupaw awi. Efu'am ejupawa pyyka erawau eruatau. Akatu'ok je ene 'awamũ— 'jau 'ga iteu ma'e 'ga upe.

⁹Aipo ojeupe 'erauwe iteu ma'e 'ga ojekatu'oka. A'eramũ 'ga afu'ama wupawa pyyka erawau eruatau.

Judeu 'gã morowykye'ema rupi Jejuí 'ga 'ga katu'ogi. ¹⁰A'eramũ judeu 'gã 'wryria'ri 'gã 'jau 'ga upe:

—'Awamũ morowykye'ema. Ejupawa kasi ereroo ne. “Mama'e rerooa ae porowykya futat”, e'i 'ã janepypa rakue— 'jau 'gã wupawa 'ga eroramũ.

¹¹A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Je katu'okara 'ga, “ejupawa epyyk erawau eruatau”, e'i 'ga jee ko— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹²—Awýja te aipo e'i enee ra'e?— 'jau 'gã 'ga upe.

¹³A'ere 'ga nokwaawi 'ga. 'Ga katu'oka ypy we Jejuí 'ga oi mytuna 'gã wyterimũ. Kwaiwete ajatyka ma'e 'gã peu. A'eramũ Jejuí 'ga 'ga katu'oka ypy we awayayau ojepe'au 'ga wi.

¹⁴A'ere Jejuí 'ga iteu ma'efera 'ga resaka nũ, Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe nũ.

—Erejekatu'ok futat 'awamũ. Au'je ki mama'e tywera apo re— 'jau 'ga 'ga upe.
—Kasi mama'e tywera jeapoi enee ne, kwaiwete enee ne— 'jau 'ga 'ga upe.

¹⁵A'eramũ ikatu'ogipyrera 'ga awau Jejui 'ga mome'wau judeu 'gã 'wyrria'ri 'gã nupe:

—Jejui 'ga je katu'ok ko— 'jau 'ga awau 'gã nupe.

¹⁶Morowykye'ema rupi Jejui 'ga 'ga katu'oka. A'eramũ judeu 'gã Jejui 'ga rerekou tyweramue morowykye'ema rupi ae katu'ogamũ.

¹⁷—Jeruwarete 'ga mama'e esage wapo ae upe au'jeteramũ. A'eramũ je nanẽ aipo apou nũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁸Aipo ojeupe 'ga 'eramũ 'gã amara'neramũ 'ga ree.

—Sijuka 'ga 'jau. Morowykye'ema rupi 'ga porowykyi akou, 'gã katu'oka awau kwe pe— 'jau 'wyrria'ri 'gã ajaupe. —Morowykye'ema rupi oporowykyi re 'ã 'ga aipo 'jau wẽjẽmĩ nũ. “Ku'jywa 'ga Jeruwaretea”, 'jau 'ga 'ã 'ga upe nũ— 'jau 'gã ajaupe. —“Je 'ã Ku'jywa 'ga 'jawe”, 'jau wẽjẽmĩ aipo 'ga janee nũ. Aipo taetu itywetywet— 'jau 'gã ajaupe amara'neramũ 'ga ree.

'Uwarete 'ga je'eg imũ etee mama'e apoawet

¹⁹A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—A'jea futat je 'i. Je 'ã Ku'jywa 'ga ra'yra futat. Nateje'eg imũ rũi je mama'e apoi. 'Ga je'eg imũ etee te je mama'e apoi. 'Ga remiapoa je aesak. A'eramũ je nanẽ aipo apou 'ga 'jawe nũ— 'jau 'ga 'gã nupe. ²⁰—Jeruwarete 'ga iporomutat nanimenime je ree. A'eramũ 'ga wemiapo resaukaa jee. A'eramũ je tewau ojero'wu ma'e 'gã katu'oka. Ae katu'oga esage futat. A'ere je anure mama'e esageay apoi futari tejuwa 'ga remifutar imũ. A'eramũ nipo pẽẽ pejeporesagamũ pejejemogyau ee— 'jau 'ga 'gã nupe.

²¹—Amanũ ma'efera 'gã nipo Jeruwarete 'ga imũ'jãu imowywya tywy awi 'gã mogyau nũ. 'Ga 'jawe futat je tejemimũ'ẽ 'gã mogyau— 'jau 'ga 'gã nupe. ²²—NaJeruwarete 'ga rũi pẽ mojo'ok. 'Ga te 'ã pẽ mojo'ogukaa jee. A'eramũ nipo je ia'wyre'ema 'gã nupe 'jau: “Pẽẽ nepẽa'wyrri. Mama'eukwaawa rapyaw ipe pekwap”, 'jau nipo je ia'wyre'ema 'gã nupe. Tejerowiaara 'gã nupe nipo je 'jau: “Je rerowiat pejepe ra'e. A'eramũ je petywera moia pẽ nui. Pe'je pejejua 'au ore pyri”, 'jau nipo je tejerowiaara 'gã nupe. Mĩmera 'gã nupe nipo je 'jau, je retea futat. Jeruwarete 'ga nipo je mu'eukaa 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ²³—A'eramũ nipo aipo are 'gã najuejue etee je pojeupa. 'Awamũ 'gã Jeruwarete 'ga pojeuwi. A'eramũ 'gã, 'ga 'jawe futat, je pojeupa nũ. Je pojeupare'ema 'gã nanẽ Jeruwarete 'ga nopojeuwi futari, je muarera 'ga— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

²⁴—A'jea futat je 'i. Jeje'ega rerowiaara 'gã ojemomyau jeje'eg imũ. Je muarera 'ga nanẽ 'gã erowiaa nũ. Tejerowiaryauramũ je 'gã mogyau namutat. A'eramũ 'gã najuejue etee futat awau akou Janeruwarete 'ga pyri amanũ re. Na'gã nupe rũi je 'i: “Enetywerete Ku'jywa 'ga upe” 'jau. Natata pe oo ma'e 'gã nũi ore rerowiaara. Ywag ipe oo ma'e tee aipo 'gã— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

25—A'jea futat je 'i. Je te 'ã Ku'jywa 'ga ra'yra. Amanũ ma'e 'jawe futat mama'e tywera apoara 'gã. A'etea nipo 'gã anure jeje'ega wanup akou. 'Awamũ futat 'gã enuwi. Jeje'ega renuw ire te nipo 'gã jemogyi oferapa—'jau 'ga 'gã nupe. 26—Nitywi 'ga amũ Ku'jywa 'ga mogoaramũ. Ojete futat 'ga jemogoi. A'eramũ 'ga ae nanẽ ae mogyau nũ. Je nanẽ nũ. Je Ku'jywa 'ga ra'yra. A'eramũ 'ga ae mogyaukaa jee—'jau 'ga 'gã nupe.

27—Je futat 'ã pêneki'yra. A'eramũ Jeruwarete 'ga 'jau jee: “Ene 'ã 'gã neki'yra. A'eramũ ene 'gã mojo'oka. Itywet ma'e 'gã nupe ki ere: Pëtywerete pêe Ku'jywa 'ga upe, 'jau. Tata pe pekwap, 'jau ki ene 'gã nupe”, 'jau 'ga jee. “Ejerowiaara 'gã nupe ki ere: Je rerowiat 'ã pejepe. A'eramũ pêe pejejua ywag ipe ore pyri, 'jau ki ene ejerowiaara 'gã nupe”, 'jau 'ga jee—'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

28,29—Pëporesag awi je ree. A'jea futat je 'i. Anure nipo amanũ ma'efera 'gã we jeje'ega renupawe 'gã nuri ù'jãu tywy awi. Mama'e esage apoara 'gã nipo awau ywag ipe Jarejuwarete 'ga pyri. Mama'e tywera apoarera 'gã nupe nipo je 'jau: “Naje rerowiari futari pejepe. Nepëpoiweri futari pejetywer awi. A'eramũ pêe 'awamũ pejekwapa tata pe”, 'jau nipo je 'gã nupe—'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

30—Nateje'eg imũ rüi je mama'e mome'ui. Ku'jywa 'ga je'eg imũ tee je 'i. 'Ga ra'ne 'ã oje'eg jee. A'eramũ je 'ga 'eawera rupi etee futat imome'wau pê nupe. Natejemifutar imũ rüi je je'egi. Ku'jywa 'ga, temuarera 'ga remifutar imũ etee te je je'egi—'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Ma'eramũ je 'ã a'jea futat mama'e mome'ui tekou pê nupe—'jau 'ga 'gã nupe oporogytau.

31—Je tee tejemome'u re taetu amunipo 'ã naje rerowiari pejepe—'jau 'ga 'gã nupe. 32—A'ere nanarüi. 'Ga amũ nanẽ je mome'wau nũ. Ku'jywa 'ga je mome'wau. A'jea futat 'ga 'i—'jau 'ga 'gã nupe. 33—'Awamueuu pêe 'gã amũ monou 'ga moporogytaukaa Juã Batista 'ga upe rail'i nũ. 'Ga remimome'ua a'jea futat. 34 A'ere je naekari futari “a'jea futat 'ga 'ea” 'jara 'gã. Juã 'ga 'eawera je amome'u pê nupe tejerowiarukaawamũ. Tejerowiar ire je pê katu'ogi—'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

35—Sã'ã tataran'ña mama'e resaukara ae upe. Nan tee Juã 'ga. Juã 'ga pê mueapyou je ree. 'Ga 'eawer are pênekõëã numiamũ—'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

36—Juã 'ga ra'ne je mome'u pê nupe. A'ere je pênemiapoe'ema apoi pê neape. Jeruwarete 'ga aipo apoukaa jee. A'eramũ pêe 'jau: “A'jea futat. Ku'jywa 'ga 'ga muri janee”, 'jau pêe jeremiapofera resag ire—'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

37—Jeruwarete 'ga nanẽ je mome'u nũ, je muarera 'ga. Nepeesaga'uweri 'ga. 'Ga je'ega miamũ futat nipo nepekwaawi pejeapyau. 38 “Je 'ã 'ga remimurera”, 'jau agawewi je 'ã pê nupe. A'ere 'ã aipo je'ea miamũ neperowiari. A'eramũ pêe 'ga je'eg are taetu pejejea'are'emamũ pejejemogyau—'jau 'ga 'gã nupe.

39—Jarejuwarete 'ga je'ega rerekwara ka'aran are pejejemu'jau. “Aipo are jarejeapyoramũ jane oi ywag ipe jarepytau”, 'jau 'ã pêe na'e jepi. 'Gã amũ 'ã ka'arana kwasiaa agawewi je ree. 40 A'etea 'ã pêe je rerowiare'ema. Je upe pêe 'jawe'em, “Ore mogy ape eje'jawe”, 'jawe'em 'ã pêe jee—'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

41—“Esage ma'e 'ga”, pe'je ki jee, na'ei je pẽ nupe. “Je muoryp ki pejepe”, 'jawe'em je 'ã pẽ nupe. 42A'ere je pẽ kwaawi. “Niporomutari pa 'gã Ku'jywa 'ga ree ra'e”, 'jau je 'ã pẽ nupe— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe. 43— Tejuwarete 'ga je'leg imũ agawewi je ruri. A'etea jeje'ega nepeenuwi futari. A'ere anure nipo tekotee 'ga amũ ruri oje'leg imũ etee futat oje'ega pẽ nupe. A'ea nipo peanup, erowiaa pejejemogyau— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama.

44—Akotee ma'e 'gã “ga esage”, pejejeupe 'gã 'eramũ nipo pejeku'iramũ futat pejejemogyau. A'ere nipo nepẽnea'ari pejejeupe Ku'jywa 'ga 'e are. Ku'jywa 'ga etee te Janeruwaretea. Nirũi futari 'ga. A'etea nipo nepẽnea'ari pejejeupe Ku'jywa 'ga 'e are. A'jea futat neperowiari 'ga— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe. 45—Naje rui petywera mome'u Ku'jywa 'ga upe. Moisesi 'ga te 'ã petywera mome'u 'ga upe— 'jau 'ga 'gã nupe. —“Moisesi 'ga je'egeera ore aruenup. A'eramũ 'ga ore mome'wau Ku'jywa 'ga upe”, 'jau pẽ numiamũ. A'jea futat 'ga pẽ mome'ui Ku'jywa 'ga upe. A'ere 'ga petywera tee imome'ui 'ga upe— 'jau 'ga 'gã nupe. 46—Moisesi 'ga remikwasiarera rerowiar ire amunipo 'ã je nanẽ je rerowiari pejepe nũ. Moisesi 'ga ka'arana okwasiat je ree futat rakue. 47A'ere 'ã 'ga remikwasiarera neperowiari pejejemogyau. A'eramũ pẽ je rerowiare'ema futat pejejemogyau— 'jau Jejuí 'ga 'wyría'ri 'gã nupe.

Kanape'i me'yitawet

(Mateu 14.13-21; Maku 6.30-44; Luka 9.10-17)

6 1-4 Anure Jejuí 'ga ore rerawau ore reroyaapa Garireja ry owajara katy. Tiperia 'jau nanẽ 'gã aipo ypiauu upe. Egitu ywy awi oreypy renũ'ëawer are wea'awa maraka apoawa upe iwaẽm ja'wyja'wyräuwe ore arawau oroyaapa. Kwaiwete 'gã awau ore rewiri. 'Gã nemiapoe'ema Jejuí 'ga iapou 'gã neape. Ojero'wu ma'e 'gã 'ga ikatu'oka. A'eramũ 'gã awau 'ga rewiri, kwaiwete. —Siesak 'ga iapou'jawa jarejeape— 'jau 'gã ajaupe.

Ty owajara upe orowaẽmawe ore arawau orojeupia ywyty'ri rupi Jejuí 'ga rupi. Peu ore aruapyka arajupa. 5Oree Jejuí 'ga porogyta 'ga renamũ mytuna 'gã 'ua owaẽma oree nũ. Poje Jejuí 'ga ojerowaka 'gã nesaka. 'Gã nesakawe 'ga 'jau Filipe 'ga upe:

—Maran maran te jane mama'e muri 'gã mojemil'wawamũ?— 'jau Jejuí 'ga 'ga upe.

6“Tamojemil'wat 'gã 'jau”, 'jau Jejuí 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga poromũ 'jau “Ma'ja 'i sipo Filipe 'ga oje'ega jee?” 'jau 'ga ojeupe.

7—Kuu. Mytuna 'gã nũ'ũ. 'Gã nemi'urama murawa niapoi 'gã nupe. Tusẽtu agawewi futat ka'aranũ reroi. A'etea nowaẽmi futari mama'e muawamũ 'gã nupe— 'jau Filipe 'ga 'ga upe, aipo ojeupe 'eramũ.

8,9A'eramũ Andre 'ga 'jau 'ga upe:

—Koromũ kunumĩ 'ga kanape'i rerekoi wemi'ura'mĩnamũ numiamũ kũi. Sĩku kanape'ia mukũi pira'i 'jau 'ga erekou numiamũ kũi. A'ere mytuna 'gã nupe niapoi nũ'ũ— 'jau Andre 'ga Jejuí 'ga upe.

Aipoa Andre 'ga Simão Pedro 'ga rewirera. Jejui 'ga remimu'e nanẽ 'ga nũ.

¹⁰A'eramũ Jejui 'ga 'jau oree:

—Pe'je pejewau 'gã muapyka. Peapyk, e'i 'ga, pe'je ki 'gã nupe— 'jau 'ga oree.

A'eramũ ore arawau 'gã muapyka. Kwaiwete juo'wia peu. A'eramũ ore a'e 'arimũ 'gã muapyka 'ga mogyau. Kwaiwete kũima'e 'gã. Sĩku miu kũima'e 'gã. ¹¹A'eramũ Jejui 'ga kunumĩ 'ga remi'urama pyyka enafu'ama, eroje'ega 'Uwarete 'ga upe:

—Au'jete mama'ea eremut oree. Ene 'ã eneresage oree— 'jau 'ga 'Uwarete 'ga upe oje'ega.

A'eramũ 'ga 'Uwarete 'ga upe oje'ẽmaw ire kunumĩ 'ga remi'urama erawaukaa oree 'gã nupe. Ore 'gã nupe omonorauwe ojeme'yita aipoa kanape'ia ipira'i reewe. A'eramũ ore erawau imonou wapyk ma'e 'gã nupe. ¹²Kwaiwete agawewi 'gã. A'etea 'gã omoyk. Wewegamũ 'gã jui.

'Gã jemi'wapaw ire Jejui 'ga 'jau oree nũ:

—Pe'je pejewau emyrera rerua imono'oga yrũ pype. Pemomy kasi emyrera ne— 'jau 'ga oree.

¹³A'eramũ ore arawau emyrera rerua ijaga yrũ pype. Tusi yrupemũũa ore imatyneema emyrera pyu. Aipo kanape'i apopyra sewata.

¹⁴Jejui 'ga wemi'u me'yita opãjẽ mü. A'eramũ aipo resakara 'gã 'jau:

—Jejui 'ga 'ã ome'yi janee. 'Ga te nipo 'ã Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara. Janeremiapesaga 'ga nipo 'ã— 'jau 'gã ajaupe.

¹⁵A'ere Jejui 'ga 'gã kwaawi ojee. “Je futat 'gã je mogou 'wyriaramũ”, 'jau 'ga ojeupe. “A'ere je na'awauwe rũi je rekoi 'gã nupe”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga awau ojepe'au ore wi. Ore rejaa peu futat. Ojetea 'ga awau ojeupia wytyra rupi.

'Y rajape 'arimũ Jejui 'ga ataawet

(Mateu 14.22-33; Maku 6.45-52)

¹⁶Ypytu'nĩnauwe Jejui 'ga remimu'eramũ ore arawau orojypa ypiauu pe nũ. ¹⁷“Pe'je pejewau 'aw awi Kafanaũ pe”, 'jau 'ga oree ai'i. A'erauwe ore arawau aru'aa yaruu pype nũ.

—Soo Kafanaũ pe 'jau— 'jau ore arajaupe.

A'eramũ ore arawau oroyaapa nũ. Ypytunimũwe futat ore arawau. A'ere Jejui 'ga nuri ore rupi. ¹⁸Poje wytytua 'ua erujewi oree, 'y muorypa ore ree.

¹⁹Mukuu ore wawa. Sĩku kilometro ore arawau oroyaapa. Poje ore 'y rypyter ipe arakou Jejui 'ga resaka. Jejui 'ga 'ua akou 'y rajape 'arimũ, watau ore katy. 'Ga resakawe ore oropifuakare'emamũ. Orekyjea ore rerekou, ore pifuaka'roka.

—Ma'ja katu nipo kwe kweramũ 'ut 'ja?— 'jau ore arajaupe.

²⁰Aipo ore 'eramũ 'ga 'jau oree:

—Pekyje awi je wi. Je tee ojot pẽ newiri— 'jau Jejui 'ga oree.

²¹Aipo orojeupe 'gã 'eramũ araku'iramũ 'ga ree.

—Ere ejua e'aa ore pype— 'jau ore 'ga upe.

Ore pype 'ga 'arauwe yaruua ojekoka erujewi wy'yam are.

Mytuna 'gã Jejui 'ga rekaa

22 Ai'iwe kwe katy opyta ma'e 'gã Jejui 'ga rekaa.

—Kaaruwamũ ako majepeí tee yara ruwi 'au ai'i. A'ere ako Jejui 'ga remimu'e 'gã erooi ai'i— 'jau 'gã ajaupe. —A'ere nipo 'ã 'ga ma'ja pype katu 'ga oi 'gã newiri ra'e? Nooi 'ga 'gã nupi ai'i. Marupi ajee 'ga oi ra'e ki 'ei?— 'jau 'gã 'ga rekaa. —Ma'ape sipo ajee 'ga oi ra'e?— 'jau 'gã ajaupe.

23 Gã 'ga rekaramũ tekotee 'gã 'ua ojekoka ajepeja amunaw awi oyaruu pype. Tiperia 'jaw awi 'gã 'ua owaëma. Kanape'i 'waw ipe 'gã oyaruu mojekoka. Peu futat Jejui 'ga porogytai 'Uwarete 'ga upe ai'i. Oporogytapaw ire Jejui 'ga kanape'i monou 'gã nupe ai'i. 24 Gã jekog ire 'yisiga pypewara 'gã 'jau 'gã nupe:

—Nitywi 'ga 'au. 'Ga remiyuwa 'gã nanë nitywi 'au nũ— 'jau 'gã 'gã nupe. —Pëyara pype soo 'gã nekaa Kafanaũ pe 'jau— 'jau 'gã 'gã nupe. —Nai'i— 'jau yaruu jara 'gã aipo 'gã nupe.

Kanape'i 'jawewat

25 Ty owajara katy ojekog ire 'gã Jejui 'ga resaka. A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe: —Maran te erejot rai'i, ki Ku'jyp?— 'jau 'gã 'ga upe.

26 A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Nepëneapyoi we jeremiapofer are. “Jejui 'ga 'ã Jarejuwarete 'ga remimurera”, pe'je amunipo 'ã jee rai'i, jeremiapofera resag ire rai'i. Kwaiwete agawewi 'ã jeremiapofera. A'etea 'ã naje rerowiari pejepe. Kaaruwamũ ako je kanape'i me'yi pë nupe ai'i, pë mueueka ai'i. Aipo are nipo je rekat pejepe— 'jau 'ga 'gã nupe.

27 —Pëpy'a'wyt kasi pejejemiu are etee ne. Pënea'at kasi pejejemiu are etee ne. Pënemi'ua pë mueueka 'au etee. A'ere mama'e mũ rekoí temi'u 'jawe pë pype. A'ea pë mogy nakwaparimũ rüi. Jeje'ega renuw ire pejejemomyau. Jeje'eg are ki pënea'at pejejemogyau. Janeruwarete 'ga je mut 'au asemi'u 'jawewara monoukaa pë nupe jee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Ku'jywa 'ga 'ã Jeruwaretea. Opãjê mũ 'ga 'ã pënemiapoe'ema apoukari jee, pë nupe je resaukaawamũ. “Jejui 'ga jera'yraretea. Je 'ã 'ga mua pë nupe”, 'jau 'ga 'ã pë nupe jee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

28 A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—Ma'ja te Ku'jywa 'ga afutat ore iapoa?— 'jau 'gã 'ga upe.

29 —Je 'ã 'ga remimurera. A'eramũ ki pëë je rerowiaa. A'ea te 'ga amaku'i— 'jau 'ga 'gã nupe aipo 'eramũ.

30 —Ma'ja te ereapo epãjê resaukaa oree? Aipo resakawe taruerowiat ene 'jau— 'jau 'gã 'ga upe. 31 —Ymã te janepyy oi watau amunawe'em ipe rakue. Peu wataaw ipe 'gã kanape'i 'jawewara 'wau rakue, mana 'jawa 'wau rakue. Aipo are 'ga amũ ka'arana kwasiaa inuga janee rakue. “Kanape'i 'ga amut ywag awi 'gã nemi'uramamũ rakue”, 'jau 'ga ikwasiaa inuga janee rakue. Moisesi 'ga aipo kanape'i monou 'gã nupe rakue. Ma'ja te eremut jarejee 'awamũ— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

³²A'eramũ Jejuí 'ga 'jau 'gã nupe:

—A'jea futat je'ea. NaMoisesi 'ga rüi kanape'í omono 'gã nupe rakue. Jeruwarete 'ga te 'ã amut 'gã nupe rakue. 'Awamũ 'ga poromuriweramũ kanape'irete 'jawewar are pê nupe. ³³'Ga remimurera futat aipoa kanape'í 'jawewara. Ywag awi 'ga 'ga muri ae mogyaukaa nakwaparimũ rüi futat— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁴A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—Aipoa emut ekou ore— 'jau 'gã 'ga upe.

³⁵A'eramũ Jejuí 'ga 'jau 'gã nupe nü:

—Tejeupe je aipo je 'i. Je te 'ã 'ga remimurera. Tejerowiar ire je pê momyauí pê mogyau namutat. Je rerowiaaramũ pênekõëäi pejejemogyau. Ipy'araypare'ema 'jawe, i'yuweje'ema 'jawe 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁶—“Je resak agawewi 'ã pejepe pejejemogyau. A'etea pêë je rerowiare'ema pejejemogyau”, a'e ako je pê nupe ko. ³⁷Jeruwarete 'ga je rerowiarukaa 'gã amũ nupe. A'eramũ nipo 'gã je rerowiaa futat. Namonoí futari je tejerowiaara 'gã amũ tejewi. ³⁸Natejemifutara apou rüi je ruri ywag awi. Temuarera 'ga remifutara apou etee je ruri— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe. ³⁹—A'eramũ je tejerowiaara 'gã momoirukare'ema tejerowiar awi. Tejerowiarukaa 'gã nupe. A'eramũ je 'gã mü'jãu tywy awi 'gã mowywya 'gã mogyau tejuá nü. Aipoa je aapo futat 'ga remifutar imũ— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe. ⁴⁰—Tejerowiaara 'gã juejue nipo je imonou tejemiayuwamũ. A'eramũ je tejoru'japa tejerowiaara 'gã mowywya 'gã mogyau nakwaparimũ warãu rüi. Aipoa Jeruwarete 'ga afutat— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe.

⁴¹Aipo 'erauwe judeu 'gã oje'egaiwamũ 'ga ree:

—Kuu. “Ywag awi 'urete ma'ea je 'ã. Aeremi'uretea je”, e'í 'ga 'ã jane— 'jau 'gã ajaupe. ⁴²—NaJose 'ga ra'yra rüi te 'ga jepi? Naaipo rüi te Jejuí 'ga ako? 'Ga jara 'gã ore orokwaap. Ma'eramũ gatu nipo 'ã 'ga 'í poromũ “ywag awi je ruri”, 'jau ekoete?— 'jau 'gã ajaupe.

⁴³A'eramũ Jejuí 'ga 'jau 'gã nupe:

—Au'je ki je ree pejeje'egaiw ire. ⁴⁴Jeruwarete 'ga te 'gã nupe je rerowiarukaara. 'Gã etee te je rerowiararũ. Tejerowiaara 'gã etee te je amũ'ë tywy awi 'gã mogyau nü tejoru'japa— 'jau 'ga 'gã nupe. ⁴⁵—Ymã te Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'ga ka'arana kwasiari inuga 'ga je'eg are rakue. “Janeruwarete 'ga tamu'e 'gã najuejue etee 'jau”, 'jau 'ga ikwasiaa inuga rakue— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe. —Amu'eramũ Jeruwarete 'ga je'ega renupara 'gã juejue je rerowiari. ⁴⁶Nitywi 'ga amũ Jeruwarete 'ga resakara 'ga. Je tee te 'ga aesak. 'Ga wi je ruri ikue. A'eramũ je 'ga resaka— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe.

⁴⁷—A'jea futat je'ea. Tejerowiaara 'gã je amomyau imuesageu imogyau nakwaparimũ warãu rüi futat. ⁴⁸Ywag awi te 'ga kanape'í muri pê nupe rakue, a'e je akiko. Je te 'ã aipoa. Je te 'ã amogy pêë nakwaparimũ warãu rüi. ⁴⁹Ymã te 'ã pêypya mana 'jawa 'ui akou amunawe'em ipe rakue. A'ere 'ã po 'u re 'gã manüi etee rakue— 'jau 'ga 'gã nupe. ⁵⁰—'Awamũ ako Janeruwarete 'ga kanape'irete muri ywag awi ai'í. Aipo 'u re ae namanüi futari. ⁵¹Je te 'ã aipoa kanape'ia. Ywag awi 'ut ma'ea te 'ã je. Je rerowiaara 'gã aipoa kanape'í 'wara

'jawe futat. 'Awamũ kanape'i 'waramũ pejemogy futat. A'ere je rerowiaara 'gã jemogyi namutat. Aipoa kanape'i 'jawewara jero'oa futat. Tejo'oa tomono pẽ nupe 'jau, pẽnemi'uramamũ 'jau. Anure nipo je temanũmũ namutat pẽ mogyukari. Temanũawa 'ara rupi je tejo'oa monoi pẽ nupe— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁵²Aipo ojeupe 'erauwe judeu 'gã amara'neramũ 'ga ree. A'eramũ 'gã oje'egayau ajaupe:

—Maran sipo 'ga poromũ wo'o muri janee, janeremi'uramamũ?— 'jau 'gã ajaupe.

⁵³—A'jea futat je'ea. Jero'o 'ware'emamũ nepejemogyi namutat. Jerya nanẽ nũ. Jerya tykuare'emamũ nepejemogyi je pyri. ⁵⁴Jero'oa nipo 'gã amũ i'wau, jerya retee. 'Gã etee futat nipo ajemogy a'jea futat. A'eramũ je tejoruj'apa 'gã mowywya— 'jau 'ga 'gã nupe. ⁵⁵—Jero'oa nipo aeremi'urama a'jea futat jerya retee. ⁵⁶Jero'oa 'gã amũ i'wau jerya retee. 'Gã etee futat je rerekou. Je nanẽ 'gã nerekou nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁵⁷—Jeruwarete 'ga 'ã okoeteete ma'ea. 'Ga 'ã je mut. 'Ga 'ã je mogou. Nan tee futat je tejo'oa 'wara 'gã mogyi— 'jau 'ga 'gã nupe. ⁵⁸—Koromũ kanape'ia. Ywag awi 'ut ma'ea futat. Pẽypy 'gã 'ã mana 'jawa a'u akou rakue. A'ere 'ã 'gã manũi etee rakue. Koa kanape'i 'wara 'gã te nipo ajemogyau namutat— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁵⁹Aiporamũ futat Jejui 'ga 'gã mu'ei ojee 'gã jatykaaw ipe. Kafanaũ pe 'ga 'gã mu'jau.

Jejui 'ga rerowiaara 'gã jemogy

⁶⁰Aipo renupawe Jejui 'ga rewiri oo ma'e 'gã 'jau ajaupe:

—Kuu. Janereapyoa'nei jane aipo are ra'e nũ'ũ. Nikwaapawi 'ga je'ega ra'e nũ'ũ. Sirowiar awi nũ'ũ— 'jau 'gã ajaupe.

⁶¹Noje'egi agawewi 'gã 'ga upe. A'etea Jejui 'ga aipo 'gã 'ea okwaap. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Aipo are nipo pẽmara'ne je ree? ⁶²Je te 'ã pẽneki'yra. Ma'ja 'jau sipo pẽẽ ywag ipe jejeupira resaka nũ? Pe awi futat je ruri— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁶³—Janeruwarete 'ga 'Agesagea te pẽ mogy. Naae rũi ojomogy. Jeje'ega renuw ire te Janeruwarete 'ga 'Agesagea pẽ monoi 'ga remiayuwamũ pẽ mogyau namutat. ⁶⁴A'ere 'ã naje rerowiari pejepe— 'jau 'ga 'gã nupe.

Jejui 'ga 'gã kwaapa. Ymã we 'ga werowiare'ema 'gã kwaawi akou rakue. A'eramũ 'ga ia'wyre'ema 'gã nupe omonoara 'ga kwaapa futat akou.

⁶⁵—Pẽẽ mũ jeje'ega rerowiare'emamũ pejemogy. A'eramũ je 'jau pẽ nupe akiko: “Jeruwarete 'ga je rerowiarukaa 'gã amũ nupe. 'Gã etee futat nipo je rerowiaa”, 'jau ako je pẽ nupe ko— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁶⁶A'eramũ 'ga rewiri oo ma'e 'gã oporenuwiwere'emamũ 'ga je'eg are ojewya 'gã wi kwaiwete. Noou'jawi 'gã 'ga rewiri. ⁶⁷A'eramũ Jejui 'ga 'jau wemimu'eramũ oree:

—Pẽẽ nanẽ te pẽjewyriwet je wi nũ?— 'jau 'ga oree.

⁶⁸A'eramũ Simão Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—Awÿja rewiri ore arawau nũ ki 'ei? Ene tee te 'ã ore mu'e ape ore jemogy are. Eneje'ega rerowiaaramũ te 'ã ore mogyi namutat. ⁶⁹Aruerowiar ore ene. Ene kwaaparamũ 'ã ore. Ene rerowiaaramũ 'ã ore rekoï. “Ga te 'ã Janeruwarete 'ga remimurera. 'Ga te 'ã esageay ma'ea”, aru'e ore enee jepi— 'Jau Pedro 'ga 'ga upe.

⁷⁰—Amũ'ẽ je pẽẽ 'gã nui, tejemimu'eramũ. Tusi 'ã pẽẽ— 'Jau Jejui 'ga oree. —A'ere pẽẽ mũ mama'eukwaawa 'wyriara remiayuwa peko amũ— 'Jau 'ga oree.

⁷¹Aipo ore upe 'Jau 'ga Judas 'ga upe te 'ga 'i numiamũ. Judas 'ga Simão Iskariote 'ga ra'yra. Judas 'ga Jejui 'ga remimu'ea agawewi. A'etea 'ga Jejui 'ga monou ia'wyre'ema 'gã po pe 'ga jukaukaa 'gã nupe.

Jejui 'ga rewirera 'gã nuerowiari 'ga

7 ¹Anure Jejui 'ga awau watau Garireja ywy pype etee. Judeja ywy pe 'ga awawe'em. “Judeja ywy pewara 'gã ifuwet je juka are”, 'Jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga peu awawe'em. ²A'ere maraka apoawa upe iwaẽmi ja'wyja'wy.^a Aipo maraka upe 'gã tapÿi apou oseawamũ. A'eramũ 'gã 'Jau tapÿi 'Jawa maraka 'Jau jupe. ³A'eramũ Jejui 'ga rewirera 'gã 'Jau 'ga upe: —Ere ki ekwapa Judeja ywy pe. A'eramũ peuwara 'gã, ene rewiri oo ma'e 'gã netee eneremiapoa resaka 'Jau. ⁴Ajaupe ojekwaawukaa ae mama'e apoi ajueape. A'eramũ ene ewau aeremiapoe'ema apou 'gã neape, ejesaukaa 'gã nupe— 'Jau 'gã 'ga upe, 'ga rerekoemãu. ⁵'Ga rewirera 'gã miamũ nuerowiari 'ga.

⁶—Naani. Nowaẽmi we je wawa upe. A'eramũ je tewawe'em. A'ere pẽẽ peoarũ je renune. ⁷Napẽ nee rui Janeruwarete 'ga rerowiare'ema 'gã amara'neramũ ajemogyau. Je ree tee 'gã mara'neramũ. 'Gã tywera je 'ã amome'u 'gã nupe. A'eramũ 'gã 'ã oporomutare'emamũ je ree— 'Jau 'ga wewirera 'gã nupe. ⁸—Pe'je pejewau maraka pe. Nooa'nei je— 'Jau 'ga 'gã nupe.

⁹A'eramũ Jejui 'ga opytau peu futat, Garireja ywy pe.

Jejui 'ga awau maraka pe

¹⁰Maraka apoaw ipe wewirera 'gã o re Jejui 'ga awau wewirera 'gã newiri. A'ere 'ga oi jemime, ojetee'i akou 'gã newiri. ¹¹Judeu 'gã 'wyria'ri 'gã Jejui 'ga rekaa. Maraka apoaw ipe 'gã 'ga rekaa ajemogyau.

—Ma'ape te 'ga? Nuri te 'ga ra'e?— 'Jau 'gã ajaupe 'ga rekaa.

¹²Kwaiwete 'gã ajamueu Jejui 'ga ree. Amumera 'gã 'Jau ajaupe:

—Esage ma'ea futat 'ga— 'Jau 'gã ajaupe.

Amumera 'gã:

—O'meramũ 'ga 'i. Nia'wyrri 'ga. 'I'me 'ga akou— 'Jau etee 'gã ajaupe.

¹³A'ere 'gã nueropori futari oje'ega. 'Gã kyjea 'gã nerekou. 'Wyria'ri awi 'gã kyjei. A'eramũ 'gã oje'ega meewere'i etee ajemogyau ajaupe.

¹⁴Majepeja tee 'gã morowykye'ema magwapa maraka apou. Muapyyra oser ire, Jejui 'ga awau osou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe. A'eramũ

^a7.2 Jerusareg ipe 'gã maraka wapo jepi. Jerusarega 'upa Judeja ywy pype futat.

futat 'ga peuwara 'gã mu'jau. ¹⁵Jejui 'ga je'ega renupawe, judeu 'gã 'wyrria'ri 'gã oporesagamũ ajemogyau 'ga ree.

—Maran 'ga aipo kwaapa ki 'ei? Nojemu'euumi agawewi te 'ga 'ã a'i kũi. A'etea te 'ga 'ã okwaap aipoa a'i kũi— 'jau 'gã ajaupe.

¹⁶A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Nateje'eg are rũi je 'gã mu'jau. Temuarera 'ga je'eg are futat je 'gã mu'ei— 'jau 'ga 'gã nupe. ¹⁷—Jarejuwarete 'ga remifutar imũ mama'e apoara 'gã te'li 'jau: “A'jea futat. Jarejuwarete 'ga je'eg are futat 'ga ore mu'jau. Noje'eg ekoetei 'ga”, te'li 'gã jee 'jau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ¹⁸—Oje'eg ekoete ma'e 'gã “tajepojeuwukat 'gã nupe”, 'jau 'gã numiamũ. A'ere Jarejuwarete 'ga rer imũ oje'eg ma'e 'gã nanarũi. “Jarejuwarete 'ga tapojeuwukat 'ga 'gã nupe 'jau”, 'jau 'gã. Aipo 'gã 'ea a'jea futat— 'jau 'ga 'gã nupe. ¹⁹—Ymã te Moisesi 'ga ka'arana kwasiari Jarejuwarete 'ga je'eg are rakue. A'ere nepeenuwi'i futari 'ga je'ega. 'Ga je'ega renuw ire amunipo 'ã pejefuwere'emamũ je ree— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

²⁰—Kuu. Mama'eukwaawa aipo ene mu'eukat. Awÿja sipo a'eramũ ifuwet ene ree?— 'jau ajatyka ma'e 'gã 'ga upe.

^{21,22}—Morowykye'ema rupi je aere miapoe'ema apoi. A'e resakawe 'ã pẽe 'jau: “Ma'eramũ 'ga nanuara apou morowykye'ema rupi ra'e ki 'ei?” 'jau 'ã pẽe. A'ere 'ã pẽe nanẽ futat peapo mama'ea morowykye'ema rupi— 'jau 'ga 'gã nupe. —Ymã te 'ã Moisesi 'ga 'i pẽ nupe rakue: “Majepeja etee ki morowykye'ema pemagwap. A'ere pejeja'yra 'ga rerawau imojewagukaa”, 'jau 'ga 'ã ikwasiaa inuga rakue. A'eramũ morowykye'ema rupi pejeja'yra 'ar ire iko morowykye'ema rupi pejeja'yra rerawau imojewaka. A'ere naMoisesi 'ga rũi pẽ mu'e ppy aipo are rakue. Pẽypy 'gã na'ne futat pẽ mu'e aipo are rakue. A'ere Moisesi 'ga 'jau rakue nũ. ²³'Ga je'eg imũ 'ã pẽe pejeja'yra 'ga mojewaka morowykye'ema rupi. Aipo apo re 'ã ma'eramũ ajee je ree pẽmara'ne pejejemogyau morowykye'ema rupi kũima'e 'ga amũ katu'ogamũ?— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ²⁴—Mama'e tywera etee 'ã ereapo ekou, pe'je 'ã jee. Au'je aipo 'e re. Pẽneapyo ra'ne ki jeremiapo are. Jeremiapo are pejejeapyo re te mama'e a'jea 'ga wapo, pe'je jee— 'jau 'ga 'gã nupe.

Janeruwarete 'ga remimuret

²⁵Jejui 'ga resaka Jerusareg ipewara 'gã 'jau ajaupe:

—Na'ga ree rũi nipo jane'wyrriara 'gã afuweramũ ki sa?— 'jau 'gã ajaupe. ²⁶—Esak 'ga 'ama 'ga porogytaa janee. A'ere 'gã noje'egayi 'ga upe. “Jarejuwarete 'ga remimurera 'ga futat”, e'li te ra'u 'gã 'ga upe nũ?— 'jau 'gã amũ ajaupe.

²⁷A'ere amumera 'gã 'i:

—NaJarejuwarete 'ga remimurera rũi 'ga. Nitywi ae amũ Jarejuwarete 'ga remimurera 'ga ruawera kwaapara mũ. A'ere jane Jejui 'ga ruawera kwaawi. Garireja ywy awi futat 'ga ruri— 'jau 'gã ajaupe.

²⁸A'ere Jejui 'ga oje'ega momoa 'gã nupe nũ. 'Uwarete 'ga mogytaaw ipe akou 'ga oje'ega 'gã nupe:

—A'jea'jea futat sipo je kwaap pejepe? A'jea futat sipo je ruawera pekwaap? Nateje'leg imũ rũi je ruri. Temuarera 'ga je'leg imũ tee je ruri. 'Ga te 'ã mama'ea a'jea etee futat omome'u. A'ere nepekwaawi 'ga. ²⁹'Ga wi futat je ruri. 'Ga futat 'ã je muarera. A'eramũ je 'ga kwaapa futat— 'jau 'ga u'ama 'gã nupe.

³⁰Aipo 'ga 'e 'ga 'amamũ 'gã 'ga pyyg are afueweramũ numiamũ. A'ere 'gã noppygi 'ga. Nowaẽmi we 'ga pyykawa upe. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'ga pyygukare'ema 'gã nupe. ³¹A'eramũ 'gã kwaiwete 'ga rerowiaa. A'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—'Au 'ur ire 'ã Janeruwarete 'ga remimurera 'ga aeremiapoe'ema apoi, 'ga pãjẽ resaukaa jane. Jejui 'ga 'ã nanuara wapo jepi. A'eramũ 'ga futat 'ga remimurera ra'e— 'jau 'gã ajaupe, Jejui 'ga rerowiaa.

³²Aipo renuw ire fariseu 'gã 'jau mainana 'wyrriara 'gã nupe:

—Soo 'ga pyygukaa jefaruu 'gã nupe 'jau— 'jau 'gã 'gã nupe.

A'eramũ 'gã jefaruu 'gã monou Jejui 'ga pyygukaa numiamũ.

³³A'e pype Jejui 'ga oporogytau akou wenupara 'gã nupe:

—Pẽ pype je pytaaiwi etee. Anurenure'i je oi tejewya temuarera 'ga pyri nũ. ³⁴A'eramũ nipo pẽẽ je rekaa. A'ere nipo naje resagi pejepe. Nepeoa'uweri je waw ipe. Nepekwaawi je wawa piara— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁵A'eramũ judeu 'gã 'wyrriari 'gã 'jau ajaupe:

—Ma'ape te 'gã oi poromũ? Ma'ape te jane niesagi 'ga? Judeue'ema 'gã 'wyrarete pe te ra'u 'ga oi nũ? Janepytuna 'gã kwasi'ofera 'gã pyri te ra'u 'ga oi nũ?— 'jau 'gã ajaupe. —Judeue'ema pypewara 'gã pyri nũ? Judeue'ema 'gã mu'jau te ra'u 'ga oi nũ? ³⁶Maran ajee poromũ 'ga 'i ki 'ei: “Naje resagi pejepe”, 'ga 'i ki 'ei. “Nepeoa'uweri je waw ipe”, 'ga 'i ki 'ei— 'jau 'gã ajaupe.

³⁷Majepeja morowykye'ema poromukuran 'gã maraka apou. Maraka apo maapawa 'ar esagea 'gã nupe. Aipo 'ara rupi Jejui 'ga afu'ama oje'ega momoa 'gã nupe:

—Pẽ'yuwei te pẽẽ mũ? A'eramũ pẽẽ i'yuwei ma'eramũ pejejua je pyri. Mama'ea tomono pẽ nupe pẽnemi'uramamũ 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe. ³⁸—Aipo are janeypya ka'arana kwasiari rakue. “Je rerowiaara 'gã pype 'y 'jawewara tujãn 'gã wwyterimũ 'jau”, 'jau 'gã ikwasiaa Jarejuwarete 'ga je'ega rerekwara ka'aran are rakue— 'jau 'ga 'gã nupe. —Aipoa 'y 'jawewara 'gã mu'jaga Janeruwarete 'ga remiyuwamũ. A'eramũ itykuara 'gã ajemogyau namutat— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³⁹'Uwarete 'ga 'Agesage upe 'ga poromũ 'jau. A'ere Jejui 'ga 'ga 'Agesage muri werowiaara 'gã nupe, 'gã nerekwaramũ. A'ere aipo 'eramũ nuri we Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'gã nupe. Jejui 'ga nojewyri we 'Uwarete 'ga pyri. A'eramũ Jejui 'ga 'ga 'Agesage mure'ema we werowiaara 'gã nupe.

⁴⁰Aipo renupawe 'gã amũ 'jau:

—A'jea futat. 'Ga Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara ra'e— 'jau 'gã ajaupe.

⁴¹Amumera 'gã 'jau:

—'Ga 'ã Jarejuwarete 'ga remimurera— 'jau 'gã ajaupe.

A'ere tekotee 'gã 'i ajaupe:

—Garireja ywy awi sipo Jarejuwarete 'ga remimurera 'ga ruri?— 'jau 'gã ajaupe.
 42—Janepy 'gã 'ã ka'arana okwasiat Jarejuwarete 'ga remimurama 'ga ree rakue:
 “Davi 'ga juapyrera futat Jarejuwarete 'ga remimurama 'ga. Perëi me nipo 'ga 'ari,
 Davi 'ga jeupawer ipe”, 'jau 'gã ikwasiaa inuga janee rakue— 'jau 'gã 'gã nupe.

Nokwaawi wejue 'gã Jejui 'ga 'aawera. Perëi me futat 'gã 'ari rakue.
 A'ere 'gã nokwaawi te 'ga.

43 A'eramü 'gã amü Jejui 'ga rerowiaa. A'ere amumera 'gã nuerowiari
 'ga. 44 'Gã amü oporopygiweramü 'ga ree. A'ere 'gã nopyygi 'ga.

Judeu 'gã 'wyrria'ri 'gã

45 'Ga je'lega renuw ire jefaruu 'gã awau ojewya amuarera 'gã nupe.
 A'eramü mainana 'wyrriara 'gã 'jau 'gã nupe, fariseu 'gã netee:

—Ma'eramü te neperuri 'ga oree?— 'jau 'gã 'gã nupe.

46 A'eramü 'gã 'jau amuarera 'gã nupe:

—Naruanuwi ore 'ga amü je'lega 'ga 'jawe jepi— 'jau 'gã awau amuarera 'gã nupe.

47—Pëë nanë nipo 'ga pë morytee rai'i nü? Pë nupe nanë nipo 'ga
 jerowiarukari rai'i nü?— 'jau 'gã 'gã nupe. 48—Fariseuramü te ore mü 'ga
 rerowiari ra'e nü? Jane'wyrria'ri 'gã amü te werowiat 'ga ra'e nü?— 'jau
 'gã 'gã nupe. —Naani. 49 'Auwara 'gã 'ga werowiat kwaiwete. A'ere 'gã
 Moisesi 'ga remikwasiarera nokwaawi. A'eramü nipo Janeruwarete 'ga
 'gã momapa etee— 'jau fariseu 'gã jefaruu 'gã nupe.

50 Aipo 'gã nupe 'e re Nikutemu 'ga oje'lega 'gã nupe. Fariseu 'ga amü Nikutemu
 'ga. Ypytunimü Jejui 'ga upe oporogyta ma'efera 'ga poromü. Aipo 'ga 'jau 'gã nupe:

51—Ymã te Moisesi 'ga ka'arana kwasiari inuga janee rakue. “Naaipo
 küima'e 'ga je'lega renupa rüi 'ã 'nia'wyrri 'ga', pe'je ekoete 'ga upe”, 'jau Moisesi
 'ga ikwasiaa inuga rakue— 'jau Nikutemu 'ga 'gã nupe. —A'eramü jane 'ga
 je'lega renupe'emawe “Nia'wyrri 'ga”, 'jawe'em 'ga upe— 'jau 'ga 'gã nupe.

52—Kuu. Enejekoty'aawa te 'ga? Garireja ywy awi te erejot 'ga 'jawe?—
 'jau 'gã aipo 'ga 'eramü. —Ikwasiaripyrer are ejemu'e. A'eramü ene
 ikwaapa. Nuri futari Jarejuwarete 'ga je'lega mome'wara mü Garireja ywy
 awi— 'jau etee 'gã Nikutemu 'ga upe.

53 Oporogytapaw ire 'gã okwasi'wau awau oje'wyr ipe nü.

Kújãmene'ema ëë

8 1 'Gã kwasi'opaw ire Jejui 'ga awau ywytyr ipe. Oriweira 'jaw ipe 'ga awau
 osea. 2 Ail'iwetetewe Jejui 'ga awau osou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe. 'Ga
 serauwe peuwara 'gã 'ua ajatykau 'ga ree. A'eramü 'ga wapyka 'üina 'gã mu'jau
 'Uwarete 'ga ree. 3 'Gã mu'e 'ga renamü Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara
 'gã 'ua fariseu 'gã netee kújã ëë mü rerua erosou. Omene'em are ëë rekoi. A'eramü
 'gã ëë pyyka ëë rerua ëë mafu'amukaa 'gã nowase. 4 A'eramü 'gã 'jau Jejui 'ga upe:

—Koa kújã ëë oko omene'em are ko. A'eramü ore ëë pyyka ëë rerua
 esaukaa enee, ki Ku'jyp— 'jau 'gã Jejui 'ga upe. 5—Ymã te Moisesi 'ga

ka'arana kwasiari inuga aipo are rakue: “Pejuka ki omene'em are oko ma'ea kũjã”, 'jau 'ga ikwasiaa inuga rakue. “Ita ki pemomot imonou aipo apoara akag are ijukau”, 'jau Moisesi 'ga ikwasiaa inuga rakue— 'jau 'gã.

A'eramũ 'gã 'jau Jejui 'ga upe:

—Ma'ja ere te jupe?— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

⁶—Siesak 'ga je'ega amuteea te 'jau. 'Ga je'eg amuteeramũ “nuenuwi 'ga Moisesi 'ga je'egera ra'e”, sa'e 'ga upe 'jau, 'ga mome'wau 'wyrria'ri upe 'jau— 'jau 'gã ajaupe, kũjã eẽ rerua 'ga upe.

Aipo ojeupe 'eramũ Jejui 'ga wããpyramũ 'ũina ywy kwasiaa ofã mũ.

⁷A'ere 'gã nopigi futari aipo 'jau 'ga upe. A'eramũ 'ga 'gã pige'emamũ wowowyramũ 'gã nee, amã'jãu 'gã nee. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Mama'e tywera apoare'emamũ ra'ne pemomot ita eẽ ree, eẽ jukau— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁸Aipo 'e re 'ga wããpyramũ nũ. A'eramũ futat 'ga 'ũina ywy kwasiaa ofã mũ nũ. ⁹Aipo ojeupe 'ga 'e re 'ga pyriwara 'gã awau 'ga wi majepeinume. Sawa'e 'gã na'ne futat awaupap tenune 'ga wi. A'ere kunumĩũ 'gã awaupap. A'eramũ 'gã eẽ rejaa eẽ tee'i eẽ mu'ama Jejui 'ga rowase. ¹⁰Gã o re Jejui 'ga wowowyramũ eẽ ree nũ, oje'ega eẽ upe:

—Ma'ape ajee ene ree ifuwet ma'e 'gã? Nopytai te 'ga amũ ra'e?— 'jau 'ga eẽ upe.

¹¹—Naani kĩ'ĩ— 'jau eẽ 'ga upe.

—Je miamũ naereko tyweri ene. Ere ewau. Erapou'jap kasi mama'e tywera ne— 'jau 'ga eẽ upe.

'Ara renyfuga 'jawewat

¹²Aipo re Jejui 'ga 'jau peuwara 'gã nupe nũ:

—Je te 'ã ywy pewaramũ pẽ nupe 'ara renyfuga 'jawewaramũ. Sã'ã jane 'ara kujaurauwe mama'e resaga. Nan tee futat je Jarejuwarete 'ga kwaawukaa pẽ nupe. Jeje'ega renupara 'gã nokoauwari ppytunaiwa pype. “Nakwaawi je Jarejuwarete 'ga remifutara”, 'jawe'em. Jeje'ega renupara 'gã Jarejuwarete 'ga remifutara okwaapap. 'Ara kujau pype futat 'gã nekoi— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹³A'eramũ fariseu 'gã amũ 'jau 'ga upe nũ:

—Kuu. Ejee futat nipo ajee ereporogyta. Natekotee 'gã nũi ene mome'lu 'awamũ oree. Ereje'eg ekoete etee 'ã ekou oree— 'jau etee 'gã 'ga upe.

¹⁴A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Al'jea futat. Je jemome'ui pẽ nupe. A'ere je mama'e al'je are tee futat je je'egi. Nepekwaawi futari jeruawera. Je wawa nanẽ pẽẽ ikwaape'ema nũ. A'ere je ikwaawi tejuawera. Tewawa nanẽ je ikwaapa nũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁵—Pejuesak 'ã pejejemogyau. Nepejokwaawi futari. A'eramũ pẽẽ 'jau ekoete pejejemogyau, “Nenea'wyrri futari”, 'jau ekoete pejejaupe. A'ere je aipo na'ei pẽ nupe. ¹⁶Aipo 'e re amunipo 'ã al'jea futat je'ea. Najetee rũi amunipo 'ã aipo a'e pẽ nupe. Jeruwarete 'ga we futat amunipo 'ã aipo e'i pẽ nupe. Jeruwarete 'ga je

muarera— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe. ¹⁷—Ymã te 'ã 'ga amũ ka'arana kwasiari inuga pẽ nupe rakue: “Mukũja 'gã nipo oje'egaaju'jawe etee futat 'eramũ ki sirowiat 'gã”, 'Jau 'ga ikwasiaa rakue. ¹⁸Je 'ã ajemome'u pẽ nupe. Jeruwa 'ga nanẽ 'ã je mome'wau pẽ nupe nũ. 'Ga 'ã je muarera— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe 'ũina.

¹⁹—Ma'ape ajee eneruwa 'ga ki 'ei?— 'Jau 'gã aipo 'ga 'eramũ 'ga upe. —Naje kwaawi 'ã pejepe. Jeruwa 'ga nanẽ 'ã pẽẽ ikwaape'ema nũ. Je kwaaw ire amunipo 'ã pekwaap 'ga— 'Jau 'ga 'gã nupe.

²⁰Aipoa Jejui 'ga imome'wau 'Uwarete 'ga mogytaaw ipe 'gã nupe 'gã mu'Jau. 'Ga mogytaawa pype ka'aranũũ ppykawa 'upa. A'e pype judeu 'gã ka'aranũũ monou Jarejuwarete 'ga upe. Aipo pyri Jejui 'ga 'gã mu'Jau 'ũina. 'Ga ppyg are 'gã amũ afuweramũ numiamũ. A'ere nowaẽmi we 'ga ppykawa upe. A'eramũ 'gã 'ga ppyke'ema.

Jejui 'ga ojemome'wau 'gã nupe

²¹A'eramũ Jejui 'ga 'Jau 'gã nupe:

—Anure nipo je oi 'aw awi. Je rekat nipo pejepe numiamũ. A'ere nipo naje resaga'uweri pejepe. Anure nipo peramanũ amũ pejetywera. A'eramũ nipo pẽẽ pejewawe'em je waw ipe— 'Jau 'ga 'gã nupe.

²²A'eramũ judeu 'gã 'wyrria'ri 'gã 'Jau ajaupe:

—Ma'eramũ sipo 'ga aipo 'Jau nũ 'wei? Ma'ape sipo 'ga oi? Ojejuka te ra'u 'ga nũ?— 'Jau 'gã ajaupe. —Ma'eramũ sipo 'ga 'i poromũ “Nepeoa'uweri je waw ipe”, 'Jau nũ 'wei?— 'Jau 'gã ajaupe.

²³A'eramũ aipo 'gã 'eramũ Jejui 'ga 'Jau 'gã nupe nũ:

—Pẽẽ 'awa ywy pewara futat. A'ere je na'auwara rũi. Ywag awi je ruri. A'eramũ je mama'e tywer are tejea'are'emamũ. ²⁴A'eramũ je ako aipo 'Jau pẽ nupe ko: “Peramanũ nipo pejetywera”, 'Jau je ako pẽ nupe ko. Ajemome'u je ako pẽ nupe ko. Je rerowiare'ema peramanũ futat pejetywera— 'Jau 'ga 'gã nupe.

²⁵—Ma'Jaramũ ene ki 'ei?— 'Jau 'gã 'ga upe.

—Ymã we te ako je jemome'ui pẽ nupe ikue. Aipo je'ea a'jea futat.

²⁶Pẽnekoarũe'ema pẽ nupe imome'u re amunipo 'ã je a'jea futat imome'wau pẽ nupe, “Nepẽa'wyrri futari te 'ã”, 'Jau amunipo 'ã je pẽ nupe. Je muarera 'ga mama'e a'jea tee omome'u. Tejeupe 'ga remimome'ufera etee te je amome'u ywy pewaramũ pẽ nupe— 'Jau 'ga 'gã nupe.

²⁷'Uwarete 'ga upe 'ga 'i, “Je muarera 'ga”, 'Jau. A'ere 'gã naeapyo 'ga je'eg are aipo 'ga 'eramũ. ²⁸A'eramũ Jejui 'ga 'Jau 'gã nupe nũ:

—Je 'ã pẽneki'yra. 'Ypeywar are je mu'am ire nipo pẽneapyo je ree. “A'jea futat 'ga 'i. Janeruwarete 'ga je muarera, 'ga 'i rai'i”, 'Jau nipo pẽẽ jee. “A'jea futat 'ga nuapoi mama'ea oje'eg imũ etee futat. 'Uwarete 'ga omu'e are futat 'ga jane mu'ei rai'i”, 'Jau nipo pẽẽ jee— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe. ²⁹—Je muarera 'ga ako je pyri etee futat namutamutat. 'Ga muorypawa etee je mama'e apou jepi. A'eramũ 'ga akou je pyri etee futat— 'Jau 'ga 'gã nupe.

³⁰Aipo 'ga 'e 'ga renamũ kwaiwete 'gã 'ga rerowiaa.

Abraão 'ga juapyret

³¹A'eramũ Jejuĩ 'ga 'jau werowiaara 'gã nupe:

—Jeje'ega rerowiar ire pẽẽ jeremiyauwa futat. ³²A'jea futat je Jarejuwarete 'ga mome'ui. Aipoa jeje'ega renuparamũ pẽẽ na'wyrriara tywera remiyauwa 'jawe rui pejemogy— 'jau Jejuĩ 'ga 'gã nupe. —Sã'ã 'wyrriara tywera wemiyauwa rereko tyweretea. Aipo 'wyrriara remiyauwa 'jawe 'ã pejemogy rakue. A'ere a'jea futat je 'i Jarejuwarete 'ga ree. Aipo kwaaw ire pejejemũ'jãu pejejemogyau aipoa 'wyrriara tywera remiyauwa 'gã nui— 'jau Jejuĩ 'ga 'gã nupe.

³³A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—Ma'eramũ te aipo ere ore ki 'ei? Na'wyrriara tywera remiyauwa rui ore. Ore 'ã Abraão 'ga juapyrera te. Na'gã amũ nemifaja rui 'ã ore arajemogy— 'jau 'gã 'ga upe.

³⁴A'eramũ Jejuĩ 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—A'jea futat je'ea. Mama'e tywera apoara 'gã juejue mama'e tywera remifaja futat. 'Gã tywera 'gã nerekou. ³⁵Wemifutar imũ nipo 'gã 'wyrriara 'ga wemifaja 'gã monou ojewi. A'ere nipo aipoa 'wyrriara 'ga wa'yra 'ga nomonoĩ futari ojewi. ³⁶Je te 'ã Jarejuwarete 'ga ra'yraretea futat. Pẽ katu'og ire je pẽ mũ'ei mama'e tywera apoara 'gã nui. A'eramũ te nipo pejetywer awi pẽneatee— 'jau 'ga 'gã nupe. ³⁷—Abraão 'ga juapyreramũ pẽẽ numiamũ. A'etea 'ã je juka are pẽfuewet. Nepefutari jeje'ega. ³⁸Tejeupe tejuwa 'ga remimome'ua tee je 'ã amome'u pẽ nupe. A'etea 'ã mama'e apou pejejuwa pejemu'eawer imũ etee rai'i— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁹A'eramũ 'gã 'jau:

—Abraão 'ga juapyreramũ ore— 'jau 'gã 'ga upe.

—Abraão 'ga juapyreramũ ore 'e re amunipo 'ã mama'e esagea te peapo 'ga 'jawe. ⁴⁰Pejeporojukawere'emamũ amunipo 'ã je ree. Tejeupe Tejuwarete 'ga remimome'ua te je amome'u pẽ nupe. A'jea futat aipoa. A'ere 'ã pẽporojukawet etee je ree. Nanarui Abraão 'ga iapoi rakue.

⁴¹Pejejuwa 'jawe futat pẽẽ mama'ea peapo— 'jau 'ga 'gã nupe.

—Ku'jywa 'ga tee futat oreruwaretea. Ore futat 'ga ra'yraretea— 'jau 'gã 'ga upe.

⁴²A'eramũ Jejuĩ 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Ku'jywa 'ga oreruwaretea 'e re amunipo 'ã pẽporomutat je ree. Ku'jywa 'ga 'wyr awi futat je ruri. Nateje'eg imũ rui je ruri 'au wyy pe. 'Ga je'eg imũ etee je ruri. 'Ga futat je muri ikue— 'jau 'ga 'gã nupe. ⁴³—Ma'eramũ sipo ajee nepẽeapyoĩ jeje'eg are? Nepẽporenuwiweri 'ã ee. A'eramũ pẽẽ pejejeapyo'e'emamũ jeje'eg are. ⁴⁴Mama'eukwaawa 'wyrriara ra'yra futat pẽẽ. A'eramũ pẽẽ emifutar are etee pejeparuapoweramũ pejejemogyau. Ywya Janeruwarete 'ga iapo ppy ppyrauwe mama'eukwaawa 'wyrriara oporojuka ma'e futat. Nuenuwi futari mama'e a'jea. Mama'e a'jea miamũ futat nafutari. Wemifutar imũ etee futat e'i. I'me ma'ea futat. A'eramũ emiyauwa nanẽ i'jawe etee futat o'meramũ— 'jau Jejuĩ 'ga 'gã nupe. ⁴⁵—A'eramũ pẽẽ i'me are etee pejeparuenuwiweramũ. A'eramũ pẽẽ a'eramũ je rerowiare'ema pejejemogyau. Mama'e a'jea etee je 'ã omome'u numiamũ. ⁴⁶Awýja te jeremiapo a'wyr'e'ema

wesak? Nitywi futari 'ga amũ. Naapoi futari je mama'e tywera. Mama'e a'jea etee te je amome'u. Ma'eramũ sipo pẽẽ je rerowiare'ema?— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁴⁷—Jarejuwarete 'ga remiayuwa 'gã wenup katu katu 'ga je'ega. A'ere pẽẽ na'ga remiayuwa rũi. A'eramũ pẽẽ 'ga je'ega renupe'ema— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Jejui 'ga ojemome'wau 'gã nupe

⁴⁸A'eramũ judeu 'gã 'Jau:

—A'jea futat ore 'i. “Mama'eukwaawa 'ga wereko opir are”, ore 'i enee jepi 'ja. Esak ene je'eg ekoetea ene rekoa. “Nia'wyri 'ga. Samari ywy pewara nipo 'ga”, 'Jau ore enee jepi— 'Jau 'gã 'ga upe.

⁴⁹Aipo 'gã 'eramũ 'ga 'Jau 'gã nupe:

—Narekoi je mama'eukwaawa tepir are. Tejuwarete 'ga tee je amuoryp tekou. A'ere 'ã nepẽporomutari je ree— 'Jau 'ga 'gã nupe. ⁵⁰—Peje'eg esage ki je ree, na'ea'uweri je pẽ nupe. A'ere Jeruwarete 'ga je ree pẽporomutara futari. “Nepẽa'wyri pẽẽ”, 'Jau nipo 'ga je ree iporomutare'ema 'gã nupe. ⁵¹A'jea futat je 'i. Jeje'ega renupara 'gã amanũme'em futat— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁵²—Kuu. 'Awamũ taetu ore “mama'eukwaawa 'ga wereko”, ore 'i enee ki 'ei. Ymãwarera 'gã amanũ futat rakue kũi. Abraão 'ga miamũ amanũmũ rakue. Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã 'Jau amanũmũ rakue kũi. Ma'eramũ sipo aipo ere oree, “Jeje'ega renupara 'gã namanũi futari”, ere ekoete oree a'i kũi— 'Jau 'gã 'ga upe. ⁵³—Janeypy 'ga, Abraão 'ga amanũ futat rakue. Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã 'Jau amanũmũ rakue. “Je te eteete ma'e 'gã aapyraap”, ere te ra'u ekou nũ?— 'Jau 'gã 'ga upe. —Ma'Jaramũ sipo je rekoi 'Jau ene 'ũ?— 'Jau 'gã 'ga upe.

⁵⁴Aipo 'eramũ Jejui 'ga 'Jau 'gã nupe nũ:

—“Je te 'ã aereteretea”, je 'e re taetu amunipo 'ã aipo pe'je. A'ere 'ã je natejee rũi agawewi je jerowiaraiwi. Jeruwarete 'ga 'ã aipo e'i jee. Pẽẽ 'ã “Janeruwaretea 'ga” pe'je futatee Jeruwarete 'ga upe. ⁵⁵Nepekwaawi agawewi 'ga 'ã. A'etea 'ã pẽẽ “ore 'ga ra'ya”, pe'je futatee. A'ere je a'jea futat je 'i: “Je akwaap futat 'ga”, 'Jau. “Nakwaawi je 'ga” je 'e re amunipo 'ã je nanẽ je'meramũ pẽẽ 'Jawe nũ. A'ere je 'ga kwaawi. 'Ga je'ega renupa je 'ã tekou. ⁵⁶Abraão 'ga 'ã oporesagiweramũ je rur are rakue. A'eramũ 'ga je rura resakawe aku'iramũ akou ikue— 'Jau 'ga 'gã nupe.

⁵⁷A'eramũ 'gã 'Jau 'ga upe:

—Neremagwawi we agawewi 'ã s'ikwẽta kwara. Maran sipo ene a'eramũ Abraão 'ga resaka? Ymã te 'ga manũi rakue!— 'Jau 'gã 'ga upe.

⁵⁸—A'jea futat je 'i. Abraão 'ga 'are'emauwe je rekoi ikue— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁵⁹Aipo ojeupe 'eramũ 'gã itauu pyyka 'ga ree.

—Sijuka 'ga 'Jau— 'Jau 'gã ajaupe. —“Jarejuwarete 'ga 'Jawe je rekoi”, e'i 'ga janee ra'e— 'Jau 'gã ajaupe. —Sijuka 'ga 'Jau— 'Jau 'gã ajaupe.

A'ere Jejui 'ga jemimi 'gã nui, awau uẽma 'gã nui, Jarejuwarete 'ga mogytaaw awi.

Eae'ema 'ga

9¹Pe rupi aruatau arawau Jejui 'ga eae'ema 'ga resaka. U'aa ypy we futat aipo 'ga weae'emamũ u'aa rakue. Ka'aranũũ renũina 'ũina peyse pe 'gã nupe. ²'Ga resakawe ore 'jau Jejui 'ga upe:

—Awÿja tywera sipo 'ga namamã'ëukari? 'Ga tywera te 'ga namamã'ëukari? 'Ga jara 'gã tywera te ra'u nũ?— 'jau ore 'ga upe.

³—Naani. Na'ga jara 'gã tywera rüi 'ga namamã'ëukari. Na'ga tywera rüi nanẽ nũ. Jarejuwarete 'ga pãjẽ resaukaawamũ te 'ga naeai— 'jau 'ga oree. ⁴—Sã'ã jane porowykyka 'arimũ etee. Ypytunaiwauwe jareporowykyawe'em. Nan tee futat jane porowykyi temuarera 'ga upe jarejemogywe. Jaremanũ re jane niporowykyu'jawi 'ga upe— 'jau Jejui 'ga oree. ⁵—Ywy pe tekou je 'ara 'jawe futat. 'Arimũ etee te jane mama'e resagi. A'eramũ 'ã jane mama'e kwaapa. Nan tee futat je Tejuwarete 'ga kwaawukari pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga oree.

⁶Aipo 'e re 'ga onymuna ywyu imajakuanana 'yi are. Weny are imajakuanan ire 'ga imonou 'ga ropepir are. ⁷'Ga ropepir are imono re 'ga 'ga monoukaa 'ga mojawaejukaa 'ymua'wi pe, *Siloe* 'jaw ipe. (Oje'eg imũ 'gã 'i *Siloe*. *Siloe* 'ea imuripyrrera 'ea futat poromũ.)

A'eramũ eae'ema 'ga awau peu ojowaeita juí. Ojowaeita ypy we 'ga mama'e resaka katu katu. Ojekatu'okawe 'ga awau ojewya oje'wyr ipe nũ. ⁸'Ga resakawe 'ga pyriwara 'gã 'jau ajaupe:

—Kuu. Najane upe ka'aranũũ renũinarera 'ga rüi nipo kweramũ ra'e ki sa?— 'jau 'gã ajaupe.

⁹'Gã amũ 'jau ajaupe:

—'Ga futat kũi— 'jau 'gã ajaupe.

A'ere amumera 'gã 'i ajaupe:

—Tee nũ'ũ. Naani nũ'ũ. 'Ga 'jawewara 'ga te nũ'ũ— 'jau etee 'gã 'ga upe.

A'eramũ eae'emera 'ga 'jau:

—Je futat. Ka'aranũũ renũinareramũ futat je rekoi— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁰—A'eramũ ene maran mama'e resaka 'awamũ ki 'ei?— 'jau 'gã 'ga upe.

¹¹—Tee. Kũima'e 'ga amũ te 'ut je resaka ko nũ'ũ, Jejui 'jawa 'ga ko nũ'ũ. Onymuna ywyu ko. A'ere 'ga imajakuanana 'yi are ko. A'ere 'ga imonoi jeropepir are ko. A'ere 'ga 'jau jee ko: “Ekwap ejowaeita *Siloe* 'jaw ipe”, 'jau 'ga jee ko. A'eramũ je tewau peu tejowaeita ko. A'eramũ je 'agamũ mama'e resaka katu katu tekou— 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau.

¹²Aipo 'ga 'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—Ma'ape ajee 'ga ki 'ei?

—Tee. Ma'ape katu nipo 'ga rekoi? Nakwaawi je 'ga rekoa nũ'ũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹³A'eramũ 'gã eae'emera 'ga rerawau fariseu 'gã nupe. ¹⁴Morowykye'ema rupi Jejui 'ga 'yja mo'omi weny pyu imonou 'ga ropepir are ra'e. A'eramũ 'ga 'agamũ amã'jãu ra'e. A'eramũ 'gã 'ga rerawau 'gã nupe.

(Juã 9.6-7)

15 A'eramũ fariseu 'gã 'jau 'ga upe:

—Maran te eremã'ẽ ra'e?

—Tee. Kũima'e 'ga amũ tujururua omono jeropepir are ko nũ'ũ. A'ere je tewau tejowaeita jui 'y pyu ko. A'eramũ je 'agamũ mama'e resaka tekou nũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

16 A'eramũ fariseu 'gã amũ 'jau 'ga upe:

—NaJarejuwarete 'ga rerowiaara 'ga rũi te aje ra'e. Nuenuwi futari 'ga Moisesi 'ga remikwasiarera ra'e. Sã'ã 'ga morowykye'ema rupi 'ga mamã'ẽukara ra'e. Enuw ire amunipo 'ã 'ga namamã'ẽukari 'ga morowykye'ema rupi— 'jau 'gã ajaupe 'upa.

A'ere amumera 'gã fariseu 'gã 'i:

—Tee. Namama'e tywera apoara rũi 'ga. Itywet ma'eramũ ae nuapoi futari nanuara— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'gã aipo 'eramũ ajamueu 'ga ree.

17 A'eramũ 'gã 'jau imamã'ẽpyrera 'ga upe nũ:

—“Je katu'ok 'ga”, ere 'ã ore. Maran te eremome'u 'ga 'awamũ ore nũ?— 'jau 'gã 'ga upe.

—Tee. Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'ga amũ futat nipo nũ'ũ— 'jau etee 'ga 'gã nupe.

18 A'ere judeu 'gã 'wyria'ri 'gã nuerowiari 'ga.

—A'jea futat sipo 'ga 'ari weae'emamũ rakue?— 'jau 'gã 'gã nupe.

A'eramũ 'gã eae'emera 'ga jara 'gã nerurukaa, 'gã moporogytaukaa ojeupe.

¹⁹Ga jara 'gã nurauwe 'gã 'jau 'gã nupe:

—Pëna'yra te 'ga? A'jea te 'ga naeai u'aa iypy we futat rakue?— 'jau 'gã oporonupa 'ga ree. —Maran ajee 'awamũ 'ga mã'ëi akou?— 'jau 'gã 'ga jara 'gã nupe.

²⁰—A'jea futat 'ga orera'yra. A'jea futat 'ga 'ari weae'emamũ ikue. ²¹A'ere ore norokwaawi 'ga mã'ëawera. 'Ga mamã'ëara 'ga nanë ore ikwaape'ema nũ— 'jau 'ga jara 'gã 'gã nupe. —Pe'je pëe futat pejeponupa ee 'ga upe. Nakunumã rüi te 'ga 'ã. A'eramũ 'ga futat imome'wau pë nupe— 'jau 'ga jara 'gã 'gã nupe.

²²'Ga jara 'gã kyjea 'gã nerekou, aipo 'gã mu'eukaa 'gã nupe. 'Wyrria'ri 'gã nui 'gã okyjau akou. “Jejui 'ga Jarejuwarete 'ga remimurera futat 'jara 'gã simũ'ë jarejatykaaw awi 'jau”, 'jau 'wyrria'ri 'gã ajaupe 'upa rai'i. “Pejoru'jap futat kasi pejesou ne, 'jau jane 'gã nupe”, 'jau 'gã ajaupe 'upa rai'i. ²³A'eramũ 'gã okyjau 'gã nui. A'eramũ 'ga jara 'gã 'jau 'gã nupe: “Nakunumã rüi futat 'ga 'awamũ. A'eramũ 'ga futat imome'wau pë nupe”, 'jau 'ga jara 'gã.

²⁴A'eramũ fariseu 'gã eae'emera 'ga renũina nũ:

—“Janeruwarete 'ga rowase je 'ami. A'eramũ je mama'e a'jea etee imome'wau pë nupe”, ere ki oree— 'jau 'gã 'ga upe. —Ene mamã'ëara 'ga itywet ma'ea ra'e. Aipoa ore orokwaap— 'jau 'gã 'ga upe.

²⁵—Tee. Nakwaawi je. Itywet ma'ea futat nipo 'ga ra'e? Nakwaawi je. A'jea futat ako je najereai ikue. A'ere je 'ã 'awamũ mama'ea resagi tekou— 'jau 'ga 'gã nupe.

²⁶A'eramũ 'gã 'jau nũ:

—Maran 'ga ene rerekou ra'e ki 'ei? Maran te 'ga ene mamã'ëi ra'e?— 'jau 'gã 'ga upe.

²⁷—Amome'u futat te ako je pë nupe ko. A'ere ako nepëparuerowiariweri etee jeje'eg are ko. Ma'eramũ sipo je imome'wau'japa pë nupe nũ? Pëfuewet te ra'u pëe nanë pejejemogyau 'ga remiayuwamũ nũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

²⁸—Kuu. Ene'me awi kũi. Ene tee futat 'ga remiayuwamũ eko. Ore 'ã Moisesi 'ga je'egeera renupararetea te— 'jau 'gã amara'neramũ 'ga ree. ²⁹—Janeruwarete 'ga oje'ega Moisesi 'ga upe rakue. A'ea ore orokwaap. A'ere ore aipo 'ga norokwaawi. 'Ga muarera nanë ore ikwaape'ema nũ— 'jau 'gã 'ga upe.

³⁰—Kuu. Nepekwaawi nipo ajee 'ga. 'Ga muarera nanë nepekwaawi ra'e nũ. A'ere 'ga je mamã'ëi ko nũ'ũ— 'jau 'ga 'gã nupe. ³¹—Ojeupe itywet ma'e 'gã porogytaramũ Janeruwarete 'ga nuenuwi. Aipoa 'ã jane sikwaap. A'ere 'ga werowiaara 'gã je'ega renuwi. Afutaara 'gã je'ega nanë 'ga enupa nũ. ³²Ywy apo ppy we “'ga amũ u'ar ppy we eae'ema 'ga mamã'ëi” 'ea jane nienuwi jepi. ³³Jarejuwarete 'ga je'eg imũ iapoe'em ire nuapoarũi ae remiapoe'ema— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁴—U'aa ppy we itywet ma'eramũ nipo aea jamu'ei mama'e are ki sa?— 'jau 'gã 'ga upe, amara'neramũ 'ga ree.

A'eramũ 'gã 'ga muëma ajatykaaw awi.

—Ere eẽma 'aw awi. Erejoru'jap kasi esou 'au ne— 'jau 'gã 'ga upe.

³⁵A'ere Jejui 'ga 'ga rera renuwi. “Eneremimamã'ẽfera 'ga 'gã amuẽm ajatykaaw awi” 'e renupa. A'eramũ Jejui 'ga 'ga rekaa. 'Ga resakawe Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Jarejuwarete 'ga remimurera 'ga te ererowiat ekou?— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

³⁶—Awỹja te 'ga? 'Ga ree jeparurowiariweramũ tekou— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

³⁷A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—'Awamũ futat te 'ã ereesak 'ga 'ama. 'Ga je'ega nanẽ 'ã ene enupa nũ. Je futat 'awamũ oje'eg te'ama enee. Je te 'ã 'ga remimurera— 'jau 'ga 'ga upe.

³⁸—Arowiat je ene, ki Ku'jyp. Ene 'ã jejararetea— 'jau 'ga wapyka 'ũina wenupy'ãu 'ga rowase.

³⁹A'eramũ Jejui 'ga oje'ega 'gã nupe nũ:

—Ywy pe je ruri Jarejuwarete 'ga kwaapara 'gã mojo'oka 'ga ree iporokwaawiwere'ema 'gã nui. Pẽẽ 'ã pekwaaw'wi 'ga. A'eramũ je 'ga kwaawukaa pẽ nupe tejua. A'ere amumera 'gã o'meramũ te 'ga 'i. “Akwaap futat je Jarejuwarete 'ga”, 'jau futatee 'gã 'ã. A'ere 'gã niporokwaawiwere 'ga ree. A'eramũ je 'gã mogyau eae'ema 'jawe futat— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁴⁰Aipo renupa fariseu 'gã amũ 'jau 'ga upe:

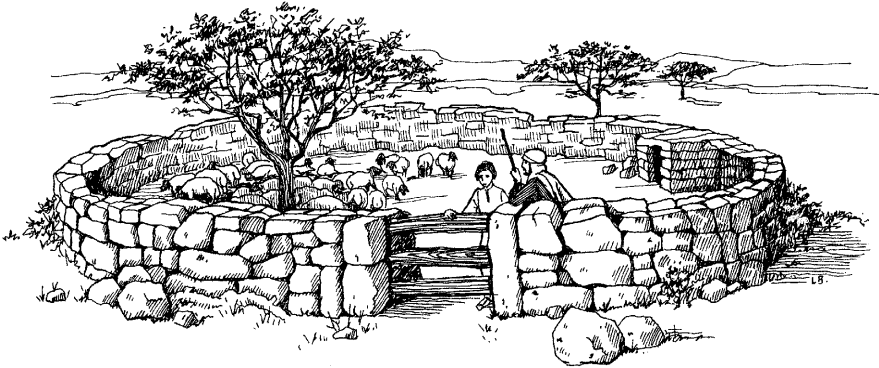
—Ore upe te poromũ ere? Norereai nipo ore arajemogyau enee?— 'jau 'gã 'ga upe.

⁴¹A'eramũ Jejui 'ga 'jau nũ:

—Pejejeae'em ire amunipo 'ã nepejekwai te pejejemogyau. A'ere 'ã “Orerea futat ore”, pe'je. “Jarejuwarete 'ga ore orokwaap futat”, pe'je 'ã. A'ere aipo pe'je ekoete te. Nepekwaawi Jarejuwarete 'ga. A'eramũ pẽẽ aipo pyu pejejeupi te futat pejejekwau pejejemogyau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Weymaw are omaenun ma'e 'ga 'jawewat

10 ^{1,2}A'eramũ Jejui 'ga mama'e mũ momel'wau 'gã nupe 'gã mu'jau ojee: —Sã'ã karupa'mĩ a'gwara 'gã kaaruwamũ erura ijaga ukaja pype. A'eramũ 'ga amũ akou peu ypytunimũ iarũmũ 'miara mara'ne awi. Muna'yw awi 'jau 'ga akou omaenuna ee. Ia'gwara 'gã osou iosoma kwara rupi etee futat. Okwara rupi ise'ema 'gã ose ekoete futat. Iosoma 'arimũ awau osou amunarũmũ karupa'mĩ are— 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau. ³—Ai'iwetetewe karupa'mĩ jara 'gã 'ua ojewya ukai pe nũ. A'eramũ karupa'mĩ raarana 'ga 'ua okwara rawopytymo'woka jupe. Ose re ijara 'gã weymawa renũina. 'Ga reymawa 'ga je'ega kwaapa. A'eramũ futat 'ga je'ega kwaapara etee futat 'ua 'ga repejãna. ⁴Weymawa renũ'ẽ re 'ga awau enune. A'eramũ 'ga reymawa awau 'ga rewiri. Awau 'ga oporogytau weymawa upe. A'eramũ 'ga je'ega kwaapara etee awau 'ga rewiri. ⁵Ga rewiri etee futat ajemogyau. Tekotee 'ga amũ wenũjamũ 'ure'ema 'ga repejãna. 'Ga je'ega kwaape'ema. A'eramũ awau okwasi'wasi'wau 'ga wi— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

(Juã 10.1-5)

6 Aipo ojeupe 'ga 'eramũ 'gã weapyoe'emamũ 'ga je'eg are.

7 A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—A'jea futat je'ea. Wosoma kwara rupi etee te karupa'mĩa oi osou wosoma pype. A'eramũ je karupa'mĩ osoma kwara 'jawewara futat. Je rupi etee te ywy pewara 'gã oi osou Jarejuwarete 'ga rupaw ipe. Je rerowiaara 'gã etee te ajemogy Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. 8—Je renunewe 'ut ma'efera 'gã 'ã e'i pẽ nupe rakue: “Ore Jarejuwarete 'ga remimurera”, 'jau futatee 'gã pẽ nupe rakue. O'meramũ te 'gã 'i rakue. Muna'ywa 'jawewara 'gã futat poromũ. A'ere Janeruwarete 'ga remiayuwa 'gã nuenuwi 'gã je'ega rakue— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

9—Iosoma kwara 'jawe je rekoi. A'eramũ pẽẽ pejejorarũmũ 'jau jee: “Too ene rupi Jarejuwarete 'ga rupaw ipe 'jau”, 'javarũ jee— 'jau 'ga 'gã nupe. —Tejeupe aipo 'eramũ je 'gã mogyi Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ. A'eramũ je 'gã mopy'ata'wau, 'gã a'gwau 'jau. A'eramũ 'gã opy'a'wyre'emamũ ajemogyau. 10 Muna'ywa 'jawewara Janeruwarete 'ga remiayuwa opyyk, imomapa. A'ere je nanarũi. Jarejuwarete 'ga kwaawukaa te je ruri pẽ nupe. Pẽ mogyau nakwaparimũ rũi je ruri, pẽ mopy'ata'wau pẽ mogyau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

11—Wyra jara 'ga ojejukau esage weymaw are. 'Miara mara'ne ruramũ 'ga weymawa a'gwau jui. A'eramũ je weymaw are ipojejuka esage ma'e 'gã 'jawe. Tejemiyuwa 'gã je ia'gwau mama'e tywer awi. Temanũmũ 'gã nekwawer ipe. A'eramũ 'gã amanũarũme'em ojeupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. 12,13—Tekotee 'gã omepyrãmũ etee omaenuna ajueymaw are. A'ere na'gã neymawa rũi karupa'mĩa. A'eramũ 'gã 'miara mara'nea jupe turamũ ujãna etee awau jui, karupa'mĩ rejaa jupe. Najemuaẽmi 'gã ee. Na'gã ma'e arũi. A'eramũ 'gã ia'gwawe'em. A'eramũ 'miara 'ua karupa'mĩa mũ pyyka, ipytuna mokwasi'wasi'wau ajau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. 14,15—A'ere je naaipo 'jawe rũi. Je 'ã karupa'mĩ are ipojejuka esage ma'e 'jawewara te. Sã'ã Jeruwarete 'ga je kwaawa. Je nanẽ 'ã 'ga kwaapa nũ. Nan tee futat je tejemiayuwa 'gã kwaawi.

'Gã nanẽ 'ã je kwaapa nũ. Anure nipo je manũi 'gã nupe. ¹⁶A'eramũ nipo tekotee 'gã nanẽ jeremiayuwamũ ajemogyau nũ. Najudeu arũi 'gã. A'ere je te je jerowiarukari 'gã nupe. A'eramũ nipo 'gã ajemogyau jeremiayuwamũ. Teje'ega 'gã enuw ire nipo je 'gã nerua 'gã mojoyypeukaa ajuee. A'eramũ nipo majepepe tee 'ga jara 'gã nee ojejuka ma'ea— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ojee.

¹⁷—Je te nipo 'ã ajejukaukat 'gã nupe. A'ere je temanũ re je ferawi etee nũ. A'eramũ nipo Jeruwarete 'ga oporomutaramũ nanimenime je ree. ¹⁸'Gã nupe tejejukaukare'em ire amunipo 'ã nitywi futari je jukaara 'ga amũ. A'ere je 'gã tejukaa futari. Tejejukaukaa nipo je 'gã nupe Tejuwarete 'ga remifutar imũ etee futat. Teferawa nanẽ je afutat nũ. Ymã te Jeruwarete 'ga 'i jee ikue: “Ere ewau ejejukaukaa 'gã nupe. Ene manũ re je ene moferawi etee nũ”, 'jau Jeruwarete 'ga jee ikue. A'eramũ je tejuja tejejukaukaa 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe 'gã mu'jau ojee.

¹⁹Aipo renuw ire peuwara 'gã ajamueu 'ga je'eg are. ²⁰—Mama'eukwaawa nipo 'ga 'ã wereko— 'jau 'gã ajaupe. —Mama'eukwaawa nipo 'ã 'ga amoje'egukat ite'at ma'e 'jawe janee kũi. Ma'eramũ sipo ajee pẽporenuwiwet 'ga je'eg are pejejupa?— 'jau 'gã ajaupe.

²¹A'ere amumera 'gã 'i:

—Nanarũi mama'eukwaawa rerekwara 'gã je'egi. Ae mamã'ẽ sipo mama'eukwaawa? Nana'uweri— 'jau 'gã ajaupe, ajamueu 'ga ree.

Judeu 'gã nuerowiari futari 'ga

^{22,23}Anure Jejui 'ga awau Jerusareg ipe nũ. Janeruwarete 'ga mogytaawa 'ogeikwara pakuja 'wyr ipe 'ga akou, Sarumãu 'ga ma'ea 'jawa 'wyr ipe 'ga akou. Judeu 'gã maraka wapo Jerusareg ipe rakue. Ymã te 'gã ypy 'gã Jarejuwarete 'ga mogytaawa apoi rakue. Iapopaw ire 'gã 'jau “'Agamũ ene mogytaawa, ki Ku'ljyp”, 'jau 'gã Jarejuwarete 'ga upe rakue. A'eramũ 'gã maraka apou aipo are wea'awamũ. 'Ara ro'ysagũũ rupi 'gã aipoa maraka apou wea'awamũ. ²⁴Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe Jejui 'ga rekoramũ, kwaiwete 'gã ajatykau 'ga ree. A'eramũ 'gã 'jau Jejui 'ga upe: —Maranime te erejemome'u oree? Ene futat te Jarejuwarete 'ga remimureramũ ereko?— 'jau 'gã 'ga upe.

²⁵A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ajemome'u futat ako je pẽ nupe ko. A'ere ako naje rerowiari etee pejepe ko— 'jau 'ga 'gã nupe. —Tejuwarete 'ga je'eg imũ 'ã je mama'e apou tekou. Kwaiwete je 'ã 'gã katu'ogi tekou. Aipoa amunipo 'ã je kwaawukat pẽ nupe. ²⁶A'ere 'ã naje rerowiari etee pejepe. Najeremiayuwa rũi tãmẽjẽ 'ã pẽẽ. A'eramũ pẽẽ je rerowiare'ema futat pejemogyau. ²⁷Jeremiayuwa 'gã wenup jeje'ega. Okwaap je tejemiayuwa 'gã. A'eramũ 'gã je rerowiaa. ²⁸'Gã te je amogy namutat. A'eramũ nipo je anure 'gã nerawau Tejuwarete 'ga pyri. Nitywi futari 'ga amũ je wi 'gã pojekaara 'gã— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ²⁹—Jeruwarete 'ga 'ã pãjẽeteetea. 'Ga te 'ã opãjẽa amut jee. A'eramũ

'gã amũ je wi jeremiayuwa 'gã pojekawe'em futat. ³⁰Je te 'ã Tejuwarete 'ga 'jawewara. Majepei tee ako ma'e 'jawe ore rekoi— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³¹Aipo ojeupe 'ga 'eramũ, 'gã ita pyyka 'ga ree.

—Simono imomoa 'ga ree 'jau— 'jau numiamũ.

³²A'ere Jejui 'ga 'i 'gã nupe:

—Mama'e esagea etee te je 'ã aapo tekou kwaiwete. Tejuwarete 'ga je'eg imũ je iapoi. Maranuara jeporowyky are te je juka are pẽfuewet?— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³³—Naani. Naeneremiapofer are rũi orefueweramũ ene ree. Janeruwarete 'ga te 'ã erekurap ekou. A'eramũ ore oroporojukaweramũ ene ree— 'jau 'gã 'ga upe. —Kũima'e teea te ene. A'ere 'ã ene “Je Jarejuwarete 'ga 'jawewara”, ere oree. Aipo ene'ea 'ga kurapara te ereko— 'jau 'gã Jejui 'ga upe amara'neramũ 'ga ree.

³⁴A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ymã te 'ã pẽypy 'gã ka'arana kwasiari Jarejuwarete 'ga je'eg are rakue. “Pẽẽ 'ã Ku'jywa 'ga 'jawewara”, 'jau 'ga 'ã 'gã nupe rakue. Aipo ojeupe 'ga 'e are 'gã ka'arana kwasiaa inuga rakue. ³⁵Ni'mei futari Janeruwarete 'ga. A'eramũ 'ga je'ega rerekwara ka'arana nanẽ o'me'emamũ nũ. Aipoa 'ã jane sikwaap. A'eramũ 'ga a'jea futat aipo 'jau 'gã nupe rakue. ³⁶Ma'eramũ sipo ajee je aipo 'jawarũ'em pẽ nupe, “Je 'ã Ku'jywa 'ga ra'yra”, 'jawarũ'em pẽ nupe? Maran sipo je a'eramũ aipo 'eramũ 'ga ago'wau tekou? 'Ga te 'ã je mut ywy pe ikue— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ³⁷—Tejuwa 'ga porowykya je iapoe'emamũ kasi je rerowiat pejepe ne. ³⁸A'ere ki 'ga remiapoa je iapo re je rerowiat pejepe. Je rerowiare'emamũ miamũ ki jeremiapoa perowiat. A'eramũ nipo pẽẽ ore kwaapa. Tejuwarete 'ga rewiri etee futat je rekoi. 'Ga nanẽ akou je rewiri etee futat nũ. Norojepei futari ore arajau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³⁹Aipo 'e are 'gã 'ga pyyg are afueweramũ nũ. A'ere 'ga jepe'ai 'gã nui.

⁴⁰A'eramũ ore arawau oroyaapa Jejui 'ga reewe, Jotãu ry owajara katy. Juã 'ga ae pymiawer ipe ore arawau oropytau. ⁴¹A'e pe kwaiwete 'gã awau Jejui 'ga rekaa.

—Juã 'ga nuapoi futari aeremiapoe'ema ako ikue. A'ere a'jea futat 'ga 'eawer imũ etee futat Jejui 'ga iapoi 'awamũ— 'jau 'gã ajaupe.

⁴²A'eramũ peu oo ma'e 'gã kwaiwete Jejui 'ga rerowiaa nũ.

Lasaru 'ga mofera pawet

11 ¹Lasaru 'ga ojero'wau wenyra 'gã nupe rakue. 'Ga renyra eẽ rera Maria. Ajepeja eẽ rera Marta. Petani pe 'gã 'wyrã. ²Aipo Mari eẽ futat jany kasiga reko'woka Jejui 'ga py are, 'ga py pireita ipyu. A'ere eẽ 'ga py pirei re u'awa pyu etee futat 'ga py mukaga 'ga wi. A'e eẽ kywrya 'ga poromũ ojero'wu. ³A'eramũ 'ga renyra 'gã 'ga amũ monou Jejui 'ga renũina: —“Enejekoty'aawa 'ga ojero'wu 'upa, ki Ku'jyp, ere ki kiã upe”, e'i 'ga renyra 'gã jee ai'i— 'jau 'ga Jejui 'ga upe awau.

⁴A'eramũ aipo ojeupe oporeaawara 'ga 'eramũ Jejui 'ga 'jau:

—A'jea futat 'ga jero'wui 'upa. A'ere 'ga namanüi futari ojero'wu upe. 'Ga jero'wu are nipo pëë 'awamü Jarejuwarete 'ga pãjêa peesak. “A'jea futat Janeruwarete 'ga ra'yla 'ga pãjêrete ra'e”, 'jau nipo pëë jee— 'jau Jejui 'ga oree.

⁵Jejui 'ga jekoty'aawa Marta ëë, ëë kypy'yla ëë, 'gã kywyla 'ga, Lasaru 'ga. Mïmera 'gã Jejui 'ga jekoty'aawa. ⁶A'etea 'ga 'ga rera renuw ire miamü opytau etee 'upa peu, muküi 'ga osea peu. ⁷Muküi oser ire Jejui 'ga oje'ega wemimu'eramü oree:

—Pe'je iruukwe. Soo Judeja ywy pe 'jau nü— 'jau Jejui 'ga oree.

⁸A'eramü ore 'jau 'ga upe:

—Tee nü'ü. 'Awamueuu ako peuwara 'gã fueweramü ita pyu ene juka are ai'i nü'ü. Te maran a'e pe jane oi etee jarejewya peu nü?— 'jau ore 'ga upe.

⁹A'eramü Jejui 'ga 'jau oree:

—'Arimü wata ma'eramü ae nitesirügatui. Nu'ara'uweri ae 'arimü wata ma'eramü ywy kwara pype. 'Arimü wata ma'eramü ae nokyjei watau akou. Nan tee futat je rekoï tekyjawe'em. Je manüawa upe iwaëme'emamü 'gã naje pyyga'uweri. A'eramü je tekyjawe'em. ¹⁰Ypytunimü wata ma'eramü te ae 'ari ywy kwara pype otesirügaturamü— 'jau 'ga oree.

¹¹Aipo 'e re Jejui 'ga 'jau oree nü:

—Janejekoty'aawa 'ga, Lasaru 'ga oset 'upa. A'eramü je tewau 'ga momaka 'ga ser awi— 'jau 'ga oree.

¹²A'eramü ore 'jau 'ga upe:

—Oser ire sipo ajee 'ga pagi, ojekatu'oka nü— 'jau ore 'ga upe.

¹³“Lasaru 'ga amanü 'upa” 'ea futat 'ga poromü imome'wau oree numiamü. A'ere ore norereapyoi te ee aipo 'ga 'eramü. “'Ga set tee upe sipo 'ga 'i pa”, 'jau etee ore. ¹⁴A'eramü 'ga imome'wau katu oree:

—Amanü Lasaru 'ga 'upa, a'e je pë nupe kûi. ¹⁵A'ere aipoa je upe esageramü 'ga pyri jane rekoë'ema. Jeroryp je 'awamü tepãjêa pë nupe esaukar are. Taje rerowiar ete ete pejepe 'awamü taetu 'jau. A'eramü jane jarewau 'ga resaka— 'jau 'ga oree.

¹⁶Aipo 'erauwe kunumï jopewa 'jau, Tome 'ga 'jau:

—Pe'je jane nanë. Soo jaremanümü 'ga rupi— 'jau 'ga oree. —Peu 'ga oramü nipo 'gã 'awamü 'ga jukai. A'eramü jane nanë jarewau jaremanümü 'ga rupi— 'jau 'ga oree. A'eramü ore arawau Petani pe Jejui 'ga rupi.

¹⁷Petani pe ore waëm ire peuwara 'gã 'jau Jejui 'ga upe:

—Amanü enejekoty'aawa ai'i. A'eramü ore erawau inuga ita kwara pype ai'i. Irüpãwë iseri 'awamü— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

¹⁸Aipoa amunawa Petani 'jawa 'upa Jerusarega pyriuu. Tres kilometro etee mukua jui. ¹⁹A'eramü Jerusareg ipewara 'gã 'ua 'ga renyrera 'gã pyri. Mari ëë, Marta ëë. Mïmera 'gã nesaka 'gã 'ua 'gã mojemogyppyka'i 'gã kokare'em awi. ²⁰A'eramü 'gã amü awau Jejui 'ga mome'wau Marta ëë upe:

—Jejui 'ga 'ut owaëma ra'e— 'jau 'gã amü awau ëë upe.

A'erauwe Marta ëë awau ore rowosôu. A'ere Mari ëë reni oje'wyr ipe futat. ²¹A'eramü Marta ëë etee awau, u'arasiga ëë erawau Jejui 'ga rowosôu.

A'eramũ eẽ 'jau 'ga upe:

—'Au ene reko re amunipo 'ã jekywyra kĩa namanũ rai'i— 'jau eẽ 'ga upe. ²²—A'ere 'awamũ ojeupe ene porogytaramũ miamũ Janeruwarete kĩa mama'e apoi enee. Akwaap je aipoa— 'jau Marta eẽ Jejui 'ga upe.

²³A'eramũ Jejui 'ga 'jau Marta eẽ upe:

—Oferap futat enekywyra 'ga enee nũ ã— 'jau 'ga Marta eẽ upe.

²⁴A'eramũ Marta eẽ 'jau 'ga upe:

—A'jea futat aipoa. “Janeruwarete kĩa 'awa ywy mateepaawa 'ara rupi ae mü'ëi tywy awi nũ” 'ea a'jea futat— 'jau eẽ 'ga upe. —A'ea 'ara rupi tãmëjê te nipo jekywyra kĩa ferawi nũ— 'jau Marta eẽ 'ga upe.

²⁵A'eramũ Jejui 'ga 'jau Marta eẽ upe nũ:

—Je 'ã a'jea futat ae moferapara. Je futat 'ã ae mogyara. Je rerowiaaramũ pemanũ agawewi. A'ere peferaw etee nũ. ²⁶Je rerowiaara 'gã, jeje'eg imũ etee mama'e apoara 'gã nooi futari mama'eukwaawa rapyaw ipe. Jarejuwarete 'ga pyri te je rerowiaara 'gã oi oferapa amanũu'jape'ema. Ererowiat ajee aipoa ã?— 'jau Jejui 'ga Marta eẽ upe.

²⁷A'eramũ eẽ aipo 'ga 'e re 'jau 'ga upe:

—Ma'eramũ rã. Arowiat futat je ene k'ĩ. A'jea futat ene Jarejuwarete kĩa remimureramũ ereko. A'jea futat ene kĩa ra'yrareteramũ ereko. Ymã te 'ã kĩa “ywy pewara 'gã nupe ekwap”, kĩa 'i enee rakue— 'jau eẽ Jejui 'ga upe.

²⁸Aipo 'e re Marta eẽ awau ojewya oje'wyr ipe nũ. Okypy'yra eẽ renũina eẽ awau. Owaëmawe eẽ 'jau okypy'yra eẽ upe, Mari eẽ upe:

—Moromu'jara kĩa, Jejui kĩa, 'ut owaëma kyn. “Tene eẽ ruri oje'ega jee”, e'i kĩa enee ko kyn— 'jau eẽ meewere'i weweworamũ okypy'yra eẽ upe.

²⁹Aipo ojeupe eẽ 'erauwe Mari eẽ weaiteramũ awau Jejui 'ga repejãna. ³⁰Norojori we ore orowaëma katu amunawa upe. Marta eẽ ore rowosiawer ipe etee arajupa oropytu'wau. ³¹Mari eẽ orauwe eẽ pyri ajatyka ma'efera 'gã awau eẽ rupi.

—Tywy pe nipo kwe eẽ oi ajaa'wau. Pe'je soo eẽ rewiri— 'jau 'gã ajaupe awau eẽ rewiri.

³²Ore upe owaëmawe Mari eẽ awau wapyka wenupy'ãu Jejui 'ga rowase.

—Ku'jyp. 'Au ene reko re amunipo 'ã jekywyra kĩa namanũ rai'i— 'jau Mari eẽ Jejui 'ga upe.

³³A'eramũ Jejui 'ga Mari eẽ joo'o resaka. Eẽ rewiri oo ma'e 'gã joo'o resaka nanë nũ. A'eramũ 'ga u'arasigamũ ajemuaëma 'gã nee. ³⁴A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ma'ape ajee pemono rai'i?— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe oje'ega.

—Ere ejua esaka— 'jau 'gã 'ga upe.

³⁵A'eramũ Jejui 'ga ajaa'wau u'ama.

³⁶'Ga joo'o resakawe 'gã 'jau ajaupe:

—Kuu. Noko 'ja. Noko Lasaru 'ga 'ga jekoty'aawaretea futat rai'i 'ja. Esak 'ga joo'oa 'ga ree kũi— 'jau 'gã ajaupe.

³⁷A'eramũ amumera 'gã 'jau:

—Maran ajee 'ga a'etea eae'ema 'ga amũ mamã'ëi rai'i, a'e te je a'i kũi. Maran ajee 'ga Lasaru 'ga nuesagi 'ga jero'wu awi rai'i 'ũ. 'Ga jukaukare'ema amunipo 'ã 'ga 'ga jero'wu upe rai'i— 'jau 'gã ajaupe.

³⁸A'eramũ ore arawau 'gã nupi. Jejui 'ga u'arasiga rerawau erowaẽma ita kwara upe. Ita kwara rawopytymawamũ 'gã itauu monou imỹina iawopytyma. ³⁹A'eramũ Jejui 'ga 'jau:

—Pe'je itauu pe'au jui— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ Marta ëẽ 'jau:

—Koo. Naani nũrã. Ipysoyay nipo nũrã. Irũpãwẽ 'awamũ iseri nũrã— 'jau etee ëẽ 'ga upe.

(Juã 11.38-44)

⁴⁰A'eramũ Jejuĩ 'ga 'jau eẽ upe nũ:

—Maran ajee je 'i enee ra'e a'i ã. “Je rerowiar ire nipo ereesak Jarejuwarete 'ga pãjã”, je 'i enee ra'e a'i ã— 'jau 'ga Marta eẽ upe.

⁴¹A'eramũ 'gã ita kwara rawopytymawa pe'au jui 'ga upe. A'erauwe Jejuĩ 'ga amã'jãu ywau:

—Kiapi'ni. Aje'eg je enee. ⁴²Ene 'ã jeje'ega erenup e'ÿina— 'jau Jejuĩ 'ga oje'ega 'Uwarete 'ga upe. —Jeje'eg are ako eneporenuwiwet jepi. A'eramũ je aipo 'jau enee 'auwara 'gã nemianuwamũ. Kasi a'e pe 'gã naje rerowiari ne. “A'jea futat Janeruwarete 'ga 'ga muri janee rai'i”, te'i 'gã jee 'jau. 'Awa 'ara rupi 'gã enepãjẽ resagi— 'jau Jejuĩ 'ga oje'ega 'Uwa 'ga upe.

⁴³'Uwarete 'ga upe oje'ẽmaw ire Jejuĩ 'ga wafukaita Lasaru 'ga upe:

—Ere ejua eẽma, ki Lasaru— 'jau Jejuĩ 'ga oje'ega Lasaru 'ga upe.

⁴⁴A'erauwe Lasaru 'ga ferawi 'ua uẽma ita kwar awi. Wauwanawa taity rerua enafu'ama enuẽma ita kwar awi wakaga auwanawa reewe. 'Ga eẽmauwe Jejuĩ 'ga oje'ega 'ga resakara 'gã nupe:

—Pe'je 'ga piara rapa 'ga wi. Tuata 'ga 'jau— 'jau Jejuĩ 'ga 'gã nupe.

Jejuĩ 'ga ree ifuwet ma'e

(Mateu 26.1-5; Maku 14.1-2; Luka 22.1-2)

⁴⁵A'eramũ 'ga moferawa resakara 'gã Jejuĩ 'ga rerowiaa kwaiwete. Mari eẽ rupi oo ma'efera 'gã 'ga rerowiaa kwaiwete. ⁴⁶A'eramũ 'gã amũ awau imome'wau fariseu 'gã nupe:

—Jejuĩ 'ga Lasaru 'ga omoferap ko, irũpãwẽ 'ga ser ire ko— 'jau 'gã awau Jejuĩ 'ga mome'wau fariseu 'gã nupe.

⁴⁷A'eramũ fariseu 'gã ajatykau mainana 'wyriara 'gã netee. Opytuna 'gã nupe oje'ẽma'e 'gã nanẽ ajatykau 'gã nee nũ. Ajatykau oporogytau Jejuĩ 'ga ree:

—Maran te jane Jejuĩ 'ga rereko'i? 'Awamũ 'ga tee te 'ã mama'ea janeremiapoe'ema wapo akou kwaiwete a'i kũi— 'jau 'gã oporogytau Jejuĩ 'ga ree.

⁴⁸—Nanuar awi 'ga momige'emamũ nipo 'gã najuejue etee 'ga rerowiari. A'eramũ futat nipo 'gã 'ga mogou 'wyriaramũ ojeupe. A'eramũ futat nipo jane'wyriararete 'ga Roma pewara 'gã 'wyriara 'ga wemiayuwa 'gã mua jane apisau, Janeruwarete 'ga mogytaawa retygukaa 'jau nipo 'ga 'gã murukaa— 'jau 'gã ajaupe.

⁴⁹A'eramũ mainana 'wyriararete 'ga, Kaifasi 'ga oje'ega 'gã nupe.

Kaifasi 'ga 'wyriaramũ 'ũina 'gã nupe aipoa kwara rupi rakue. A'eramũ 'ga a'eramũ oje'ega 'gã nupe:

—Nepẽneapyoi we futat 'ga ree? ⁵⁰'Ga futat ijukapyramũ. A'eramũ 'ga etee futat amanũmarũmũ najuejue etee jane apisiukare'ema— 'jau Kaifasi 'ga oje'ega wemiayuwa 'gã nupe.

⁵¹A'ere Kaifasi 'ga naoje'eg imũ etee rũi aipo 'ga 'i. Janeruwarete 'ga te aipo amu'eukat 'ga. Ojetee oje'ẽma'e 'jawe 'ga poromũ oje'ega ajaupe. “Jejuĩ 'ga etee futat amanũarũ jane apisiukare'ema”, 'ga mu'eukaa ajaupe. ⁵²Judeu 'gã tywera

upe futat 'ga manũ. A'ere na'gã tywera upe etee rũi Janeruwarete 'ga 'ga jukaukari. Judeue'ema 'gã nupe nanẽ 'ga manũ nũ, majepe 'ywetee jane mogyau.

⁵³Aipoa ojeupe Kaifasi 'ga 'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—Maran te jane Jejui 'ga pyygi 'ga jukau?— 'jau 'gã ajaupe oporogytau.

⁵⁴A'eramũ Jejui 'ga awawe'em Judeja ywy pe. Arawau Efraĩ 'jaw ipe etee. Aipoa 'upa jũmire'ema pyri. Aipo pe ore oropytau.

⁵⁵Oreyppy 'gã Egitu ywy awi enũ'ëawer awi wea'awa maraka upe iwaẽm ja'wyja'wyräuwe judeu 'gã awau ajatykau peu Jerusareg ipe kwaiwete. Oje'wyr awi 'gã awau ajatykau Jerusareg ipe. Maraka apoawa upe iwaẽme'emauwe 'gã mama'e apou Moisesi 'ga remikwasiarer imũ etee ojekatu'okawamũ Jarejuwarete 'ga upe. ⁵⁶A'eramũ 'gã Janeruwarete 'ga mogytaaw ipe awau Jejui 'ga rekaa numiamũ. A'ere 'gã nuekoari 'ga. A'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—'Ut sipo 'ga 'au maraka are jane pyri?— 'jau 'gã ajaupe.

—Too. Maran gatu nipo 'ga 'ure'ema— 'jau 'gã ajaupe.

⁵⁷A'eramũ mainana 'wyrriara 'gã 'jau fariseu 'gã netee:

—Jejui 'ga resakaramũ ki pejot 'ga mome'wau oree— 'jau 'gã maraka are 'ut ma'e 'gã nupe.

Jejui 'ga pyyg are 'gã afuweramũ. A'eramũ 'gã poromũ 'jau, "pemome'u ki 'ga oree", 'jau 'ga 'gã nupe.

Jejui 'ga ree jany kasiga reko'wokawet
(*Mateu 26.6-13; Maku 14.3-9*)

12 ¹Egitu ywy awi oropyfera 'gã nenũ'ëawer are wea'awa maraka apoawa upe iwaẽm ja'wyja'wyräuwe ore arawau Petani pe.

A'eramũ Jejui 'ga ore rerawau wemimoferawera 'ga 'wyr ipe, Lasaru 'ga 'wyr ipe. ²A'eramũ peu ore waẽm ire, peuwara 'gã mama'e apou oree, ore mojem'i'waawamũ. Marta ãẽ mama'e rerua mama'e 'wawa 'arimũ oree. A'eramũ Lasaru 'ga nanẽ 'ua wapyka ojemi'waa Jejui 'ga pyri. ³A'eramũ Mari ãẽ jany kasiga ryrũ pyyka erua. Aipoa jany kasiga wepyeteramũ agawewi. A'etea Mari ãẽ aipoa jany kasiga werut eko'woka Jejui 'ga py are. Naritu 'jau 'gã aipo jany kasiga upe. 'Ga py pireita ipyu. 'Ga py pirei re ãẽ u'awa pyu etee futat 'ga py mukaga. Jany kasiga okwas'i'wau 'gã noga raipy pype. ⁴A'ere Jejui 'ga remimu'eramũ ore mũ narafutari. Judas Iskariote 'ga nafutari aipoa. Judas 'ga futat ia'wyre'ema 'gã nupe Jejui 'ga monoara. 'Ga futat poromũ nafutari jany kasiga pyu Jejui 'ga py pireja.

⁵—Kuu. Ma'eramũ sipo ãẽ ime'lege'ema ka'aranũ are 'wei. Epy te 'ã 'aga jany kasiga. Tresẽtu ka'aranũ 'ua ee. A'eramũ amunipo 'ã ãẽ ime'ega ka'aranũ are ojeupe. A'eramũ amunipo 'ã ãẽ epyfera mua janee. A'eramũ amunipo 'ã jane imojo'oka ikaraemãe'ema 'gã nupe— 'jau 'ga 'ũina.

⁶Judas 'ga najemuaẽmi agawewi ikaraemãe'ema 'gã nee. O'meramũ te 'ga 'i. Jejui 'ga remimu'ea futat 'ga numiamũ. 'Ga futat ka'aranũ ryrũ rerekwara. A'eramũ 'ga amunarũmũ ka'aranũ are ojeupe jepi. Muna'ywa

futat 'ga. A'eramũ 'ga poromũ jany kasiga me'leg are afueweramũ.
 “Amojo'ok amunipo 'ã je epyfera tejeupe”, 'jau 'ga ojeupe numiamũ.

7 Aipo 'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Tene eẽ iapoi. 'Aga jany kasiga eẽ omÿigatu je manũnamũ je ree eko'wogipyramũ te rai'i numiamũ. A'ere eẽ 'awauwe eko'wogi je ree. Tene eẽ iapoi jee— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. 8—Ikaraemãe'ema 'gã nooa'uweri futari pẽ nui. A'eramũ ene anure mama'e monou 'gã nupe ejemifutar imũ 'jau. Je te nako fukui futari pẽ pype— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

9 A'eramũ judeu 'gã Jejui 'ga rekwawa kwaapa.

—Petani pe 'ga oi akou ra'e— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'gã kwaiwete awau Jejui 'ga rewiri. Lasaru 'ga resaka nanẽ 'gã awau nũ. Jejui 'ga remimoferauera 'ga futat poromũ Lasaruramũ.
 10,11 Lasaru 'ga moferawamũ 'gã kwaiwetewete Jejui 'ga rerowiaa. Mainana 'wyrriara 'gã nerowiar awi 'gã opoia. A'eramũ 'gã Jejui 'ga rerowiaararetea futat ajemogyau. A'eramũ mainana 'wyrriara 'gã amara'neramũ 'gã nee. Lasaru 'ga resaka 'gã oramũ mainana 'gã Lasaru 'ga juka are afueweramũ.

Kawaru'i 'arimũ Jejui 'ga ataawet
(Mateu 21.1-11; Maku 11.1-11; Luka 19.28-40)

12-18 Ai'iwe ore arawau Jerusareg ipe Jejui 'ga rupi. Kawaru'i aranuwamueuu 'arimũ Jejui 'ga 'ua akou. A'eramũ muku awi maraka are 'ut ma'e 'gã 'ga rera renupa.

—Aipo Jejui 'ga ruri akou— 'jau peuwara 'gã Jerusareg ipe 'ut ma'efera 'gã nupe. —'Ga futat 'awamue Lasaru 'ga omoferap ai'i. Ita kwara pype 'ga ruwamũ 'ga wafukaita 'ga reumera upe ai'i. A'erauwe futat Lasaru 'ga ferawi 'ua uẽma ita kwar awi ai'i— 'jau Lasaru 'ga ferawa resakarera 'gã imome'wau kwe awi 'ut ma'efera 'gã nupe. —Pe'je ajee soo Jejui 'ga resaka 'ũ— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'gã kwaiwete awau 'ga rowosõu. 'Gã ku'ia 'gã nerekou. A'eramũ 'gã a'eramũ pinowa rerawau imowawaka 'ga repejãna. 'Ga resakawe 'gã wafukaita 'gã nupe:

—Janeruwarete 'ga 'ã esageay. Ene 'ã 'ga remimurera futat. Ene futat 'ã Israeu juapyreramũ ore upe 'wyrriarareteramũ. A'eramũ ki Janeruwarete 'ga ojejukau esage ene ree— 'jau 'gã wafukaita Jejui 'ga upe.

Kawaru'i 'arimũ Jejui 'ga 'ua owaẽma Jerusareg ipe. Ymã Sakari 'ga ka'arana kwasiari inuga aipo are rakue. “Pekyje kasi Jerusareg ipewaramũ ne. Kwe pẽ'wyrriararete ruri kawaru'i 'arimũ”, 'jau 'ga ikwasiaa inuga ka'aran are rakue.

A'ere aipo are ore norereapyoi, aipoa 'ga waẽmaw ipe iaporamũ. A'ere anure ywag ipe Jejui 'ga o re tãmẽjẽ te orereapyoramue 'ga remikwasiarera ka'aran are ikue. “A'jea futat. 'Ga remikwasiarer imũ etee futat 'gã iapoi rai'i”, 'jau ore arajaupe, ywag ipe 'ga o re.

19 Jejui 'ga repejãna 'gã oo resakawe, fariseu 'gã 'jau:

—Kuu. 'Gã juejue nipo oo Jejui 'ga repejãna ki sa, “perowiar awi 'ga” 'eramũ etee pa 'gã 'ã nũ— 'jau 'gã ajaupe.

Amanũawama Jejui 'ga imome'uawet

²⁰Grego 'gã amũ awau judeu 'gã nupi Jerusareg ipe. Janeruwarete 'ga muorypa 'gã awau 'gã nupi maraka pe. ²¹A'eramũ 'gã awau oje'ega Filipe 'ga upe. Pesaita pewara Filipe 'ga. Garireja ywy pe aipoa amunawa Pesaita 'upa. A'eramũ grego 'gã 'jau Filipe 'ga upe:

—Oreporesagiwer ore Jejui 'ga ree, ki Filipe— 'jau 'gã 'ga upe.

²²A'eramũ Filipe 'ga Andre 'ga upe ra'ne awau imome'wau. A'eramũ Andre 'ga Filipe 'ga rerawau Jejui 'ga upe.

—Grego 'gã 'ut amũ ene resaka, ki Jejui— 'jau 'gã 'ga upe.

²³A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Je 'ã Jarejuwarete 'ga remimurera. A'eramũ nipo anurenure'! je manũ re 'gã 'jau kwaiwete jee: “Eteete ma'e 'gã apyraapara 'ga ra'e”, 'jau nipo 'gã jee, je manũ resaka— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ²⁴—Sã'ã juowuu a'yja otyme'emamũ ipytune'ema. Majepeti tee futat a'yja. A'eramũ futat ojemoteu otym ire te ipori. A'eramũ futat waramũ ojeme'yita wa'yja pyu. A'eramũ te nojemoteei a'yja. Nan tee futat je manũ re jeremiayuwa 'gã jeme'yi. Je manũ re kwaiwetewete ajemogyau namutamutat— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ²⁵—Janeruwarete 'ga remifutara apoare'ema 'gã a'yi tyme'ema 'jawe. 'Gã nekoi ekoetei tee. Amanũ re awawe'em futat Jarejuwarete 'ga pyri. A'ere Jarejuwarete 'ga remifutar imũ mama'e apoara 'gã itymipyrera 'jawe. Nokyjei 'gã amanũ awi. A'eramũ nipo anure 'gã ajemogyau Jarejuwarete 'ga pyri nakwaparimũ ete rui futat— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe oporogytau 'ũina.

²⁶—Jeremiayuwamũ pejekoweramũ ki jeje'ega peenup, jeremifutar imũ etee futat mama'e apou. Nan pejemogy je pyri namutat a'jea futat. A'eramũ nipo jeremiayuwa 'gã nupe Jeruwarete 'ga 'jau: “'Gã esageay jee”, 'jau nipo 'ga 'gã nupe jee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

²⁷—Jepy'a'wyt je tekou. Maran te je rekoi, na'ea'uweri je Jarejuwarete 'ga upe. “Je rereko tywerukar awi ape 'gã nupe”, na'ei futari je 'ga upe nũ. Nanuaramũ futat je ruri ikue. Ijukapyramũ futat 'ga je muri ikue. A'eramũ nipo 'gã je rerekou tyweaete futat je jukau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

²⁸Aipo 'e re Jejui 'ga oje'ega 'Uwarete 'ga upe:

—Mama'ea eapo ejemuorywukaa 'gã nupe, Kiapi'ni— 'jau 'ga oje'ega 'Uwarete 'ga upe.

Aipo ojeupe 'ga 'eramũ 'ga oje'ega mua 'ga upe ywag awi:

—Mama'e mũ futat ako je aapo tejemuorywukaa 'gã nupe ko. Anure tãmẽjẽ te nipo je iapoul'jawi nũ— 'jau Ku'jywa 'ga oje'ega mua wa'yra 'ga upe.

²⁹Aipo renupawe peuwara 'gã amũ 'jau ajaupe:

—Kuu. Ma'ja te poromũ?

—Aman aunuga nipo aipo kũi— 'jau 'gã ajaupe.

—Naani nũ'ũ. Ywagipewara 'ga amũ te nipo aipo oje'ega amut 'ga upe nũ'ũ— 'jau amumera 'gã ajaupe.

³⁰A'eramũ Jejuí 'ga 'jau ore upe juejue:

—Naje ree rũí 'ga je'egi jee. Pẽ nee te 'ga je'egetei— 'jau 'ga ore upe imome'wau.

³¹—'Awamũ nipo Jeruwarete 'ga 'i: “Neperowiari jera'yra 'ga. A'eramũ pẽ pejejekwau jee”, 'jau nipo 'ga 'gã nupe. A'eramũ 'ga 'awamũ futat je rerowiare'ema 'gã 'wyríara pãjẽ mateepapa jui— 'jau Jejuí 'ga oree. ³²—'Ypeywar are temono temu'am ire te nipo je tejerowiaarama 'gã murukari tejepyri— 'jau Jejuí 'ga oree.

³³Aiporamũ futat 'ga amanũawama mome'ui oree.

³⁴A'eramũ 'ga je'ega renupara 'gã 'jau Jejuí 'ga upe:

—Ma'eramũ ene poromũ 'jau ki 'ei. Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukaa wemimurama 'ga ree rakue: “Namanũí futari Janeruwarete 'ga remimurera 'ga. Namutat 'ga rekoí amanũme'em”, 'jau 'ga 'ã inuga ikwasiaa ka'aran are rakue: Ma'eramũ ajee poromũ ere oree, aru'e etee ore enee. 'Ypeywar are nipo 'gã je mu'ama, ere poromũ nũ, aru'e te ore enee a'i kũí. NaJarejuwarete 'ga remimurera rũí tãmẽjẽ futat nipo 'ã ene nũ'ũ?— 'jau 'gã Jejuí 'ga upe aipo 'ga 'eramũ.

³⁵A'eramũ aipo 'gã 'eramũ Jejuí 'ga 'jau 'gã nupe:

—Jarejuwarete 'ga je'eg are pẽ mu'jawamũ nanẽ je ruri ikue. A'eramũ ki pẽ jeje'ega rerowiaa pejejepype je rekoramũ. Jeje'ega renuparamũ pẽ pejejemogyau 'arimũ wata ma'e 'jawe. Sã'ã ae 'arimũ mama'e resaga katu katu. Nan tee futat je Tejuwarete 'ga resaukaa pẽ nupe. A'ere je anurenure'i je oi pẽ nui nũ. Je o re taetu nipo nepẽneapyoa'uweri ee. Ee pejejeapye'ema ire nipo pẽ iseraip ma'e 'jawe pejejemogyau. Iseraip ma'e 'jawe etee nipo pẽ pejejemogyau peje'akwaawe'emamũ. Ypytunimũ iseraip ma'e 'gã mama'e nuesagi. 'Gã seraiwa mama'ea nuesaukari 'gã nupe— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe. ³⁶—A'eramũ ki pẽ je rerowiamũ pejejepype je rekorauwe pejejeapyoramũ jeje'eg are. A'eramũ je tejerowiamũ pẽ monou tejemiayuwamũ. Aiporamũ pẽ iseraiwel'ema 'gã 'jawe. Mama'ea peesak katu katu pejejemogyau. A'eramũ 'arimũ wata ma'e 'jawe futat pẽ— 'jau Jejuí 'ga 'ũina 'gã nupe.

Nuerowiari futari 'gã 'ga

Aipo 'gã nupe 'e re Jejuí 'ga awau ojepe'au ajemima 'gã nui. ³⁷Opãjẽ mũ Jejuí 'ga 'gã nemiapoe'ema apoul'jau'japa agawewi 'gã neape. A'etea 'gã nuerowiari 'ga ajemogyau. ³⁸Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'ga Isai 'ga ka'arana kwasiari inuga jee rakue. “Ene 'ã Orejararetea. A'ere 'gã nitywi oreje'ega rerowiaara. Ene 'ã pãjẽrete agawewi. A'etea 'gã enepãjẽa nuerowiari futari”, 'jau Isai 'ga ikwasiaa inuga ka'aran are rakue. Aipoa al'jea futat Isai 'ga inuga ikwasiaa ka'aran are rakue. A'eramũ al'jea futat Isai 'ga 'eawer imũ etee futat poa.

³⁹Isai 'ga ka'arana kwasiaru'japa 'gã nee wẽjẽmĩ rakue nũ:

⁴⁰“Janeruwarete 'ga 'gã namueapyoukari ee.

A'eramũ 'gã wapyakwafuge'emamũ weapye'ema'ũ ee.

A'eramũ 'gã a'eramũ opoiriwere'emamũ otywer awi. Jekatu'og ape, 'jawe'em 'gã 'ga upe.

A'eramũ 'ga a'eramũ 'gã katu'oke'ema futat", 'jau Isai 'ga inuga ikwasiaa ka'aran are rakue.

⁴¹Jejui 'ga rurawam are Isai 'ga ka'arana kwasiaa inuga rakue. Isai 'ga weapyoramũ Jejui 'ga rurawam are. Esageay ma'e 'ga. Kũima'eteete 'ga 'ea 'ga ikwaapa. A'eramũ 'ga ka'arana kwasiaa inuga 'ga rurawam are rakue.

⁴²A'etea 'gã kwaiwete Jejui 'ga rerowiaa. 'Wyria'ri 'gã amũ miamũ futat 'ga rerowiaa. A'ere 'gã aipo 'eramũ eewi nojemome'ui ajaupe. Fariseu 'gã wejue "Jejui 'ga rerowiaara 'gã simũ'ẽ jarejatykaaw awi 'jau. A'eramũ futat imũ'ẽmyrera 'gã osou'jape'ema jarejatykaawa pype 'jau", e'i fariseu 'gã ajaupe rakue. A'eramũ 'gã a'eramũ wejue ojemome'wawe'em 'gã nemianuwamũ. ⁴³Ajuowase ako esage are etee 'gã wea'aramũ. Janeruwarete 'ga rowase ako esage are jẽmĩ 'gã wea'are'emamũ.

⁴⁴A'eramũ Jejui 'ga oje'ega momorayau ojee ajatyka ma'eramũ juejue oree: —Je rerowiaara 'gã je muarera 'ga nanẽ futat werowiat— 'jau Jejui 'ga oree. ⁴⁵—Araju'jawe etee futat ore. A'eramũ je resakara 'gã nanẽ je muarera 'ga resaka futat— 'jau Jejui 'ga oree. ⁴⁶—'Awa ywy pe ako je ruri pẽ mueapyoawamũ ai'i. A'eramũ je rerowiaara 'gã weapyoramũ je ree ajemogyau. Naypytunimũ wata ma'e 'jawe rũi 'gã. Ypytunimũ wata ma'e 'gã mama'e tywera nuesagi wape awi. A'ere je rerowiaara 'gã nanarũi. 'Arimũ wata ma'e 'jawe te 'gã. Je 'ã mama'ea aesaukat 'gã nupe. Mama'e are 'gã mueapyou— 'jau Jejui 'ga oree.

⁴⁷—'Gã amũ nipo jeje'ega renupa ekoete akou. A'ere nipo 'gã nuerowiari jeje'ega. A'etea nipo je "nepẽ'awyri pẽẽ Jarejuwarete 'ga upe", na'ea'uweri 'gã nupe. Naaipo 'gã nupe 'jaramũ rũi je ruri. Pẽtywer awi pẽ katu'okawamũ te je ruri 'awa ywy pe ikue— 'jau Jejui 'ga oree. ⁴⁸—Pẽẽ mũ nipo jeje'ega rerowiare'ema 'eramũ naje rũi areko tywet pẽẽ. Janeruwarete 'ga te nipo wowase pẽ majatykaawa 'ara upe iwaẽmamũ e'i pẽ nupe: "Neperowiari Jera'ywarete 'ga je'ega rakue. A'eramũ je pẽ nerekou tyweaete", e'i nipo 'ga pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga oree.

⁴⁹—Najetee rũi te 'ã ojut ikue. Jeruwarete 'ga te je mut pẽ mu'jaukaa jee ikue. 'Ga 'eawer imũ etee futat je tekou teje'ega pẽ nupe, 'ga je'ega mome'wau. ⁵⁰'Ga je'ega renuparamũ 'gã jemogyi namutat. 'Au amanũ re 'gã awau oferapa ywag ipe Kul'jywa 'ga pyri amanũ'jape'ema. A'eramũ futat 'gã awau ajemogyau peu. A'ea te je 'ã akwaap. A'eramũ je a'eu etee futat imome'wau pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga oree.

Wemimu'e 'gã py pireitawet

13 ¹Maraka apoawa upe iwaẽm ja'wyja'wyrauwe Jejui 'ga 'jau ojeupe: "Awamũ iwaẽmi 'gã maraka apoawa upe, Egitu ywy awi oypyfera 'gã nenũ'ẽawer are wea'awa maraka upe. A'eramũ 'awamũ futat owaẽma ja'wyja'wy je manũawa upe. Temanũ re nipo je oi tejewya ywag ipe Tejuwa 'ga pyri nũ", 'jau Jejui 'ga akou ojeupe etee futat.

Wemiyuwamũ 'ga oporomutaramũ ore ree ikue. Amanũ enunewe 'ga mama'e apou oree, ore ree oporomutaawa resaukaawamũ ikue.

²Jejuí 'ga 'üina ojemi'waa ore pyri, wemimu'eramũ. A'eramũ mama'eukwaawa 'wyriara Judas 'ga mu'akwaawukare'ema 'ga mogou. A'eramũ 'ga 'jau ojeupe: “Oo pa je Jejuí 'ga monou mainana 'gã po pe kwy”, 'jau 'ga ojeupe.

³Ojemi'waaw ipe Jejuí 'ga 'jau ojeupe: “Ku'jywa 'ga opãjêa amut jee. A'eramũ je pãjêreteramũ tekou”, 'jau 'ga ojeupe 'üina. “Ku'jywa 'ga wi futat te ako je ruri ikue. A'eramũ je 'awamũ tewau tejewya 'ga pyri nũ”, 'jau 'ga 'üina ojeupe. “A'ere je teo enune 'gã mu'ei mama'e mũ ree”, 'jau 'ga ojeupe 'üina.

⁴A'ere Jejuí 'ga afu'ama weteyrũ mosoka ojewi. A'ere 'ga ae piryypawa pyyka ojeku'afaa ipyu. ⁵A'ere 'ga 'y reko'woka 'yasiga pype. A'ere 'ga orepy pireita. Orepy pirei re 'ga imukaga ae piryypawa pyu, aku'au imamanipyrrera pyu. ⁶Ore mũ py pirei re 'ga ajepeja 'ga py pireita nũ. A'ere ajepeja mũ nũ. A'ere ajepeja mũ nũ. Awau owaêma Simão Pedro 'ga upe: —Ere epy mua. Sipirei enepya 'jau— 'jau 'ga 'ga upe.

A'ere Pedro 'ga 'i etee 'ga upe:

—Kuu. Naani nũ'ü. Najeremiyuwa rũi te 'ã ene. A'eramũ ene jepy pireitarũ'em— 'jau etee Pedro 'ga 'ga upe.

⁷A'eramũ Jejuí 'ga 'jau Pedro 'ga upe:

—'Awamũ nenereapyoi futari jeremiapo are. Anure te nipo enereapyo ee— 'jau Jejuí 'ga Pedro 'ga upe.

⁸—Naani futari. Nerepirei futari jepya— 'jau etee Pedro 'ga 'ga upe.

—Naani. Je enepy pireite'emamũ ene najeremiyuwa rũi ereko— 'jau Jejuí 'ga Pedro 'ga upe.

⁹A'eramũ aipo ojeupe 'ga 'erauwe Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—Jepya etee kasi ajee erepirei ne nũ. Jepoa we futar iki ajee epiresi 'ü, jeakaga 'jau a'i kũi— 'jau Pedro 'ga Jejuí 'ga upe.

¹⁰—Naani. Sã'ã ojauk ma'e 'gã piky'ae'ema. 'Gã pya etee 'ã oky'aramũ.

A'eramũ 'ã 'gã opya etee ipireita. Nan tee futat petywera Janeruwarete 'ga imoiri pẽ nui. A'eramũ pẽ ipiky'ae'ema 'jawewaramũ 'ga upe. Pẽ mũ te ajee 'ã nepẽpouriweri pejetywer awi rail'i. A'eramũ Janeruwarete 'ga nanẽ imoire'ema 'ga wi. Aipo 'ga ipiky'a ma'e 'jawe ako ojekatu'oge'ema futat— 'jau Jejuí 'ga oree.

¹¹Jejuí 'ga Judas 'ga kwaapa ojee. “'Ga futat nipo je mono kũima'e tywera 'gã po pe” 'ea 'ga ikwaapa. A'eramũ 'ga poromũ 'jau oree: “Pẽ mũ nipo ipiky'a ma'e 'jawe futat”, 'jau 'ga oree.

¹²Orepy pireipaw ire 'ga afu'ama waity munepa nũ. A'ere 'ga wapyka. Wapyg ire 'ga oje'ega oree:

—Nepẽneapyoi futari jeremiapofer are. ¹³A'eramũ je pẽ mueapyou ee. “'Ga jane mu'jara”, pe'je 'ã jee jepi. “'Ga Janejararetea”, 'jau 'ã pẽ. A'jea futat pe'je. Namutat je rekoi pẽ nupe. ¹⁴Je te 'ã pẽ mu'jara. Je futat pẽjararetea. A'etea ako je pẽpy pireita ko, pẽnemiyuwa 'jawe ko. Mama'ea je 'ã aapo pẽ nupe. A'eramũ ki pẽ nan tee futat mama'e apou pejejaupe je 'jawe— 'jau Jejuí 'ga oree. ¹⁵—Pẽpy

ako je apirei pẽ mu'jawamũ pejejaupe mama'e apo are ko. “Je 'ã kũima'eteetea. A'eramũ je mama'e apowarũ'em pẽ nupe”, pe'je kasi pejejaupe ne. Je 'jawe futar iki mama'ea peapo pejejaupe pejejopoa— 'jau 'ga oree, orepý piri re.

16—A'jea futat je 'i. 'Wýriara 'gã kũima'eteetea. 'Ga remiyauwa 'gã o'wýriara nuapýraawi. Moranuwa reroara 'ga nanẽ nuapýraawi omonoara 'ga. A'eramũ je 'wýriara 'jawe futat pẽ nupe. Jeremiyauwa futat pẽẽ. A'eramũ pẽẽ je 'jawe futat mama'e apou 'awamũ. 17'Awamũ pekwaap. A'eramũ pẽẽ je'eawer imũ etee futat mama'e apou. “Pejopoar iki mama'e apo are”, je'eawer imũ mama'e aporamũ nipo pẽẽ pejeku'iramũ pejejemogyau— 'jau 'ga oree ore mu'jau.

18—A'ere je napẽ nupe juejue rũi je 'i. Akwaap je pẽẽ. Tejemimu'eramũ je pẽ mũ'ei. Pẽẽ mũ futat nipo kũima'e tywera 'gã po pe je monou. Ymã we te 'ã 'ga amũ ka'arana kwasiari inuga je ree rakue. “Je pyri ojemi'wat ma'e 'ga amũ nipo je juka are ifuwet”, 'jau 'ga 'ã ikwasiaa inuga ka'aran are rakue. A'eferupi tee nipo pẽẽ mũ je monou 'gã po pe. 19A'eramũ je tejukae'emauwe aipo mome'wau pẽ nupe. A'eramũ pẽẽ je'eawer imũ etee ijeapo re je'eawera rerowiaa. A'eramũ nipo pẽẽ 'jau jee: “A'jea futat. Jarejuwarete 'ga remimurera 'ga ra'e”, 'jau nipo pẽẽ jee— 'jau 'ga oree. 20—A'jea futat je 'i jeremimokwasi'o 'gã nereko esageramũ 'gã je nanẽ je rereko esage ajemogyau nũ. Je rereko esageara 'gã je muarera 'ga nanẽ erekou esage ajemogyau nũ— 'jau 'ga oree.

Ae a'wýre'ema upe 'ga monoara 'ga
(Mateu 26.20-25; Maku 14.17-21; Luka 22.21-23)

21 Aipo 'e re Jejui 'ga u'arasigeteteramũ. A'eramũ 'ga 'jau oree: —A'jea futat je 'i. A'jea futat nipo pẽẽ mũ je mono pejepe je ree iporomutare'ema 'gã nupe je jukaukaa— 'jau 'ga oree.

22 A'eramũ ore arajemogymogyau etee aramã'jãu arajuee.

—Awýja upe sipo 'ga 'i poromũ?— 'jau ore arajemogyau.

23 A'eramũ je te'yina 'ga pyri katu katu teapyka, 'ga jekoty'aawaretea je. 24 A'eramũ Simão Pedro 'ga ojepoetyka jee.

—“Awýja upe te ere poromũ?” ere 'ga upe— 'jau 'ga jee ojepoetyka.

25 A'eramũ je tejeupe Pedro 'ga 'eramũ tejua 'ga rerowyka katu katu.

—Awýja upe te ere poromũ, ki Ku'jyp?— 'jau je 'ga upe.

26 A'eramũ Jejui 'ga 'jau:

—Peesag iki je mani'oko'o'i akýma monoa 'ga po pe— 'jau 'ga jee aipo ojeupe je 'eramũ.

'Ga mani'oko'o'i pyyka imuakýma tyfera pype. A'ere 'ga imonou Judas 'ga po pe. Simão Iskariote 'ga ra'yra 'ga poromũ. 27 Mani'oko'o'ia 'ga po pe imono pyyrauwe mama'eukwaawa 'wýriara 'ua osou 'ga pype. A'erauwe Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Ere ewau ejemiaporama apou tãmẽjẽ kamẽsiete— 'jau 'ga 'ga upe.

28 A'ere ore 'ga pyri ojemi'wat ma'eferamũ norereapyoi 'ga je'eg are.

—Ma'eramũ sipo 'ga aipo 'jau 'ga upe 'wei?— 'jau ore arajaupe.

²⁹—Mama'e mû mua nipo kwe 'ga 'ga monoi kûi. Ikaraemãe'ema 'gã nupe ka'aranũũ monou nipo kwe 'ga 'ga monoi kûi— 'jau etee ore arajaupe. “'Ga futat nã'ã ka'aranũũ yrũ rerekwara re'ã”, 'jau ore. A'eramũ ore poromũ 'jau “mama'e mû nipo 'ga oo imua”, 'jau ore ee orojeapyoe'ema rerekou.

³⁰Jejui 'ga wi mani'oko'o'i pyyka ypy we Judas 'ga afu'ama awau uẽma ore wi. Awau 'ga oporogytau mainana 'wyrriara upe, 'gã nupe Jejui 'ga mono are. Ypytunimũ futat 'ga awau ore wi.

Pedro 'ga momoranupawet

(Mateu 26.31-35; Maku 14.27-31; Luka 22.31-34)

^{31,32}Judas 'ga ãm ire Jejui 'ga 'jau oree:

—Je pẽneki'yraretea. 'Awamũ futat nipo je manũi. Anurenure'i nipo pẽẽ je manũ re Jeruwarete 'ga pãjẽ resaka. Jepãjẽa nanẽ nipo pẽẽ esaka nũ. A'eramũ nipo pẽẽ aipo resag ire 'jau oree: “Pẽẽ te 'ã pãjẽrete. Pẽnesage 'ã oree”, 'jau nipo pẽẽ oree orepãjẽ resag ire, ore muorypa— 'jau Jejui 'ga oree.

³³—Kunumĩmet. Nakoa'uweri je namutat pẽ pype. Ko'iko'i ete je oi pẽ nui. Je o re nipo pẽẽ pejewau je rekaa numiamũ. A'ere nipo “nepeoa'uweri je waw ipe”, 'jau ako je judeu 'gã 'wyrriari 'gã nupe ikue. A'ere je 'awamũ pẽ nupe nanẽ je 'i aipo 'jau nũ— 'jau Jejui 'ga oree. ³⁴—A'eramũ je mama'e yau mû mome'wau pẽ nupe. Jeporomutat te je 'ã pẽ nee kwaiwete. A'eramũ ki pẽẽ nanẽ pejeporomutaramũ pejejee. Pejejuerekou esage ki je 'jawe. ³⁵A'eramũ pejejuereko esage resakara 'gã 'jau pẽ nupe: “Jejui 'ga remiayuwa 'gã futat. A'eramũ 'gã oporomutaramũ ajuee 'ga 'jawe. A'jea futat 'gã 'ga remiayuwa ra'e”, 'jau nipo 'gã pẽ nesaka— 'jau Jejui 'ga oree.

³⁶Aipo 'ga 'eramũ Pedro 'ga 'jau 'ga upe nũ:

—Ma'ape ene ewau poromũ, ki Ku'jyp?— 'jau Pedro 'ga 'ga upe.

A'eramũ 'ga 'jau 'ga upe:

—Nereo'uweri je rupi 'awamũ. Anure te nipo ereo je rewiri— 'jau etee 'ga 'ga upe.

³⁷—Ma'eramũ je tewawe'em ene rupi ki 'ei? Ene reewe futat je manũi tewau kûi— 'jau Pedro 'ga 'ga upe.

³⁸A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe nũ:

—“Ene reewe futat je oi temanũmũ”, 'jau ene kûi. A'ere je te a'jea futat je 'i enee kûi. 'Awa ypytuna rupi futat nipo ene'me 'gã nupe muapyt, je kwakupa nipo 'gã nupe wyrasokwẽ je'eg enunewe kûi— 'jau Jejui 'ga Pedro 'ga upe.

Janeruwarete 'ga rupap

14 ¹Jejui 'ga 'jau wemimu'eramũ oree ikue:

—Pẽ'arasig kasi ne. Pejepy'a'wyre'emamũ nanẽ pejejemogyau nũ. Jarejuwarete 'ga ree etee pejejemogypyka pejejemogyau. Je ree nanẽ pejejemogypyka pejejemogyau nũ. ²Jeruwarete 'ga rupaw ipe kwaiwete 'oga. A'eramũ je pẽnupawa mogatyrũmũ tewau. Aipo tywe'em

ire amunipo 'ã je aipo na'lea'uweri pẽ nupe. ³Pẽnupawa mogatyrũmaw ire nipo je tejua pẽ nupe, pẽ nerawau peu tejepyri pẽ mogyau. ⁴Pekwaap futat 'ã je wawa piara— 'jau Jejui 'ga oree ikue.

⁵A'eramũ Tome 'ga 'jau 'ga upe:

—Norokwaawi ore ene wawa, ki Ku'jyp. Maran sipo ore ene wawa piara kwaawi?— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

⁶A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Je futat 'ã pe 'jawewara. Je rupi etee te peo Jeruwarete 'ga pyri. Je 'ã mama'e a'jea etee omome'u. Je futat ae mogyara. Je futat omonoukat pẽẽ imogyau Jarejuwarete 'ga pyri, a'e je 'ã pẽ nupe jepi. ⁷Je kwaaw ire Jeruwarete 'ga nanẽ pekwaap nũ. 'Awamũ 'ã pekwaap 'ga futat. A'eramũ nipo pẽẽ 'ga resaka futat— 'jau Jejui 'ga oree ikue.

⁸A'eramũ Filipe 'ga 'jau 'ga upe:

—Eesaukat Jarejuwarete 'ga oree, ki Ku'jyp. 'Ga resag ire torerekõẽãi arajemogyau 'jau— 'jau 'ga 'ga upe.

⁹A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Naje kwaawi we nipo ape ki sa? Ymã agawewi te 'ã je rekoï pẽ pype a'i kũï? Je resakara 'gã Jeruwarete 'ga nanẽ wesak futat nũ kũï. Ma'eramũ ene poromũ “Jarejuwarete 'ga eesaukat oree”, 'jau jee 'ũ? ¹⁰Jeruwarete 'ga je 'jawe futat kũï. Je nanẽ 'ga 'jawe futat kũï. Majepei teewara 'jawe futat ore rekoï kũï. Nererowiari nipo aipoa ki sa?— 'jau Jejui 'ga Filipe 'ga upe.

A'eramũ 'ga 'jau oree:

—Nateje'ega etee rũï je amome'u pẽ nupe 'agamũ. Tejuwarete 'ga je'ega te je amome'u pẽ nupe kũï. Opãjẽ mũ futat 'ga mama'e apoukari jee. ¹¹Je rerowiat pejepe. Je futat ako Tejuwarete 'ga pir are. 'Ga nanẽ akou jepir are nũ. Aipoa ki perowiat. Jeje'ega rerowiare'ema ki jeremiapofer are je rerowiat pejepe. ¹²A'jea futat je 'i. Je rerowiaara 'gã nipo mama'e apou je 'jawe etee futat. Tejuwarete 'ga pyri je oi 'awamũ. A'eramũ nipo je rerowiaara 'gã mama'e apou je apyraapa— 'jau Jejui 'ga oree. ¹³—A'eramũ pẽẽ je rerowiaaramũ je renũina “mama'ea eapo oree”, 'jau ki pẽẽ jee. A'eramũ je pẽ nemienũja apou pẽ nupe tejer imũ pẽẽ enũï re. A'eramũ pẽẽ mama'ea pejejeupe je iapo re Jarejuwarete 'ga muorypa, pejejeupe iapoawer are. ¹⁴A'jea futat je'ea. “Mama'ea eapo oree”, tejer imũ tejeupe pẽẽ 'eramũ je iapoi futari pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga oree.

Janeruwarete 'ga 'Agesage

¹⁵—Je ree pejeporomutar ire nipo pẽẽ jeje'ega renupa. ¹⁶A'eramũ je teje'ega renuw ire 'jau Tejuwarete 'ga upe: “E'agesagea emono je rerowiaara 'gã nupe 'gã poaawamũ je 'gã poawera 'jawe”, 'jau nipo je 'ga upe. “Namutar iki E'agesagea emogo 'gã pype imoire'ema futat 'gã nui”, 'jau nipo je 'ga upe. ¹⁷'Ga 'Agesagea mama'e a'je are etee futat pẽ mueapyo Jarejuwarete 'ga ree. Je rerowiare'ema 'gã 'ga 'Agesage kwaape'ema futat. A'eramũ 'ga 'gã nupe U'agesage monowe'em futat. A're 'ã pẽẽ 'ga 'Agesagea pekwaap. Pẽ pyri futat

'ga 'Agesagea rekoi. A'eramũ anurenure'i futat akou pẽ pype, pẽnerekwaramũ. Janeruwarete 'ga 'Agesagea akou je rerowiaaramũ pẽ pype— 'jau 'ga oree.

¹⁸A'eramũ Jejui 'ga 'jau nũ:

—Anure nipo je ruri tejewya pẽ nupe nũ. Naetyga'uweri je pẽẽ imogyau— 'jau 'ga oree. ¹⁹—Anurenure'i nipo je rerowiare'ema 'gã naje resagu'jawi. A'ere pẽẽ je resagu'jap futat pejepe. Temanũ re miamũ je ferawi etee nũ. A'eramũ nipo je pẽ mogyau teje'jawe etee futat. ²⁰Pẽ nupe 'ga 'Agesage rur ire pẽ mueapyou Jeruwa 'ga ree, je ree 'jau. “'Uwarete 'ga pyri 'ga rekoi. Jane pyri nanẽ 'ga rekoi futari nũ” 'e are pẽ mueapyoukaa. “'Ga pyri nanẽ ore rekoi nũ” 'e are nanẽ pẽ mueapyoukaa nũ— 'jau 'ga oree ikue.

²¹—A'eramũ ki pẽẽ jeje'ega renupa katu pejejemogyau. Jeje'ega renup katuara 'gã iporomutat futat je ree. Aipo 'gã nee Jeruwarete 'ga poromutaramũ futat. Je nanẽ 'gã nee teporomutaramũ nũ. 'Gã nupe je jekwaawukari futat— 'jau 'ga oree ikue.

²²A'eramũ Judas 'ga oporonupa ee 'ga upe. NaJudas Iskariote 'ga rũi. Ajepeja 'ga Judas 'ga te oporonup ee 'ga upe:

—Ma'eramũ ene ejekwaawukaa ore upe etee 'ũ? Ma'eramũ sipo ene ejekwaawukare'ema ejerowiare'ema 'gã nupe?— 'jau Judas 'ga oporonupa ee 'ga upe.

²³A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Je ree iporomutat ma'e 'gã jeje'ega wenup futat. A'eramũ Jeruwarete 'ga oporomutaramũ aipo 'gã nee. Tejuwarete 'ga retee futat je rekoi 'gã nupe. ²⁴Je ree iporomutare'ema 'gã jeje'ega nuerowiari futari. Nateje'ega rũi te 'ã je amome'u pẽ nupe. Tejuwarete 'ga je'ega te je 'ã amome'u, temuarera 'ga je'ega etee futat— 'jau 'ga 'ga upe ikue.

²⁵—Pẽ pype tekou je 'ã a'e mome'wau pẽ nupe. ²⁶Anure nipo 'ga U'agesage muri jerekwawer ipe pẽ poaawamũ, pẽ mu'jau mama'e a'je are, pẽ muea'aa je'eawer are— 'jau Jejui 'ga oree.

²⁷—Je 'ã jepy'ata'wa futat. A'eramũ je teje'jawe etee futat pẽ mogyau pẽ mopy'ata'wau. Je rerowiare'ema 'gã nojomopy'ata'wai futari. A'ere je nanarũi. Je te a'jea futat pẽ mopy'ata'wara. A'eramũ ki pẽẽ pejepy'ata'waramũ pejejemogyau je ree. Pekyje kasi mama'e awi ne— 'jau Jejui 'ga oree.

²⁸—“Awamũ je oi pẽ nui. A'ere anure je ruri nũ”, a'e je ako pẽ nupe ko. A'ea peenup je'eawera. Je ree iporomutat ma'eramũ nipo pẽku'i pejejemogyau je o re je ree. Tejuwarete 'ga pyri je oi. 'Ga 'ã je apyraapararete futat. A'eramũ nipo pẽẽ pejeku'iramũ je o are— 'jau Jejui 'ga oree. ²⁹—Teoa je amome'u pẽ nupe 'awamũ. A'eramũ pẽẽ je o re jeje'ega rerowiaa. ³⁰Amogytaaiw etee je pẽẽ na'ne. Je rerowiare'ema 'gã 'wryiara 'ut ja'wyja'wy jee. A'ere nuapoukara'uweri mama'ea jee. ³¹Tejuwarete 'ga 'eawer imũ etee futat je mama'ea apoi tekou. A'ere je rerowiare'ema 'gã anure 'gã neapyoramũ Jeruwarete 'ga ree jeporomutar are— 'jau 'ga oree.

Aipo 'epaw ire 'ga 'jau oree:

—Pe'je iruukwe 'aw awi. Soo 'jau— 'jau 'ga oree wemimu'eramũ.
A'eramũ futat ore arawau aipo awi.

Uwa 'ywarete 'jawewat

15 ¹A'ere Jejui 'ga mama'e mũ mome'wau oree, ore mu'jawamũ:
—Je 'ã uwa 'ywarete 'jawe. A'eramũ pëe je rerowiaaramũ akã 'jawe. A'eramũ Jeruwarete 'ga uwa 'ywa jara 'jawe. ²Sã'ã uwa 'ywa tymara 'gã. I'aawa rupi 'gã awau esaka. A'ere amumera akã ni'ai. Amume'ria etee u'a'iramũ. A'eramũ ijara 'ga i'ae'ema akã monoka jui. I'a'i ma'ea etee 'ga imogatyrumũ imogyau. A'ere imogatyrumyrera akã u'aramũ kwaiwete. Nan tee futat nipo je rerowiaara 'gã. Jeje'ega renupare'ema 'gã akã'ae'ema 'jawe. “Je te 'ã Jejui 'ga remiayuwaretea”, 'jau nipo 'gã numiamũ. A'ere nipo 'gã nuapoi Jeruwarete 'ga remifutar imũ mama'ea. Nuenuwi 'gã 'ga je'ega. A'e 'gã 'ga ope'a je wi imonou muku. Amumera 'gã te nipo ajee akã mogatyrumyrera 'jawe. A'e 'gã a'jea futat Jeruwarete 'ga amu'akwaap 'gã mama'e tywera apoe'em are 'gã mogyau. Aipo 'gã akã mogatyrumyrera 'jawe i'a kwaiwete ma'e 'jawe ajemogy jee. 'Gã a'jea futat 'ga remifutar imũ etee mama'e wapo ajemogyau. ³A'ere 'ga ako pë mogatyrũi ko. Jeje'ega a'jea futat peenup katu katu. A'eramũ 'ga ako pë katu'oka ko— 'jau 'ga oree. ⁴—Sã'lã akãa o'yw are u'ama etee i'aa. O'yw awi akã open ire ni'au'jawi. Nan tee futat jepir are ajemogy ma'eramũ etee Jeruwarete 'ga remifutar imũ mama'ea peapo pejemogyau. A'eramũ je pë nerekou tejeape futat— 'jau 'ga oree. ⁵—Je uwa 'ywarete 'jawe futat. Pëe akã 'jawe. Jepir are pejemogyau. Je tekou pë nee 'jau. A'eramũ je pë poaa mama'e apou Jarejuwarete 'ga remifutar imũ. Pejepoare'emamũ nepeapo'uweri mama'ea— 'jau 'ga oree. ⁶—Sã'lã uwa 'ywa jara 'ga akã ypiwera monoga imonoa iapya jui. Nan tee futat Jeruwarete 'ga jepir areware'ema 'gã monoi muku je wi. ⁷Je ree ajemogy ma'eramũ pëe jeje'ega renuparamũ futat. A'eramũ Jeruwarete 'ga “mama'e mũ eapo jee”, ojeupe 'eramũ iapou futat pë nupe— 'jau Jejui 'ga oree. ⁸—Jeruwarete 'ga remifutar imũ pejemogy re pëe mama'e apou 'ga 'eawer imũ etee. A'eramũ pë nesakara 'gã 'jau pë nupe: “Janeruwarete 'ga 'ã esageay”, 'jau nipo 'gã pë nupe pë nesag ire. “Gã 'ã a'jea futat Jejui 'ga remiayua”, 'jau nipo 'gã pë nesag ire— 'jau 'ga oree ikue. ⁹—Jeruwarete 'ga iporomutat je ree. A'eramũ je nan tee futat teporomutaramũ pë nee. A'eramũ ki pëe jeje'ega renuparamũ jeje'ega anupa ywyapi pejemogyau. A'eramũ je taetu teporomutaramũ pë nee. ¹⁰Sã'lã je Tejuwarete 'ga je'ega renup katu katua je rekoa. A'eramũ 'ga a'eramũ oporomutaramũ a'jea futat je ree. Nan tee futat iki jeje'ega peenup pejemogyau. A'eramũ te jeporomutaramũ pë nee pejemogyramũ— 'jau 'ga oree. ¹¹—Aipoa je amome'u pë nupe pë muekõëainawamũ. Je 'ã ekõëai ma'eramũ. A'eramũ je teje'jawe pënekõëaja futaa. ¹²Jeporomutat je pë nee. A'eramũ je tejejukau esage pë nee. A'eramũ je 'jau pë nupe: Pëporomutar iki pejejee. Pejejuka esage ki pejejee, je 'jawe futat— 'jau 'ga oree ikue. ¹³—

Ojekoty'aaw are iporomutat ma'e 'gã amanũmũ ojekoty'aawa 'gã nekwawer ipe. Nitywi 'ga amũ aipo 'ga apyraapara 'gã, ojekoty'aaw are iporomutara apyraapara 'gã. ¹⁴Jeje'ega renuw ire pejejemogyau jejekoty'aawamũ.

¹⁵—Naje upe oporowyky ma'e rüi pëë. Jejekoty'aawa te pëë. I'wyriat ma'e 'gã o'wyriara porowykyrama nokwaawi. Mama'e eapo amũ 'eramũ etee te 'gã o'wyriara porowyky apoi. A'eramũ pëë 'awamũ pejejemogyau jejekoty'aawamũ. A'eramũ je tejeupe Tejuwarete 'ga remimome'u mom'e'waupap pë nupe. ¹⁶Napëë nũ ako je pyyrũ pejepe ikue. Je te apyryrũ pëë kwe pe imonopyramũ mama'e esage apoukaawamũ Jarejuwarete 'ga remifutar imũ. Aipoa pënemiapoa nateepawa'uweri futari. Nanuaramũ Jeruwarete 'ga mama'e muri futari pë nupe jeje'eg imũ ojeupe mama'e renũ re. ¹⁷Ma'eramũ 'ã je 'i poromũ pë nupe. Pëporomutar iki pejejee pejejemogyau, je 'i pë nupe— 'jau Jejui 'ga oree.

'Ga rerowiaara 'gã nee iporomutare'ema 'gã

¹⁸—Je rerowiare'ema 'gã pejejee iporomutare'emamũ ki pënea'at je ree. Je ree ra'ne te 'ã 'gã niporomutari. ¹⁹Oje'jawe pejejemogy re amunipo 'ã 'gã poromutaramũ pë nee. A'ere 'ã na'gã 'jawe rüi tãmëjë tepejemogy. Je 'ã amũ'ë pëë 'gã nui pë mogyau tejemiayuwamũ. A'eramũ 'gã oporomutare'emamũ pë nee pejemogyramũ— 'jau Jejui 'ga oree. ²⁰—Je'eawer are ki pënea'at, "I'wyriat ma'e 'gã o'wyriara nuapyaawa'uweri" 'e are. A'eramũ 'gã je rereko tywer ire pëë nanë pë nerekou tyweaete futat nũ. Jeje'eg are wapyaka re ki 'gã peje'eg are nanë tuapyaka nũ. ²¹Pëë 'ã je rerowiaara. A'eramũ 'gã pë nerekou tyweaete. Je muarera 'ga 'gã nokwaawi. A'eramũ 'gã a'eramũ pë nerekou tyweaete futat— 'jau Jejui 'ga oree. ²²—'Au ako tejuã 'gã mu'jau Tejuwarete 'ga je'eg are ai'i nũ. Je amu'e'em ire taetu amunipo 'ã 'gã 'jau: "Norokwaawi ore Jarejuwarete 'ga porogytaa. A'eramũ ore orotywera kwaape'ema nanë nũ", 'jau amunipo 'ã 'gã. A'ere 'gã 'ga porogyta kwaawi futari. A'eramũ 'gã o'mearũ'e'emamũ 'ga upe. ²³Je ree iporomutare'ema 'gã Jeruwarete 'ga ree nanë niporomutari nũ. ²⁴'Gã nemiapoe'ema ako je iapou'jau'japa agawewi 'gã neape ai'i. Nitywi 'ga amũ aipo apou je 'jawe. Aipo resage'em ire amunipo 'ã 'gã 'iarũi "Naruesagi ore Jejui 'ga remiapofera. A'eramũ ore 'ga rerowiare'ema" e'iarũ amunipo 'ã 'gã jee. A'ere ako 'gã esagi agawewi futat ai'i. Je ree 'gã poromutare'em tee ate. Jeruwarete 'ga ree nanë nanuara 'gã niporomutari nũ— 'jau Jejui 'ga oree. ²⁵—Ymã te 'ga amũ ka'arana kwasiaa je ree rakue: "Naapoi agawewi je mama'e tywera. A'etea je ree 'gã poromutare'em tee ate", 'jau 'ga amũ inuga ikwasiaa rakue. Aipoa 'gã ikwasiaa inuga je ree rakue— 'jau 'ga oree.

²⁶—Tejuwarete 'ga pyri tewaëm ire ta'e 'ga upe 'jau: "E'agesagea emono je rerowiaara 'gã nupe", ta'e Tejuwarete 'ga upe 'jau. A'eramũ nipo 'ga imua pë nupe je ree pë mu'jawamũ. Mama'e a'je are etee te 'ga pë mu'ei. ²⁷A'eramũ pëë je mom'e'wau 'gã nupe. Pejejepype je reko ypyrauwe ako pejeatau pejejemogyau je rewiri jeje'ega renupa ai'i. A'eramũ pëë 'awamũ pëë nanë 'gã mu'jau je ree nũ— 'jau Jejui 'ga oree ikue.

16 ¹A'ere Jejuí 'ga oporogytau oree nũ: —Aipoa je amome'u pẽ nupe tejerowiar awi pẽ momigukaawe'emamũ. ²Anure nipo je rerowiare'ema 'gã pẽ mũ'ëi janejatykaaw awi. “Jejuí 'ga rerowiara pẽẽ. A'eramũ pẽẽ pejewau peje'jãu ore wi”, 'jau nipo 'gã pẽ nupe. Pẽẽ mũ juka re nipo 'gã 'jau ajaupe: “Jarejuwarete 'ga remifutar imũ jane 'gã apisi”, 'jau futatee nipo 'gã ajemogyau. ³Jeruwarete 'ga nipo 'gã ikwaape'ema agawewi. Je nanẽ nipo 'gã je kwaape'ema nũ. A'eramũ nipo 'gã pẽ nerekou tyweaete. ⁴A'eramũ je 'awamũ 'gã nemiaporama mome'wau pẽ nupe. A'eramũ pẽẽ anure 'gã iaporamũ pejejea'aramũ je'eawer are. “Omome'u tãmẽjẽ ako Jejuí 'ga janee ikue”, 'jau nipo pẽẽ— 'jau 'ga oree.

Janeruwarete 'ga 'Agesage

—Pẽ pype tekou ako je aipo mome'wawa'ne'em pẽ nupe ai'i. ⁵A'ere je 'awamũ je oi pẽ nui. Temuarera 'ga pyri je oi tejewya nũ. A'e are ako je pẽ mu'ei ko. A'etea 'ã pẽẽ mũ “Ma'ape te ereo?” 'jawe'em jee. ⁶Peje'arasigamũ etee 'ã aipo pejejeupe je 'eramũ. ⁷A'ere a'jea futat aipo je'ea. Je oe'em ire amunipo 'ã pẽ poara 'ga nura'uweri pẽ nupe. Teo re te je 'ga 'Agesage muri pẽ nupe pẽ poaawamũ. A'eramũ pẽẽ pejeku'iramũ je o are. ⁸'Ga 'Agesagea 'ut ywy pewara 'gã mueapyou 'gã tywer are. Mama'e a'je are 'gã mueapyou 'ua. “Pëtywer are Ku'jywa 'ga pẽ nereko tyweri” 'e are 'gã mueapyoawamũ 'ga U'agesage muri pẽ nupe— 'jau Jejuí 'ga oree. ⁹—Je rerowiare'ema 'gã naeapyoi “Jejuí 'ga rerowiare'emamũ ae ia'wyre'emamũ juejue ae jemogyi Ku'jywa 'ga upe” 'e are weapyoe'emamũ. Aipo are te 'ga 'Agesagea 'gã mu'akwaawi. ¹⁰Mama'e esage are nanẽ 'ga 'Agesagea 'gã mueapyou nũ. Je 'ã mama'e esagea etee iapou. A'eramũ je tewau Tejuwarete 'ga pyri. Naje resagu'jawi pejepe. ¹¹Ku'jywa 'ga ajuereko tywerete are nanẽ 'gã mueapyou. Mama'eukwaawa 'wyriara upe Ku'jywa 'ga 'i ikue: “Anure nipo ereo tata pe”, 'jau 'ga mama'eukwaawa 'wyriara upe ikue. Je rerowiare'ema 'gã mama'eukwaawa 'wyriara remiayuwa futat. A'eramũ nipo 'gã awau tata pe o'wyriara rupiwewe futat— 'jau Jejuí 'ga oree.

¹²—A'ere kwaiwete je pẽ nupe je remimome'urama. A'ere 'awamũ nepẽneapyoi we ee. A'eramũ je imome'wawe'em pẽ nupe. ¹³'Ur ire te nipo Ku'jywa 'ga 'Agesagea pẽ mu'ei mama'e a'je are etee te. 'Ga je kwaawukari pẽ nupe. Naoje'eg imũ rui 'ga pẽ mu'ei. Wemieniuwer are te 'ga pẽ mu'ei. Ijeaporam are nanẽ 'ga pẽ mu'ei nũ. ¹⁴Jeruwarete 'ga 'Agesagea jeje'ega renuw ire 'ga pẽ mu'ei ee. A'eramũ te nipo pẽneapyo je ree. “Jejuí 'ga esage” pẽ mu'eukaa pejejaupe. ¹⁵Tejuwarete 'ga 'jawe futat jerea'aramũ mama'e are. A'eramũ je 'jau pẽ nupe: Ku'jywa 'ga 'Agesagea nipo pẽ mu'e je'eawer are, enuw ire, a'e je 'ã pẽ nupe— 'jau Jejuí 'ga oree.

“Tejuwarete 'ga pyri je oi” 'ga 'eawet

¹⁶—Anurenure'i nipo pẽẽ je resake'ema pejajemogyau. Anure tãmẽjẽ te nipo je resagu'jap pejepe nũ— 'jau 'ga oree.

¹⁷Aipo orojeupe 'ga 'eramũ ore 'jau arajaupe:

—Ma'eramũ te 'ga 'i poromũ janee? “Anurenure'i nipo naje resagu'jawi pejepe. Anure tãmējẽ te nipo je resak pejepe nũ”, e'i 'ga 'ã janee. “Tejuwarete 'ga pyri je oi, tejewya nũ. A'eramũ pẽẽ a'eramũ je resagu'jape'ema”, e'i 'ga 'ã janee. Ma'eramũ 'ga poromũ 'jau nũ'ũ?— 'jau ore arajaupe. 18—Maranime sipo anurenure'ia? Maranime sipo anurea? Janereapyoi jane 'ga porogyta are nũ'ũ— 'jau ore arajaupe.

19Jejui 'ga aipo arajaupe 'e kwaapa 'ũina. “Iporonuwiet 'gã je'e are”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga 'jau oree:

—“Anurenure'i nipo pẽẽ je resake'ema. Anure tãmējẽ te nipo je resagu'jap pejepe”, a'e ako je pẽ nupe ko kũi. A'e are nipo nepẽeapyoi?— 'jau 'ga oree. 20—A'jea futat je 'i. Anure nipo pẽẽ je rapirũmũ je manũ re. Je manũ re nipo pẽ'arasig je ree. Je rerowiare'ema 'gã te nipo ajee iku'li etee ajemogyau je manũnamũ. Pẽẽ te nipo ajee pẽ'arasigaip je ree. A'ere nipo anure pejeku'iramũ nũ. 21Sã'ã kũjãa wa'yray reru'arasiga ojewi wa'yra rayramũ. A'ere 'ã ojewi wa'yra 'ar ire aku'iramũ nũ. Wea'aru'jawe'emamũ 'ã wa'yra rayfer are. Aku'iramũ etee 'ã wa'yra are nũ. 22Nan tee futat nipo pẽẽ 'awamũ peje'arasigamũ pejejemogyau. A'ere nipo pẽẽ anure je resagu'jaw ire pẽku'li pejejemogyau nũ. A'eramũ nipo 'gã amũ pẽku'li mateepawarũme'em pẽ nui— 'jau 'ga oree.

23—Aipoa 'ara rupi nipo pẽẽ 'jawe'em je upe, “ore mu'e ape aipo are”, 'jawe'em nipo pẽẽ jee. Ku'jywa 'ga 'Agésagea te nipo pẽ mu'e mama'e are. A'jea futat je 'i. Pẽẽ 'ã je rerowiaaramũ. A'eramũ 'ga “mama'ea eapo amũ jee”, jerer imũ ojeupe 'eramũ Ku'jywa 'ga iapou pẽ nupe. 24Nepeenũi we te 'ã mama'ea 'ga upe jerer imũ. A'eramũ ki pẽẽ 'awamũ mama'e renũina 'ga upe. A'eramũ 'ga imua pẽ nupe. A'eramũ te nipo pẽku'li a'jea'jea futat pejejemogyau— 'jau Jejui 'ga oree.

25—Mama'e mũ ako je amome'u pẽ nupe pẽ mu'jawamũ ai'i. A'ere anure nipo je Tejuwarete 'ga mome'ui katu katu pẽ nupe. 26Naje rũi futat mama'e aenũi Ku'jywa 'ga upe pẽ nupe. Je rerowiat 'ã pejepe. A'eramũ pẽẽ futat mama'e renũina Jarejuwarete 'ga upe pejejeupe. 27Jeruwarete 'ga iporomutat pẽ nee. Je ree pẽporomutaramũ. “'Ga wi je ruri” 'ea 'ã perowiat. A'eramũ 'ga oporomutaramũ pẽ nee. A'eramũ 'ga mama'e apou pẽ nupe ojeupe pẽẽ 'eramũ. 28A'jea futat je ruri Tejuwarete 'ga wi 'au ywy pe ikue. A'ere 'awamũ je oi tejewya ywag ipe 'ga pyri nũ— 'jau 'ga oree.

29A'eramũ ore 'ga remimu'eramũ 'jau 'ga upe:

—'Awamũ namorogytau rũi ore mu'e ape. Orereapyo ore 'awamũ eneporogyta are ki 'ei— 'jau ore 'ga upe. 30—Ene 'ã a'jea futat enereapyo katu katu mama'e are. Arajaupe oreporogyta jemima we 'ã ene ikwaapa. A'eramũ ene ore mueapyou ee, ee ore poronuwe'emauwe. A'eramũ ore “Ku'jywa 'ga wi je ruri” 'e rerowiaa— 'jau ore 'ga upe.

31A'eramũ 'ga 'jau oree:

—A'jea futat sipo je rerowiat pejepe 'awamũ?— 'jau 'ga oree. 32—A'ere'ere'i futat nipo pẽẽ pekwasio pejewau pejeje'wyr ipe je wi. Nepepytai'i futari nipo amũ je pyri. A'ere Jeruwarete 'ga te 'ga rekoj je

pyri. A'eramũ je natejeteeli rũi tekou. ³³Aipoa je 'ã omome'u pẽ nupe pẽ mopy'ata'waawamũ. A'eramũ pẽẽ pejekyjawem pejejemogyau. Je rerowiaara pẽẽ. A'eramũ pẽẽ pejepya'a'wyre'emamũ je ree pejejemogyau. Je rerowiare'ema 'gã nipo pẽ nerekou tyweaete. A'ere kasi pepojeuw ine. Je te 'ã 'gã 'wyrriara pãjẽa 'arimũ akwap— 'Jau Jejui 'ga ore.

'Uwarete 'ga upe oje'ega monoawet

17 ¹Wemimu'eramũ ore upe oporogytapaw ire, 'ga amã'jãu ywau oje'ega 'Uwarete 'ga upe:

—Kiapi'ni. 'Awamũ iwaẽmi jeresage resaukaawa upe. Jeresagea eesaukat 'gã nupe. A'eramũ je nanẽ eneresage resaukararũmũ 'gã nupe nũ. ²Eneje'eg imũ ako je ruri ikue. Ene futat 'ã je rerowiarukaa 'gã nupe. A'eramũ je tejerowiaara 'gã mogyau nakwaparimũ rũi futat. Je futat 'gã amomyau 'gã mogyau. ³A'eramũ jeremimomyaufera 'gã ene kwaapa. “Ga etee futat Janeruwaretea”, 'Jau nipo 'gã enee. A'eramũ nipo 'gã a'eramũ je nanẽ je kwaapa nũ. “Jejui Kristu 'ga Janeruwarete 'ga remimurera futat”, 'Jau nipo 'gã jee je kwaaw ire. ⁴Eneporowykya je aapopap 'gã nupe ene'eawer imũ. Eneresagea nanẽ je esaukaa 'gã nupe nũ. ⁵Ymã ako ywy apoe'emauwe jeresagea ereesaukat jarejepyriwara 'gã nupe ikue. A'eramũ ene 'awamũ nanẽ esaukaa ejepyri je o re nũ— 'Jau Jejui 'ga oje'ega monou 'Uwa 'ga upe.

⁶A'ere Jejui 'ga wemimu'eramũ ore mome'wau 'Uwarete 'ga upe:

—Ene 'ã je rerowiarukar ape 'gã nupe. A'eramũ je ene kwaawukaa tejerowiaara 'gã nupe ai'i. 'Gã 'ã eneremiayuwa rakue. A'eramũ ene 'gã mua jee, jeremiayuwamũ. Eneje'ega 'gã wanup. ⁷A'eramũ 'gã 'awamũ ikwaapa, “tejuwa 'ga je'eg imũ tee je pẽ mu'ei” 'ea 'gã erowiaa. ⁸Eneje'eg are je 'ã 'gã mu'ei. A'eramũ 'gã “Jeruwarete 'ga te 'ã je mut” 'ea 'gã erowiaa.

⁹—'Gã nee je porogytai enee. Natejerowiare'ema 'gã nee rũi je porogytai enee. Tejeupe eneremimurera 'gã nee te je porogytai enee. Eneremiayuwa futat 'gã. A'eramũ je a'eramũ teje'ega monou ene upe 'gã nee. ¹⁰Je rerowiaara 'gã juejue janeremiayuwamũ. Enema'eramũ, jema'eramũ 'Jau. A'eramũ nipo 'gã neko esage resakara 'gã 'Jau jee: “A'jea futat Jejui 'ga resageramũ ra'e. Sã'ã 'ga remiayuwa 'gã jemogy esagea”, 'Jau nipo 'gã nesakara 'gã jee.

¹¹—Kiapi'ni, Ene te 'ã eneresageay. A'ere'ere'i futat je oi peu ene pyri nũ. Napytai je 'au ywy pe. A'ere janeremiayuwa 'gã pytai 'au. A'eramũ ene epãjẽ mũ 'gã a'gwau mama'e tywer awi jarejeupe. Je upe ejemimurera 'Jawerimũ etee futat 'gã a'gwau mama'e tywer awi jarejeupe. Majepei teewara 'Jawe te 'ã jane rekoi. A'eramũ ene majepei 'yweteewara 'Jawe 'gã mogyau jareje'Jawe.

¹²—'Gã pype tekou je 'gã a'gwau mama'e tywer awi. Tejeupe ene epãjẽ muawer imũ etee futat je 'gã a'gwau. Noka'jami 'ga amũ je wi. Majepeja 'ga etee te ajee jeremiayuwa 'ga naje rerowiari. Nitywi 'ga amũ je rerowiarukararũmũ 'ga upe. Tata pe oo ma'e 'ga wejue te. Ymã te 'gã ka'arana kwasiari inuga 'ga ree rakue. A'eramũ nipo tata pe 'ga o re

ka'arana mogytaara 'gã 'Jau “a'jea futat ra'e. Mama'e a'je are 'gã ka'arana kwasiari inuga rakue”, 'Jau nipo 'gã— 'Jau Jejui 'ga u'ama 'Uwa 'ga upe.

¹³—A'ere'ere'li futat je oi ene pyri. A'eramũ je 'au tekouwe aipo 'Jau enee 'gã nemianuwauwe, 'gã maku'iawamũ. Afutat je 'gã ku'ia teje'jawe. ¹⁴Eneje'ega je imome'wau'Jau'Japa 'gã nupe 'gã nerekou. Je najerea'ara'uweri mama'e tywer are. Jeremimu'efera 'gã nanẽ wea'are'emamũ mama'e tywer are nũ. Natejerowiare'ema 'gã 'Jawe etee rui ore jemogyi mama'e tywera apou. A'eramũ nipo eneje'ega rerowiare'ema 'gã oporomutare'emamũ 'gã nee 'gã jemogyramũ. ¹⁵Eroo jeremiayuwa 'gã je reewe 'awa ywy awi, na'ea'uweri je enee. Ea'gu ki 'gã mama'eukwaawa 'wyriar awi, a'e te je enee— 'Jau Jejui 'ga oporogytau u'ama 'Uwarete 'ga upe.

¹⁶—Na'auwara rui te 'ã je. A'eramũ je ree ojemu'e ma'e 'gã nanẽ wea'are'emamũ mama'e tywer are ajemogyau 'Jau. Mama'e esage apo are etee 'gã taea'at ajemogyau 'Jau. Naje rerowiare'ema 'gã 'Jawe rui 'gã jemogyi— 'Jau Jejui 'ga 'Uwarete 'ga upe u'ama oporogytau. ¹⁷—Emogy 'gã ejemiayuwamũ. Eneje'ega a'jea futat. Eje'eg imũ ejekwaawukat 'gã nupe— 'Jau Jejui 'ga 'Uwa 'ga upe u'ama. ¹⁸—Ene te 'ã je mur ape 'au ywy pe eje'ega mome'waramũ. A'eramũ je nan tee futat 'gã mokwasi'wau eneje'ega mome'waramũ. ¹⁹Awamũ je jemonoi enepo pe. Ene'eawer imũ etee futat nipo 'ã temanũmũ. A'eramũ nipo je rerowiaara 'gã ajemogyau eneremiayuwamũ je 'Jawe, mama'e apou enee je 'Jawerimũ— 'Jau Jejui 'ga oje'ega 'Uwarete 'ga upe u'ama.

²⁰—A'ere je natejewiriwara 'gã nee etee rui je porogytai enee. Anure nanẽ nipo 'gã oi okwasi'wau kwe pe je mome'wau 'gã nupe. A'eramũ nipo 'gã nenupara 'gã amũ je rerowiaa nanẽ nũ. A'eramũ je tejerowiaarama 'gã nee nanẽ teje'ega enee nũ. ²¹Afutut je majepi tee tup ma'e 'Jawe 'gã jemogya. Sã'ã ae majepi tee aeruwa. Nan tee 'gã tojekoty'ar esage jane ree 'Jau. Sã'ã jane majepi teewara 'Jawe jane rekoa. Nan 'gã nekoa je afutat nanẽ jarejepyri. A'eramũ nipo majepi 'yweteewara 'Jawe 'gã jemogyramũ 'gã nesakara 'gã je rerowiaa— 'Jau Jejui 'ga 'Uwa 'ga upe. ²²—Je 'ã esage ma'ea. A'eramũ ako ene je muorywukaa jarejepyriwara 'gã nupe ikue, ywagipewara 'gã nupe ikue. A'eramũ je nan tee futat 'gã muesageu tejesage 'Jawe. A'eramũ 'gã ajemogyau majepi 'yweteewara 'Jawe jane 'Jawe— 'Jau Jejui 'ga oporogytau u'ama 'Uwa 'ga upe. ²³—Je 'ã ako 'gã pype. Ene nanẽ 'ã ekou je pyri nũ. A'eramũ je rerowiaara 'gã majepi 'yweteewara 'Jawe etee futat ajemogyau. A'eramũ nipo je rerowiare'ema 'gã weapyoramũ ee. “A'jea futat 'ga Ruwarete 'ga poromutaramũ nanimenime 'ga ree ra'e. A'eramũ nipo nan tee futat 'gã oporomutaramũ jane ree nũ” 'e are nanẽ nipo 'gã weapyoramũ ajemogyau— 'Jau Jejui 'ga oje'ega 'Uwarete 'ga upe.

²⁴—Kiapi'ni. Eneporomutat ako je ree ywy apoe'emauwe futat ikue. Ma'eramũ 'ã ako je muorywukar ape ywagipewara 'gã nupe ikue. Jeresagea ako ywagipewara 'gã esaka ikue. 'Awamũ 'ã ene 'auwara 'gã nupe je rerowiarukaa nũ. A'eramũ je ywag ipe tejerowiaara 'gã neroo futaa. A'eramũ 'gã jeresagea resaka— 'Jau Jejui 'ga 'Uwarete 'ga upe u'ama oje'ega.

25—Kiapi'ni. Eneresageay te 'ã. Ene rerowiare'ema 'gã nenekwaawi futari. A'ere 'ã je ene kwaawi futari. A'eramũ 'ã 'awamũ jeremimu'e 'gã ene kwaapa futat. “A'jea futat 'ga Ruwarete 'ga 'ga muri rakue” 'ea 'gã ikwaapa 'awamũ—'jau Jejui 'ga 'Uwa 'ga upe. 26—Je akwaawukat ene 'gã nupe ai'i. 'Awamũ miamũ futat je tekou ene kwaawukaa 'gã nupe nũ. A'eramũ nipo 'gã je ree eneporomutara 'jawe etee futat 'gã oporomutamamũ ajuee. A'eramũ nipo je 'ã tekou 'gã pype— 'jau Jejui 'ga oje'ega monou u'ama 'Uwarete 'ga upe.

Jejui 'ga pykawet

(Mateu 26.47-56; Maku 14.43-50; Luka 22.47-53)

18 ¹Uwarete 'ga upe oporogytapaw ire Jejui 'ga awau jui. Wemimu'eramũ etee ore rerawau. A'eramũ ore arawau 'yekwa'wi raapa, Setrõ 'jawa raapa. Y'wa 'ywa tymaw ipe ore orowaẽma. ²Ore wawetea futat aipo jepi. Aipo pe futat Jejui 'ga ore rerawau ore mogytau jepi. A'eramũ Judas 'ga aipoa arawawera kwaapa. ³A'eramũ Judas 'ga peu futat jefaruu 'gã nerawau Jejui 'ga pyygukaa.

'Ga oe'emauwe mainana 'wryiara 'gã, fariseu 'gã netee 'jau jefaruu 'gã nupe: “Pe'je pejewau 'ga rupi Jejui 'ga pyyka”, 'jau 'ga 'gã nupe rai'i. Janeruwarete 'ga mogytaawa raarana 'gã nanẽ 'ga imonou 'gã nupi nũ. A'eramũ Judas 'ga 'gã nerawau Jejui 'ga resaukaa 'gã nupe. Muawa 'gã erawau. Tata nanẽ 'gã erawau wape resakaawamũ nũ. 'Ua 'gã owaẽma Jejui 'ga upe. ^{4,5}Judas 'ga akou jefaruu 'gã pype, 'gã po pe Jejui 'ga monoara 'ga poromũ.

Opyyk 'gã nura Jejui 'ga ikwaapa ojee. A'eramũ 'ga awau 'gã nowosõu.

—Awÿja te peekat pejemogyau?— 'jau 'ga 'gã nupe.

—Jejui 'ga ore aruekat arakou, Nasare pe waranup ma'efera 'ga ore aruekat arakou— 'jau 'gã 'ga upe.

—Koromũ futat je rekoi— 'jau 'ga 'gã nupe aipo 'eramũ.

⁶Aipo ojeupe 'ga 'eramũ, 'ga upe 'ut ma'efera 'gã ojewya akupeu, awau u'aa ywyu. ⁷A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Awÿja rekaa te pejot?— 'jau 'ga 'gã nupe nũ.

—Jejui 'ga ore aruekat, Nasare pe waranup ma'efera 'ga ore aruekat arakou— 'jau 'gã 'ga upe.

⁸—Koromũ futat je rekoi, a'e je ako pẽ nupe ko. Je ree pejeporopygyiweramũ ki je etee futat je pyyk pejepe. Pekok kasi jeremimu'efera 'gã nee ne— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁹Uwarete 'ga upe oje'ega monopypawer are futat 'ga 'i rai'i. “Tejeupe eneremimurera 'gã a'gui, Kiapi'ni. Noka'jami futari 'ga amũ je wi”, 'jau Jejui 'ga 'Uwarete 'ga upe rai'i. A'eramũ 'ga a'e are 'jau jefaruu 'gã nupe “Tene ki 'gã oi”, 'jau jupe.

¹⁰Aipo Jejui 'ga je'ega renupawe Simão Pedro 'ga ogyuu rekyita yrũ awi. A'eramũ 'ga mainana 'wryiararete 'ga remiyuwa namĩ monoka ogyuu pyu. Furuk. 'Ga jakwatawa katywara 'ga namĩ yypa. Inamĩ yywipyrera 'ga rera Mauku.

¹¹—Ereapo awi nanuara! Ere ejyuu munepa ejy ryrũ pype nũ— 'jau Jejui 'ga Pedro 'ga upe. —Jeruwarete 'ga remifutar imũ futat 'gã nuri je pyyka. A'eramũ je tejereko tywerukaa 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

Anasi 'ga rog ipe 'ga reroowet

¹²A'eramũ jefaruu 'gã, o'wryiara 'ga retee Jejui 'ga pyyka ifaa. Janeruwarete 'ga mogytaawa raarana 'gã nanẽ 'gã poaa Jejui 'ga far are. ¹³Ga far ire 'gã 'ga rerawau Anasi 'ga rog ipe ra'ne. Aiporamũ Kaifasi 'ga mainana 'wryiararetea. Anasi 'ga Kaifasi 'ga ratyuwa. ¹⁴Aipo Kaifasi 'ga futat 'jau judeu 'gã 'wryia'ri upe rai'i: “Tene Jejui 'ga manũ. 'Ga manũ re nipo romanũ 'gã jane apisawe'em”, 'jau 'ga 'wryia'ri upe rai'i.

Pedro 'ga Jejui 'ga kwakupa

(Mateu 26.57-58,69-70; Maku 14.53-54,66-80; Luka 22.54-57)

¹⁵Anasi 'ga rog ipe 'gã Jejui 'ga rerooramũ, Simão Pedro 'ga awau 'ga rewiri. 'Ga amũ nanẽ awau 'ga rewiri nũ, Jejui 'ga remimu'efera 'ga nanẽ awau 'ga rewiri nũ. Mainana 'wryiararete remiesapytera 'ga poromũ. A'eramũ 'ga awau osou Jejui 'ga rupi, mainana 'wryiara 'ga roga osoma pype. ¹⁶A'ere Pedro 'ga nosei 'gã nupi. Iosoma rokwar ipe te 'ga pytai. A'eramũ ose ma'e 'ga awau ojewya oje'ega iosoma rokwarra raarana eẽ upe: —Tene jejekoty'aawa 'ga resei i— 'jau 'ga awau eẽ upe.

A'eramũ eẽ Pedro 'ga mogeu.

¹⁷A'ere eẽ Pedro 'ga upe eẽ 'i:

—Nawã nemipygya kĩa remiayuwã rüi nipo ene?— 'jau eẽ 'ga upe.

—Naani nũ i— 'jau Pedro 'ga eẽ upe.

¹⁸Iro'ysagay 'gã nupe. A'eramũ mainana 'wryiara remiayuwã 'gã, Jarejuwarete 'ga mogytaawa raarana 'gã netee 'upa ojepe'jau tata are. A'eramũ Pedro 'ga ojepe'jau u'ama 'gã pyri.

Mainana 'wryiara 'ga poronupawet

(Maku 26.59-66; Maku 14.55-64; Luka 22.66-71)

¹⁹A'eramũ mainana 'wryiararetefera 'ga, Anasi 'ga 'jau Jejui 'ga upe: —Ma'ja are te 'gã eremule'jepi? Awÿja te eremule'jepi?— 'jau 'ga 'ga upe.

²⁰A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Pẽ neape futat te 'ã je porogytai 'gã nupe jepi. Judeu 'gã jatykaaw ipe, Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe. Mĩmer imũ je 'ã 'gã mu'jau pẽnemiesagamũ jepi— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. ²¹—Ma'eramũ sipo je moporogytaukar ape ejeupe? Je renuparera 'gã tomome'u enee kũi. 'Gã okwaap futat je'eawera kũi— 'jau Jejui 'ga 'ga upe u'ama.

²²Aipo 'ga 'eramũ jefaruuna'nĩ 'ga amũ Jejui 'ga reakwapeteka.

—Aipo ere te nipo mainana 'wryiararete 'ga upe ki sa?— 'jau 'ga 'ga upe.

²³A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Mama'e tywera mü je imome'u re amunipo 'ã mama'e tywera ere jee 'auwara 'gã nemianuwamü. Mama'e a'jea je 'eramü ma'eramü ene je reakwapetegukaa 'ga upe ki 'ei?— 'jau Jejui 'ga Anasi 'ga upe.

²⁴A'eramü Anasi 'ga Jejui 'ga rerawaukaa Jarejuwarete 'ga mogytaawa raarana 'gã nupe. 'Ga faa 'gã erawau Kaifasi 'ga upe. Mainana 'wryiararete 'ga poromü Kaifasiramü.

Pedro 'ga 'ga kwakuwu'japa

(Mateu 26.71-75; Maku 14.69-72; Luka 22.58-62)

²⁵A'e pype Pedro 'ga ojepe'jau u'ama. A'e pe ojepe'e ma'e 'gã amü 'jau 'ga upe: —Na'ga remimu'ea rüi nipo ene ki sa?— 'jau 'gã 'ga upe.

A'eramü Pedro 'ga 'jau:

—Naani nü'ü.

²⁶A'eramü mainana 'wryiararete remiayuwa 'ga amü oporonupa ee Pedro 'ga upe nü. 'Ga upe ee oporonup ma'e 'ga inamü ywipywera 'ga pytuna 'ga.

—Naene rüi nipo ore aruesak Jejui 'ga pykaw ipe ra'e ki sa?— 'jau 'ga 'ga upe.

²⁷—Tee. Naani nü'ü. Nakwaawi je 'ga nü'ü. Awýja upe pëe 'jau 'ü?— 'jau etee Pedro 'ga 'ga upe nü.

A'erauwe wyrasokwë oje'ega.

Piratu 'ga upe Jejui 'ga reroowet

(Mateu 27.1-2,11-14; Maku 15.1-5; Luka 23.1-5)

²⁸Ai'iwetetewe 'gã Jejui 'ga rerawau Kaifasi 'ga rog awi. 'Wryiararete 'ga rog ipe 'gã 'ga rerawau, Piratu 'ga rog ipe. Ku'emaiaiw are futat 'gã 'ga rerawau 'ga rog ipe. Judeu 'gã 'wryia'ri 'gã Piratu 'ga roga pype osowe'em. Piratu 'ga judeue'ema. Judeu 'gã osowarüe'em judeue'ema 'gã nog ipe ra'e jepi. “'Ga roga pype jarese re jane jemoky'ai Jarejuwarete 'ga upe. A'eramü jane mama'e 'wawarüe'em jarejatykaaw ipe”, 'jau 'gã ajaupe. A'eramü 'gã osowe'em. ²⁹A'eramü Piratu 'ga uëma oje'ega 'gã nupe:

—Mama'e tywera te 'ga wapo pë nupe ra'e?— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁰—Mama'e tywera 'gã iapoe'em ire amunipo 'ã ore narueruri 'ga ene upe— 'jau 'gã 'ga upe.

³¹A'eramü Piratu 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pe'je ajee 'ga rerawau erekou tyweaete pejeypy 'gã nemikwasiarer imü etee futat— 'jau 'ga 'gã nupe.

—Naani. 'Ga juka are ofefueweramü. A'ere 'ã pëe romanünamü pe'je oree jepi: “Pejuka kasi 'ga amü ne. Ore tee arajukaarü 'gã amü”, 'jau 'ã pëe oree jepi. A'eramü ore 'ga jukawarüe'em— 'jau 'gã 'ga upe. —Ere eje'ega mýina oree. Toromono 'ga imu'ama 'ga jywa pypiraa 'ypeywar are 'jau— 'jau 'gã 'ga upe.

³²Ymã Jejui 'ga amanüawama mome'ui oree ai'i. “'Ypeywar are nipo 'gã je monoi je mu'ama”, 'jau 'ga ai'i. A'eramü Janeruwarete 'ga te “'ypeywar are 'ga monoukaa 'ga jukaukaa oree” 'e are 'gã mu'eukaa.

³³Aipo 'erauwe Piratu 'ga awau osou wog ipe nũ. Jejuí 'ga rerurukaa 'gã nupe.
—A'jea te ene judeu 'gã 'wyríaramũ?— 'jau Piratu 'ga Jejuí 'ga upe.

³⁴—Ene futat te aipo ere? Amutee 'ga aipo 'ea te ra'u ere futat nũ?—
'jau Jejuí 'ga 'ga upe.

³⁵—Judeua sipo je ako enee? Enepytuna 'gã futat te 'ã 'au ene murukat
ene moporogytaukaa jee. Maran ene ekou 'gã nupe ra'e, a'e te je a'í kũí?—
'jau Piratu 'ga 'ga upe.

³⁶—Na'awa ywy pewara 'wyríara 'jawe rüí te 'ã je. 'Gã 'jawe je reko
re amunipo 'ã jeremiayuwa 'gã 'gã nowajaa je monoukare'ema judeu 'gã
'wyríari 'gã po pe. A'ere je na'auwara 'wyríaramũ rüí— 'jau Jejuí 'ga 'ga upe.

³⁷A'eramũ Piratu 'ga 'jau 'ga upe nũ:

—'Wyríararetea futat nipo ajee ene ki sa?— 'jau 'ga 'ga upe.

—A'jea futat je 'wyríaretea je rekoi. Mama'e a'je are 'gã mu'jaawamũ je
ruri ywy pe te'aa tey ã wi ikue. Mama'e a'je renupara 'gã jeje'ega wenup.
A'eramũ 'gã ajemogyau jeremiayuwamũ— 'jau Jejuí 'ga 'ga upe.

³⁸—Ma'ja a'eramũ mama'e a'jea ki 'ei?— 'jau Piratu 'ga 'ga upe.

'Gã nupe Jejuí 'ga monoawet

(Mateu 27.15-31; Maku 15.6-20; Luka 23.13-25)

Aipo 'erauwe Piratu 'ga awau uẽma, ukupepe oje'ega 'gã nupe nũ:

—Nuapoi futari 'ga mama'e tywera ra'e. A'eramũ je 'ga jukaukare'ema. ³⁹A'awa
maraka apoawa upe iwaẽmauwe je 'ã pẽnemifutara 'ga renuẽma moromunepaw
awi jepi. Pefutat te je judeuramũ peje'wyríararetea muẽma?— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁴⁰—Naani— 'jau 'gã wafukaita. —Naani. Na'ga rüí emuẽm oree.

Parapasi 'ga te emuẽm oree— 'jau 'gã wafukaita 'ga upe.

Aipo Parapasi 'ga oporojuka ma'ea futat.

19 ¹Aipo ojeupe 'erauwe Piratu 'ga 'jau jefaruu 'gã nupe:
—Pe'je 'ga rerawau 'ga mopimopika.

²A'erauwe 'gã 'ga rerawau 'ga mopika. A'ere 'gã juapekagüü muapỹina
'ga akagyrunamũ iapou 'ga upe. A'eramũ 'gã imonou imunepa 'ga
akaga pype. A'eramũ 'gã 'wyríararete raity piraga munepa 'ga wi, 'ga
rerekoemãawamũ. ³Ojowyjewya 'gã 'ga rerekoemãu 'ga rerekou:

—Ene te 'ã judeu 'gã 'wyríararetea ra'e jepi. A'ere 'awamũ ereko
'wyríarareteramũ nakwaparimũ rüí futat 'gã nupe ki 'ei— 'jau 'gã 'ga upe.

'Ga jaita 'ga rerekou opo afuapyka erofaa 'ga ree.

⁴A'ere Piratu 'ga awau uẽma oje'ega ukupepewara 'gã nupe nũ:

—Peapyka ki je ree. Arurukat je 'ga 'au nũ. “Nuapoi futari 'ga mama'e
tywera ra'e”, a'e je tekou pẽ nupe— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁵A'e pype 'gã Jejuí 'ga rerua enuẽma 'gã nupe nũ. 'Wyríararete raitya
'gã imunepa 'ga wi juakagyrua reewe. 'Ga ãmauwe Piratu 'ga 'jau 'gã nupe:
—Pemã'ẽ 'ga ree— 'jau Piratu 'ga 'gã nupe.

⁶Jejuí 'ga resakawe 'gã 'jau:

—Emu'amukat futat Jejuí 'ga 'ypeywar are 'gã nupe— 'jau 'gã Piratu 'ga upe, wafukaita.

Aipo wafukai ma'e 'gã mainana 'wyriara 'gã neewe Janeruwarete 'ga mogytaawa raarana 'gã neewe wafukaita Piratu 'ga upe.

—Pëẽ futat te aipo pe'je. Je najeporujukaweri 'ga ree. “Nuapoi 'ga mama'e tywera”, a'e je ako pë nupe ko— 'jau Piratu 'ga 'gã nupe. —Pëẽ te pejuka 'ga. Je najukaa'uweri 'ga— 'jau 'ga 'gã nupe.

7—Naani. “Je futat Jarejuwarete 'ga ra'yra”, e'i 'ga oree ikue. A'eramũ ore oroporojukaweramũ 'ga ree. Orey py 'gã ka'arana okwasiat aipo are rakue. A'eramũ ore oroporojukaweramũ 'ga ree, 'gã nemikwasiarer imũ etee futat— 'jau 'gã 'ga upe.

8Aipo renupawe Piratu 'ga okyjau kwaiwete u'ama. 9A'eramũ Piratu 'ga awau osou wog ipe nũ. A'ere 'ga oporonupa ee Jejuí 'ga upe:

—Mõ awi ene ejua rai'i ki 'ei?— 'jau 'ga Jejuí 'ga upe.

A'ere Jejuí 'ga noje'egi 'ga upe.

10—Ma'eramũ ene eje'ege'ema jee ki 'ei? Nerekwaawi nipo ejewi je 'gã momoirukara ki 'ei? Enemanũwet te ra'u nũ?— 'jau Piratu 'ga 'ga upe.

11—Jeruwarete 'ga te 'ã wapoukat rëwëjëmĩ enee. A'eramũ 'ã ene mama'e apou rëwëjëmĩ je ree 'agamũ. Jeruwarete 'ga tywe'em ire amunipo 'ã nereapoa'uweri nanuara jee. A'ere 'ã Jeruwarete 'ga te nan je rerekoukari enee— 'jau 'ga 'ga upe. —A'eramũ 'agamũ ejeupe je reruara 'gã mama'e tywera apou ene apyraapa— 'jau Jejuí 'ga Piratu 'ga upe.

12Aipo renupa taetu Piratu 'ga Jejuí 'ga wi opoir are afuweramũ.

—Apoit je 'ga wi— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'ere 'gã 'i etee Piratu 'ga upe:

—'Ga wi epoir ire nipo naRoma ywy pewara 'gã 'wyriara 'ga jekoty'laawa rüi ereko— 'jau 'gã wafukaita 'ga upe. —“Je futat 'wyriararetea”, e'i te 'ã Jejuí 'ga oree. A'eramũ 'ga akou jane'wyriara 'ga ree iporomutare'emamũ. A'eramũ nipo jane'wyriara 'ga, Sesa 'ga, amara'neramũ ene ree 'ga wi ene poiramũ— 'jau 'gã wafukaita 'ga upe.

13Aipo 'erauwe Piratu 'ga Jejuí 'ga rerurukaa enuëma morogyta apoaw ipe. Piratu 'ga wapyka awau 'üina morogyta apoaw ipe. Peu 'gã itapewa monou ipypekau te'yjupawa py'apykawamũ. Judeu 'ga je'eg imũ 'gã enüina *Gapata* 'jau jupe. 14Sexta feira rupi aje kwara kwawamũ Piratu 'ga wapyka oje'ega 'gã nupe. Sabadoa maraka apoawa judeu 'gã nupe. A'eramũ Piratu 'ga 'jau:

—Koromũ pë'wyriararetea 'awamũ!— 'jau 'ga 'gã nupe.

15—Naani. Ere ki 'ga mu'amukaa futat 'gã nupe 'ypeywar are, 'ga jywa pypirarukaa 'ga manüawamũ— 'jau 'gã wafukaita 'ga upe.

—Pëfuewet futat nipo ajee peje'wyriararetea je ijukaukar are?— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ mainana 'wyriara 'gã 'jau 'ga upe:

—Sesa 'ga tee futat jane'wyriararetea— 'jau 'gã 'ga upe.

16A'eramũ Piratu 'ga Jejuí 'ga monou jefaruu 'gã nupe.

—Pe'je 'ga rerawau 'ga mu'ama 'ypeywar are— 'jau 'ga 'gã nupe.
A'eramũ 'gã 'ga rerawau.

'Ypeywar are Jejui 'ga monoawet
(Mateu 27.32-44; Maku 15.21-32; Luka 23.26-43)

¹⁷Jejui 'ga futat 'ypeywaruu rerawau erekou. Erawau 'gã erowaẽma ae apisawa upe, aeakagera 'jawewara 'jawa upe. Judeu 'gã je'eg imũ era *Gogata*.

¹⁸Peu futat 'gã 'ga monou imu'ama 'ypeywar are. 'Ga jywaa 'gã ipypiraa 'ypeywar are. Itajuu pyu 'gã 'ga pokutuka, 'ga pya nanẽ nũ. A'ere 'gã 'ga monou imowya imu'ama 'ypeywar are futat. Mukũja 'gã põ'õ me Jejui 'ga mu'ama 'ypeywar are. 'Gã nekoa futat 'gã imonou imu'ama. ¹⁹A'ere Piratu 'ga 'yjepa'nĩ kwasiaa imonoukaa inuga Jejui 'ga apyte'rarimũ. Jejui 'ga Nasare pe waranup ma'efera 'ga. “Judeu 'gã 'wyriararetea” 'ea 'ga imonou inuga 'yjepa'nĩ are. Muapyyra 'gã je'eg imũ 'ga ikwasiaa inuga. Judeu 'gã je'eg imũ, romanũ 'gã je'eg imũ, grego 'gã je'eg imũ 'jau 'ga inuga ikwasiaa.

²⁰Ae apisawa namukui 'upa Jerusareg awi. A'eramũ 'gã kwaiwete okwapa ipyu. A'eramũ 'gã Piratu 'ga remikwasiarera mogytau.

²¹Ikwasiaripyra resakawe mainana 'wyriara 'gã 'jau Piratu 'ga upe: —“Judeu 'gã 'wyriararetea 'ga” 'ea ereapo awi. “Je te 'ã judeu 'ga 'wyriararete” 'ea te enug 'yjepa'nĩ are— 'jau 'gã Piratu 'ga upe.

²²—Naani. Anug ako je ikwasiaa ko. Tene a'ea etee futat tuwi— 'jau etee Piratu 'ga 'gã nupe.

²³'Ypeywar are Jejui 'ga mu'am ire jefaruu 'gã 'ga raity me'ega ajaupe. Irũpãwẽ 'gã ime'ega 'upa ajaupe. A'eramũ 'gã juejue 'ga raity mũ pyyka ojeupe. A'ere 'ga raity pe nojemomygi futari. Ipirugipyra etee. ²⁴A'eramũ 'gã 'jau ajaupe: —Simonorog awi. Ita'i 'jawewara simomot esaka ee 'jau, “Awỹja sipo weroo” 'e are 'jau— 'jau 'gã ajaupe.

Ymã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'ga amũ upe 'ga raity are rakue: “Jeraitya nipo 'gã imojo'ojo'oka ajaupe.

Ita'i 'jawewara nipo 'gã imomoa jeraityfer are”, 'jau 'gã ikwasiaa rakue. A'eramũ jefaruu 'gã aipo apou 'ga raityfera mojo'okawamũ.

²⁵A'e pype Jejui 'ga y ãẽ u'ama wa'yra 'ga pyri, 'ypeywar are 'ga 'lamamũ. 'Ga y'yra ãẽ, Mari Matarena ãẽ, Kriopasi 'ga remireko ãẽ. ãẽ rera Mari nanẽ nũ. Mĩmera 'gã u'ama 'ga pyri katu katu.

²⁶Wemimutaramũ je pyri oy ãẽ resakawe Jejui 'ga 'jau ãẽ upe: —'Awamũ 'ga enera'yra 'jawe enee, a'ni— 'jau 'ga oy ãẽ upe.

²⁷A'ere 'ga 'jau jee:

—Eney 'jawe ãẽ 'awamũ enee. Ejejuka esage ki ãẽ ree— 'jau 'ga jee. A'eramũ je 'ga y ãẽ rerawau teje'wyr ipe, tejejukau ãẽ ree.

Jejuí 'ga manūawet

(Mateu 27.45-56; Maku 15.33-41; Luka 23.44-49)

²⁸Aipo 'e re Jejuí 'ga 'jau ojeupe: “Teporowykya je aapopap”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramū 'ga 'jau 'gã nupe:

—Je'yuwei je.

Ymã 'ga amū ka'arana kwasiaa 'ga 'yuwei are rakue. A'eramū 'ga aipo 'jau.

²⁹Peu futat y'way ajaiwa 'ūina y'a pype. A'eramū jefaruu 'ga amū amynejuranūū monou ipymiãu y'way ajaiwa pype. A'ere 'ga imonou 'ywa rapefã are, isipu 'jawa rapefã are imonou 'ga upe.

³⁰Ipyter ire Jejuí 'ga 'jau:

—Aapopap je teporowykya— 'jau 'ga.

Aipo 'e re 'ga wakaga muããpya. A'eramū futat amanūmū.

Jejuí 'ga ywÿi kutukawet

³¹A'ere'ere'i judeu 'gã 'wyrria'ria awau oje'ega Piratu 'ga upe:

—'Ypeywar arewara 'gã netymakaga emopëpenukat jefaruu 'gã nupe.

Tamanū 'gã kamësiete wetymakaga mopenamū 'jau— 'jau 'gã 'ga upe. — Kwara rese'emaue 'gã netefera simut imojypa 'jau— 'jau 'gã awau 'ga upe.

Ai'iwe sabado. Sabado morowykye'ema 'gã nupe. Aipoa morowykye'ema 'gã maraka apoawa nanë nū. A'eramū 'gã 'gã neumera mu'amukare'ema peu.

³²Aipo ojeupe 'erauwe Piratu 'ga jefaruu 'gã monou 'ypeywar arewara 'gã netymakaga mopëpenukaa 'gã nupe. A'erauwe 'gã awau ajepeja 'ga retymakaga mopena se'. Ajepeja 'ga ma'e nū se' imopëpena 'gã 'gã nui.

³³A'ere 'gã Jejuí 'ga ma'ea nomopeni. Amanū 'ga 'gã nura renunewe. A'eramū 'gã 'ga retymakaga mopenema.

—Tÿÿ. Amanū 'ga ra'e nū'ū— 'jau 'gã ajaupe.

³⁴A'eramū 'ga amū Jejuí 'ga ywÿi kutuka etee jyyu pyu. A'eramū 'ga rya ojeko'woka 'ga kutukawera rupi 'y reewe futat.

³⁵⁻³⁷Ymã 'ga amū ka'arana kwasiaa Jejuí 'ga ree rakue: “Nomopeni futari 'gã 'ga kaga mū”, 'jau 'ga ikwasiaa inuga rakue. A'eferupi tee Janeruwarete 'ga 'ga retymakaga mopenukare'ema 'gã nupe. Ajepeja 'ga ikwasiaa ka'aran are: “Anure nipo 'gã wemiywÿikutugera 'ga resagi”, 'jau nanë 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue nū.

Jejuí 'ga manūa je aesak. A'eramū je ikwasiaa ka'aran are pë nupe, Jejuí 'ga rerowiarukaawamū pë nupe. Mama'e a'jea etee te je amome'u. Aesak futat je 'ga manūa. A'eramū je 'ga mome'wau futat pë nupe.

Ita kwara pype Jejuí 'ga monoawet

(Mateu 27.57-61; Maku 15.42-47; Luka 23.50-56)

³⁸A'ere Jose 'ga, Arimateja pewarera 'ga awau oje'ega Piratu 'ga upe:

—Tene je Jejuí 'ga reumera muri imojypa 'ypeywar awi— 'jau 'ga awau 'ga upe.

Aipoa 'ga Jose 'ga Jejuí 'ga rerowiaara 'ga futat. A'ere 'ga nojemome'ui tee 'gã nupe rai'i. Okyje 'ga judeu 'gã 'wyríari 'gã nui rai'i. Aipoa 'ga awau oje'ega Piratu 'ga upe.

Aipo ojeupe 'erauwe Piratu 'ga 'jau 'ga upe:

—Nai'i. Ere ajee ewau 'ga mosoka erawau ita kwaruu pype inuga— 'jau 'ga 'ga upe.

A'erauwe Jose 'ga awau 'ga mosoka 'ypeywar awi 'ga rerawau inuga ita kwaruu pype. ³⁹Nikutemu 'ga nanē awau Jose 'ga rupi. Ypytunimū Jejuí 'ga upe oporogyta ma'efera 'ga futat poromū Nikutemuramū. 'Ga awau Jose 'ga rupi. Kwaiwete 'gã jany kasiga rerawau. Trítai siku kirua 'gã jany kasiga rerawau. Aipoa jany kasiga imojopypepyrera. Mira 'jawa 'gã imojopypeu aloes 'jaw are jany kasigamū. ⁴⁰Aipoa 'gã erawau taity fuku are eko'woka. Aipoa ee eko'wog ire 'gã 'ga reumera mamana taity fuku pyu. Aipoa judeu 'gã nemiapoa futat. A'eramū 'gã ipokwaapa.

⁴¹Ae apisawa pyri y'wa 'ywa tymawera 'upa. Itymawer ipe ita kwaruu 'ūina, aereumera ma'ea 'ūina. Aipoa ita kwaruu ipyau ate. Nomonoí we futat 'gã aereumera ipype. Jejuí 'ga tāmējē futat 'gã omono aipo ita kwara pype. ⁴²A'e pe te futat 'gã 'ga monou. Namukui futari 'ga manūawer awi. A'eramū 'gã peu etee futat 'ga monou.

—Kwara rese'emauwe simateepap 'jau, morowykye'ema upe iwaēme'emauwe 'jau— 'jau 'gã ajaupe.

Jejuí 'ga rupawet

(Mateu 28.1-8; Maku 16.1-8; Luka 24.1-12)

20 ¹Ikoai'i, Mari Matarena ēē awau ita kwaruu pe, ypytu'nīnauwe. Domingo rupi ēē awau esaka. Ita kwaruu rawopytymawera ēē esaka. Ita ojepe'au ikwar awi. ²Esakawe ēē 'ua ujāna imome'wau oree. Simão Pedro 'ga retee je tekou. A'eramū ēē 'ua imome'wau oree:

—Janejara kiā reumera wā wenuēm erawau rai'i. Nikwaawi jane 'awamū wā imonoawera— 'jau ēē oree 'ua imome'wau.

³Orojeupe aipo 'erauwe ore arawau arujāna ita kwaruu repejāna. ⁴A'ere je Pedro 'ga feni. A'eramū je ra'ne tewau tewaēma jupe. ⁵Tewaēmawe je tewau teāāpyramū temā'jāu ikwara rupi. 'Ga auwanawera etee je esaka. A'ere je nasei esaka. ⁶A'ere Simão Pedro 'ga ruri owaēma osowayayau awau ikwara pype. A'eramū 'ga nanē 'ga auwanawera etee esaka nū. Irāā'ā tuwamū. ⁷'Ga akaga auwanawera 'jau 'ga esaka. Aipoa taitya 'upe'ema 'ga reumera auwanawera pyri. ⁸A'eramū je tesou esaka. Taity resakawe je Jejuí 'ga ferapawera rerowiaa. ⁹'Ga auwanawera resake'ema ore orojeapyoe'emamū 'ga feraw are. Ymā 'gã amū ka'arana kwasiari Jejuí 'ga feraw are rakue. A'ere ore norereapyoi ee rai'i. A'ere je 'ga auwanawera resag ire 'ga ferapawera rerowiari. ¹⁰A'eramū ore arawau orojewya orojog ipe nū.

Mari Matarena êê Jejui 'ga resaka
(*Mateu 28.9-10; Maku 16.9-11*)

¹¹ A'eramũ Mari Matarena êê awau ojewya ajaa'wau u'ama ita kwaruu pyri. Ajaa'waw ipe êê wããpyramũ amãljãu ita kwara raipy are. ¹² Mukũja êê ywagipewara 'gã nesaka. 'Gã naitya waparasiayramũ 'gã nee. Majepeja 'ga 'ũina 'ga akaga rupawer ipe. Ajepeja 'ga 'ũina 'ga py renawer ipe. ¹³ A'eramũ 'gã oje'ega Mari êê upe:

—Ma'ja are ene ejaa'wau ra'e i?— 'jau 'gã êê upe.

A'eramũ êê 'jau:

—Jejararete kiã reumera wã weroo 'aw awi ra'e. Marupi katu nipo wã erooi ra'e?— 'jau êê 'gã nupe.

¹⁴ A'e pype êê ojerowaka'li wea yse'iramũ Jejui 'ga ree numiamũ. Êê pyri agawewi 'ga u'ama. A'etea êê nuesagi katu 'ga.

¹⁵ —Ma'ja ene iapirũmũ ekou i? Awỹja ene ekaa i?— 'jau 'ga êê upe.

A'eramũ êê 'jau ojeupe: “Itymipyrrera raarana kiã sipo 'ã 'i”, 'jau êê ojeupe. A'eramũ êê 'jau 'ga upe:

—Ene nipo kiã reumera ererojyi ra'e. Emome'u etee jee. Too kiã reumera rerua tejeypyri 'jau— 'jau êê 'ga upe.

¹⁶ A'eramũ Jejui 'ga êê renũina:

—Maria.

Wenũjamũ êê ojerowaka 'ga ree. Amãljãu 'ga ree, 'ga resaka katu.

—Koo. Ene futat te ra'u nũ, Kul'jyp!— 'jau êê 'ga upe.

(Judeu 'gã je'eg imũ êê 'jau *Raponi*. Amu'jara 'gã nupe judeu 'gã aipo 'jau.)

¹⁷ —Je kog awi ape— 'jau 'ga êê upe. —Nooi we je tejeupia Tejuwarete 'ga pyri. Ere ewau jeje'ega mome'wau je rerowiaara 'gã nupe: “Tejuwarete 'ga pyri je oi. Pẽnuwaretea 'ga nanẽ nũ. A'eramũ je tewau Jarejuwarete 'ga pyri, e'i kiã oje'ega rerurukaa pẽ nupe ko”, ere ki 'gã nupe— 'jau 'ga êê upe.

¹⁸ A'eramũ Mari Matarena êê awau imome'wau oree:

—Jarejararete kiã je aesak ko nũ— 'jau êê oree.

A'eramũ êê Jejui 'ga je'ega mome'wau oree.

'Ga remimu'efera 'gã 'ga resaka
(*Mateu 28.16-20; Maku 16.14-18; Luka 24.36-49*)

¹⁹ Aipo 'ara, ppytuna rupi, ore Jejui 'ga remimu'eramũ arajatykau 'og ipe arajupa. Orokyje ore judeu 'gã 'wryia'ri 'gã nui. A'eramũ ore 'okwara motypa orojee. Poje Jejui 'ga ojesaukaa ore pyter ipe:

—Pẽpy'ata'wa etee te 'awamũ ki 'ei— 'jau 'ga oree.

²⁰ Aipo 'e re 'ga opo kutukawera resaukaa oree. Oywỹi kutukawera nanẽ 'ga esaukaa. Orojararete 'ga resakawe ore orojekõẽãjamũ nũ.

²¹ A'eramũ Jejui 'ga 'jau'japa oree nũ:

—Pëpy'ata'waawa owaẽm pẽ nupe. Janeruwarete 'ga je mut 'au ojemome'waukaa pẽ nupe ikue. Nan tee futat je pẽ monoi kwe pewara 'gã nupe tejemome'waukaa— 'jau 'ga oree.

²²Aipo 'e re 'ga opytuú ore pyau.

—'Awamũ je Jarejuwarete 'ga 'Agesage monoi pẽ nupe. Pejeku'iu 'ga pemut pejejepyri— 'jau 'ga oree. ²³—'Gã amũ nupe pẽẽ 'jau, “Janeruwarete 'ga pëtywera omoit pẽ nui”, pẽẽ 'eramũ 'ga imoiri futari 'gã nui. 'Gã amũ nupe “Pëtywera 'ga nomoiri futari pẽ nui”, 'gã nupe pẽẽ 'eramũ 'ga nomoiri futari 'gã nui— 'jau Jejuí 'ga oree ikue.

Tome 'ga nuerowiara'nei 'ga

²⁴Ore upe Jejuí 'ga jesaukaramũ 'ga remimu'efera 'ga amũ otywe'emamũ ore pype. Tome 'ga, kunumĩ jopewera 'ga, otywe'emamũ.

²⁵A'eramũ ore Tome 'ga rekoa 'jau 'ga upe:

—Jarejararete 'ga ore aruesak ko— 'jau ore 'ga upe.

A'ere Tome 'ga nuerowiari tee oreje'ega.

—'Ga pokutukawera resake'ema je narowiari futari 'ga ferawa. Tefãa 'ga pokutukawer are imonowe'em je narowiari futari 'ga ferawa. 'Ga ywỹi kutukawer are tepo monowe'em je narowiari futari 'ga ferawa— 'jau etee 'ga oree, ojeupe ore imome'uramũ.

²⁶Ikowara morowykye'ema rupi ore Jejuí 'ga remimu'eramũ arajatykau nũ. Aiporamũ Tome 'ga akou ore pype. Orojeawopytyma wëjëmĩ futat arajupa arajatykau peu nũ. Poje Jejuí 'ga 'ua u'ama ore pype nũ.

—Pëpy'ata'waawa 'ut pẽ nupe nũ ki 'ei— 'jau 'ga oree.

²⁷A'eramũ 'ga 'jau Tome 'ga upe:

—Efã erut imowyka jepo kutukawer are. Jeywỹi kutukawer are nanẽ ene epo mujaa nũ— 'jau 'ga Tome 'ga upe. —Au'je ki je ferapawera rerowiare'em ire. Je ferapawera ki erowiat katu katu 'awamũ— 'jau 'ga 'ga upe.

²⁸A'eramũ Tome 'ga 'jau 'ga upe:

—Ene te jejararetea. Ene te 'ã Jarejuwarete 'ga 'jawe futat— 'jau Tome 'ga Jejuí 'ga upe.

²⁹—Je resag ire etee 'ã je rerowiar ape? Je resake'ema miamũ 'gã amũ je rerowiari futari ajemogyau. Aipo 'gã ekõẽãi futat ajemogyau— 'jau 'ga 'ga upe.

³⁰Aeremiapoe'ema Jejuí 'ga iapou kwaiwete ore reape ikue. A'ere je nomome'upawi pẽ nupe. ³¹A'ere je mama'e mũ mome'ui ikwasiaa ka'aran are inuga pẽ nupe, “Jejuí 'ga Jarejuwarete 'ga remimurera 'ga futat” 'e rerowiarukaawamũ pẽ nupe. “Jejuí 'ga Jarejuwarete 'ga ra'yraretea futat” 'ea nanẽ je erowiarukaa pẽ nupe nũ. Werowiar ire 'ga pẽ mogyi ojepyri nakwaparimũ ete rũi futat.

'Yisiga pype 'ga jesaukaawet

21 ¹Anure Jejui 'ga ojesaukaru'japa oree ikue nũ, ypia reme'y'warimũ ikue. Tiperia 'jawa reme'y'warimũ 'ga ojesaukaru'japa oree ikue nũ.

²Jejui 'ga resakaw ipe ore arakou pãwẽ pãwẽ. Simão Pedro 'ga, Tome 'ga. Kunumĩ jopewet 'jau ore Tome 'ga upe. Natanaeu 'ga. Aipo 'ga 'ua Kana 'jawa amunaw awi. Garireja ywy pype Kana 'jawa 'upa. Sepeteu 'ga ra'yramũ ore, mukũi tekotee 'gã 'jau. Mĩmeramũ ore arakou pãwẽ pãwẽ.

³A'eramũ Simão Pedro 'ga 'jau:

—Oo je pira ppyka— 'jau 'ga oree.

—Ore nanẽ oroo futat ene rupi nũ— 'jau ore 'ga upe.

A'eramũ ore arawaupap aru'aa yaruu pype. Koypyttunamuku ore taityuu momoa arakou. A'ere ore noropyygi'i amũ. ⁴Kwara por ypyrauwe Jejui 'ga 'ua u'ama peu ypia reme'y'warimũ 'yisiga pype. A'ere ore norokwaawi 'ga. ⁵A'eramũ 'ga 'jau oree:

—Pepyy'gi te amũ?— 'jau 'ga oree.

—Naani etee ki 'ei. Noropyygi'i etee ore amũ ki 'ei— 'jau ore 'ga upe.

⁶A'eramũ 'ga 'jau oree:

—Pe'je ajee imomoru'japa nũ. Pejejakwatawa katy pemono imomoa esaka nũ. A'eramũ te nipo pira pepyk— 'jau 'ga oree.

A'erauwe ore taityuu pypekau imonou imomoa nũ. Etyg ypyrauwe kwaiwete ipira ojejaga ipype. A'ere ore noroupirarũi imua yara pype etyka. Ipoyi tee ipiraa. ⁷A'erauwe je 'jau Pedro 'ga upe:

—Janejararete 'ga te nipo kwe u'am ra'e nũ'ũ!— 'jau je 'ga upe.

Aipo renupawe Pedro 'ga waity munepa, oje'faa ipyu. Ojefar ire Pedro 'ga opoa 'y pe awau Jejui 'ga repejãna. ⁸A'eramũ ore arajua yaruu pype, taityuu rerua imatãu erekou. 'Y ywyrĩ futat ore rekoi, sẽg metro futat ore rekoi 'y ywyr awi.

⁹Yaruu awi aru'ẽ re ore ipira resaka. Jejui 'ga ipira reya u'ama.

Kanape'ia nanẽ ore esaka nũ. ¹⁰A'eramũ Jejui 'ga 'jau oree:

—Pejejemimu'arera perut amũ jee— 'jau 'ga oree.

¹¹A'eramũ Simão Pedro 'ga u'aa yaruu pype nũ. A'eramũ 'ga taityuu matãu'ap imua. Kwaiwete pira ojejaga ipype. Sẽtu sĩkwẽtai tres ipira, tuwiiu ma'ea. A'etea taityuua otoroke'ema jupe.

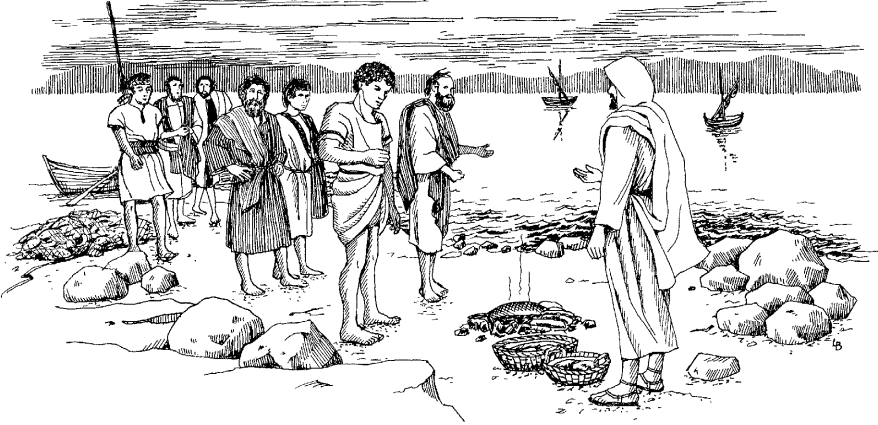
¹²A'eramũ Jejui 'ga 'jau oree:

—Pe'je pejejua pejejemi'waa— 'jau 'ga oree.

A'etea ore mũ noroporonuwi futari 'ga upe: "Awỹja te ene?" 'jawe'em futat ore 'ga upe. Orokwaaw ore 'ga. A'eramũ ore oroporonupe'ema ee 'ga upe.

¹³A'eramũ Jejui 'ga awau kanape'i ppyka imowowoka imua oree, pira eyra reewe.

¹⁴Oferaw ire futat Jejui 'ga poromũ ojesaukaru'jau'japa oree kwaiwete ikue. Poromũ futat ore upe 'ga jesaukara muapyra.

(Juã 21.4-13)

Pedro 'ga upe Jejui 'ga 'eawet

¹⁵Ore jemi'war ire Jejui 'ga 'jau Simão Pedro 'ga upe, Juã 'ga ra'yra 'ga upe:
—Eneporomutat te ene nanimenime je ree, ki Simão?

—Ëë. Ene te 'ã jejekoty'aawaretea futat. Aipo 'ã erekwaap futat— 'jau 'ga 'ga upe.
A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Karupa'mĩ jara 'gã ojejuka esage karupa'mĩ ra'yr yau are. Nan tee futat ejejuka esage je rerowiaar yau 'gã nee. Jeje'eg are ene 'gã mu'jau— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

¹⁶A'eramũ Jejui 'ga 'jau'japa 'ga upe nũ:

—Eneporomutat te ene je ree ra'e, ki Simão?

—Ëë. “Erekwaap futat 'ã ejee jeporomutara”, a'e ako je enee ko— 'jau 'ga 'ga upe nũ.

A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Karupa'mĩ jara 'gã ojejuka esage weymaw are. Nan tee futat ejejuka esage je rerowiaara 'gã nee— 'jau 'ga 'ga upe.

¹⁷A'eramũ Jejui 'ga 'jau nũ:

—Eneporomutat te ene a'jea futat je ree ra'e, ki Simão?— 'jau 'ga 'ga upe.

Aipo ojeupe 'eu'jawauwe Pedro 'ga u'arasigamũ. A'eramũ 'ga 'jau 'ga upe:

—Ma'eramũ ene poromũ 'jau'japa jee ki 'ei? Orejararetea 'ã ene. Mama'ea 'ã erekwaap futat. Erekwaap futat 'ã ejee jeporomutara je rekoa— 'jau 'ga 'ga upe.

A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe nũ:

—Karupa'mĩ jara 'gã ojejuka esage futat weymaw are. Nan tee futat ejejuka esage je rerowiaara 'gã nee. ¹⁸A'jea futat je'ea. Eywyramũ ene ejaity munepa

eatau ewau ejemifutar imũ. A'ere nipo enesawa'e re 'gã amũ ene pofari enejywa pypiraa ene rerawau eneremifutare'em ipe— 'jau Jejui 'ga Simão Pedro 'ga upe.

¹⁹Aipo 'eramũ Jejui 'ga 'ga manũawama mome'wau 'ga upe. 'Ga manũnamũ nipo 'ga manũ resakara 'gã 'jau: “Nopoiri futari 'ga Jarejararete 'ga rerowiar awi ra'e”, 'jau nipo 'gã ajaupe. A'eramũ nipo 'gã Jarejuwarete 'ga muorypa 'ga manũ resakawe.

²⁰Aipo ojeupe 'eramũ Pedro 'ga ojerowaka je resaka. Je futat Jejui 'ga upe 'jarera: “Awÿja te ene mono ia'wyre'ema 'gã po pe?” 'jarera 'ga manũe'emauwe orojemi'waaw ipe 'ga upe 'jarera. Je futat te'ama Pedro 'ga atykupe katy. ²¹Je ree ojerowakawe Pedro 'ga 'jau Jejui 'ga upe:

—Maran sipo ajee 'ga rekoï nũ, ki Ku'jyp?— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

²²—Je ifutar ire amunipo 'ã 'ga rekoï nan etee futat je rura resaka. Erejemuaẽm awi 'ga ree. Ene 'ã je renuw ape— 'jau 'ga 'ga upe.

²³Anure Jejui 'ga rerowiaara 'gã 'jau futatee ajaupe:

—“Ko 'ga nipo namanũi futari je ruru'jawe'emauwe”, e'i 'ga 'ga upe ikue— 'jau futatee nipo 'gã imome'wau.

A'ere naporomũ rui 'ga je'ega. Wapo ekoete nipo 'gã ajemogyau. “Je ifutar ire amunipo 'ã 'ga jemogoi je ruru'jawa resaka. Maran aipoa enee?” 'jau 'ga Pedro 'ga upe ikue.

²⁴Je 'ã Juãnamũ. “'Ga nipo namanũi” 'gã 'jawamũ nipo je. Je te 'ã Jejui 'ga remiapofera amome'u pẽ nupe. Je 'ã ka'arana kwasiaa aipo are pẽ nupe. A'jea futat aipo je'ea.

²⁵Kwaiwete Jejui 'ga remiapofera. Aipo are 'ga amũ ka'arana kwasiaapaw ire amunipo 'ã kwaiwete ka'arana 'au ywy pe. A'eramũ nipo 'ã ywya nipytu'ẽi jupe.